

HR. IZVOZ

S HGK DO STRANIH TRŽIŠTA >>

KINA

ANALIZA TRŽIŠTA I MOGUĆNOSTI
ULASKA HRVATSKIH MSP-OVA

HRVATSKA
GOSPODARSKA
KOMORA

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI

Europska unija
Zajedno do fondova EU

Projekt je sufinancirala
Europska unija iz Europskog
fonda za regionalni razvoj

**U okviru projekta „HR.izvoz – s HGK do stranih tržišta“
(referentna oznaka: KK.03.2.1.09.0002)**

KINA – ANALIZA TRŽIŠTA I MOGUĆNOSTI ULASKA HRVATSKIH MSP-OVA

Listopad, 2018.

Sadržaj publikacije isključiva je odgovornost Hrvatske gospodarske komore.

SADRŽAJ

UVOD	1
PREGLED AKTUALNOG GOSPODARSKOG STANJA	3
Osnovni makroekonomski pokazatelji	3
NAJZNAČAJNIJI INDUSTRIJSKI SEKTORI	10
Prerađivački sektor	10
Rudarski sektor	11
Energetski sektor	11
Poljoprivredni sektor	12
Uslužni sektor	13
Trendovi u gospodarstvu NR Kine	13
PRAVNI OKVIR POSLOVANJA	15
Pokretanje poslovanja i osnivanje tvrtke	15
Poslovanje u NR Kini	15
Carinske procedure i regulative	19
Procedura uvoza u NR Kinu	19
Gospodarski i trgovinski sporazumi	22
Međunarodni ugovori iz područja gospodarstva	22
Popis dvostranih međunarodnih ugovora preuzetih sukcesijom	25
Kineski trgovinski sporazumi	25
POREZNI SUSTAV	26
Porezi na dohodak i dobit	26
Vrste poreza	26
Porezi i obavezni doprinosi	27
Oporezivanje dohotka rezidenata	28
Oporezivanje dohotka nerezidenata	29
Poslodavci	29
Porez na dobit poduzeća (Corporate income tax - CIT)	29
Porez na dodanu vrijednost (Value added tax - VAT)	30
Porez na zemljište (Land appreciation tax - LAT)	30
Administrativne pristojbe	30
VIZNI REŽIM	31
Vrste viza	32
Valjanost viza, broj ulaza i trajanje boravka	34
Izuzeci od viza	34
Bilateralni vizni sporazumi	35
Izaslani radnici	35

ZAŠTITA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA	36
Patenti	36
Trgovačke marke	37
Autorsko pravo	38
PREHRAMBENI SEKTOR	39
Aktualno stanje i prognoze rasta	39
Trgovinske barijere, carine i ostali sporazumi	42
Identifikacija tržišnih potreba i potrošača	43
Kineski maloprodajni sektor	45
Hipermarketi i supermarketi	47
Tržišni lideri u sektoru hipermarketa i supermarketa	48
Mali samoposlužni dućani i specijalizirane trgovine	51
Tržišni lideri i distributeri u kategoriji specijaliziranih trgovina	52
E-trgovina u prehrambenom sektoru	54
Tržišni lideri i distributeri u e-trgovini prehrambenog sektora	55
Najznačajniji uvozni i izvozni poljoprivredni proizvodi iz EU	57
Najznačajniji uvozni i izvozni prehrambeni proizvodi iz svijeta	60
Najznačajniji sajmovi	65
IKT – INFORMACIJSKE KOMUNIKACIJSKE TEHNOLOGIJE	68
E-COMMERCE	70
TURIZAM	72
ZAŠTITA OKOLIŠA I OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE	74
Zaštita okoliša	74
Reforme	75
Obnovljivi izvori energije	75
Hydroenergija	76
Energija vjetra	76
Solarna energija	76
Biomasa i biogorivo	77
Geotermalna energija	77
PROMET	78
Zračni promet	78
Željeznički prijevoz	78
Cestovni promet	79
Vodni promet	79

SADRŽAJ

ANALIZA MOGUĆNOSTI ULASKA HRVATSKIH TVRTKI NA TRŽIŠTE NR KINE

OPĆENITO	82
Opći pokazatelji investicijske klime i trgovinska razmjena s Republikom Hrvatskom	83
Najznačajniji pokazatelji vanjskotrgovinske razmjene	84
Trgovinska razmjena s Republikom Hrvatskom	85
Indeks percepcije korupcije	87
Direktne poveznice vezane na aktualne međunarodne sporazume, trgovinske barijere i ostalu regulativu vezanu uz izvoz	88
PESTEL ANALIZA	89
Politički čimbenici	89
Gospodarski čimbenici	91
Trenutni ekonomski pokazatelji	91
Projekti i inicijative kineske vlade	92
Društveni čimbenici	93
Tehnološki čimbenici	95
Okolišni čimbenici	96
Pravni čimbenici	97
OPĆE KARAKTERISTIKE ULASKA NA KINESKO TRŽIŠTE	99
Čimbenici tržišne uspješnosti	100
Poslovni običaji	101
STRATEGIJE ULASKA NA KINESKO TRŽIŠTE	102
INFORMACIJE I KONTAKTI ZA POTENCIJALNE IZVOZNIKE	105
Gospodarska diplomacija Republike Hrvatske	105
Aktivnosti hrvatske gospodarske diplomacije	105
Važne internetske poveznice s detaljnijim informacijama o izvoznim tržištima i dostupnim servisima za potencijalne izvoznike	108
Institucije za kontakt	109
IZVORI	110
PRILOZI	111
IMPRESSUM	112

UVOD

Narodna Republika Kina suverena je država smještena u Istočnoj Aziji. Najnaseljenija je zemlja svijeta s preko milijardu i 390 milijuna stanovnika. Prema političkom je uređenju jednostranačka komunistička država kojim upravlja Komunistička partija Kine. Prema teritorijalnom ustrojstvu NR Kina podijeljena je u 22 pokrajine, pet autonomnih regija, četiri izravno kontrolirane općine (Peking, Tianjin, Šangaj i Čongking) te dvije samoupravne regije s posebnim ovlastima (Hong Kong i Macao). Glavni je grad Peking.

NR Kina nuklearna je sila, ima najveću vojsku na svijetu i drugi najveći obrambeni proračun na svijetu. Članica je Ujedinjenih naroda od 1971. godine i stalni član Vijeća sigurnosti. Također je članica brojnih formalnih i neformalnih multilateralnih organizacija među kojima su:

- Svjetska trgovinska organizacija (*World Trade Organization – WTO*)
- Azijsko-pacifička gospodarska suradnja (*Asia-Pacific Economic Cooperation – APEC¹*)
- zemlje BRICS-a (*Brazil, Russia, India, China and South Africa*)
- Šangajska organizacija za suradnju (*Shanghai Cooperation Organisation – SCO*)
- Forum za regionalnu suradnju Bangladeša, Kine, Indije i Mjanmara (*Bangladesh-China-India-Myanmar Forum for Regional Cooperation – BCIM*) i
- skupina G-20.

Tijekom kasnih sedamdesetih godina dvadesetog stoljeća gospodarstvo NR Kine započelo je radikalnu tranziciju i napuštanje razvoja sustava planskog gospodarstva prema sovjetskom modelu. Poljoprivreda je dekolektivizirana, privatni se sektor brzo povećao, a državna je gospodarska strategija usmjerena prema razvoju visoke tehnologije, a ne samo teške industrije. Nakon odluke o promjeni modela gospodarstva, uvidjevši da im dostupna energija nije dovoljna za

¹ <https://www.apec.org/>

opskrbu svih industrijskih kapaciteta zemlje, da je transportni sustav neadekvatan za premještanje dovoljnih količina energenata te da su komunikacijski sustavi zastarjeli i ne mogu pratiti novu strategiju razvoja, kineska je vlada postupno donosila mjere za otklanjanje administrativnih prepreka i rješavanje prepoznatih problema. Rezultati su se u pojedinim regijama pokazali neočekivano brzo. Tri najbogatije regije na istočnoj obali, delta Biserne rijeke, donji tok rijeke Jangce te regija Peking-Tianjin-Liaoning, imale su nevjerojatno brz napredak, dok su druge regije u unutrašnjosti zemlje zaostajale u tranziciji. Kako bi smanjila i ublažila razliku u gospodarskom razvoju obalnog dijela i unutrašnjosti, NR Kina je donijela dugoročne mjere razvoja unutrašnjeg dijela zemlje koje su podrazumijevale ravnomjerniju raspodjelu investicija prema teritorijalnom ustroju.

NR Kina najveći je svjetski proizvođač riže i jedan od glavnih proizvođača pšenice, kukuruza, duhana, soje, kikirikija i pamuka. Također je jedan je od najvećih svjetskih proizvođača brojnih industrijskih i mineralnih proizvoda, uključujući pamučnu tkaninu, volfram i antimon, te je važan proizvođač pamučne pređe, ugljena, sirove nafte i niza drugih proizvoda. Njezini mineralni resursi vjerojatno su među najbogatijima na svijetu, ali je iskorištavanje i prerada samo djelomično razvijena. Kroz inozemna strana ulaganja NR Kina je stekla vrlo sofisticirana proizvodna postrojenja što je rezultiralo podizanjem tehnološke razine i standarda kvalitete u različitim granama kineske industrije.

U NR Kini uglavnom prevladava kontinentalna monsunska klima. Po veličini je treća najveća zemlja na svijetu te zauzima površinu od 9 600 000 kvadratnih kilometara. Službeni je jezik mandarinski kineski (putonghua P tōng huà) koji se temelji na pekinškom narječju, ali sadrži i elemente drugih narječja. Većinu stanovništva čine ateisti, dok su ostali okupljeni oko sljedećih religijskih sustava: konfucijanstvo, budizam, taoizam, islam (preko 22 milijuna), katolicizam (preko 4 milijuna) i protestantizam (preko 10 milijuna).

NR Kina ima bogatu povijest, a neki od njezinih najvećih darova suvremenom čovječanstvu izumi su poput papira, baruta, tiska i kompasa.

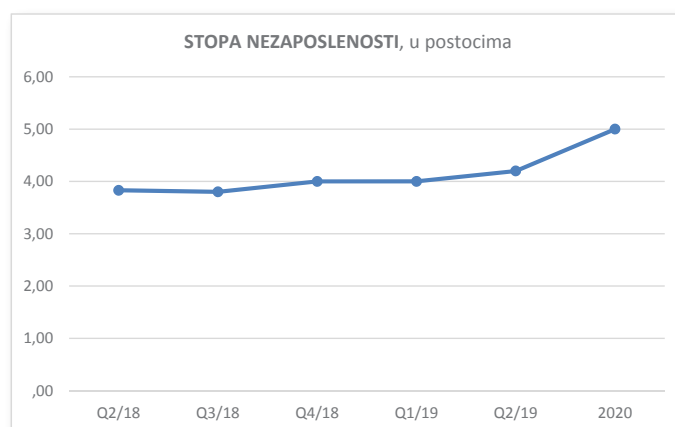
PREGLED AKTUALNOG GOSPODARSKOG STANJA

Osnovni makroekonomski pokazatelji

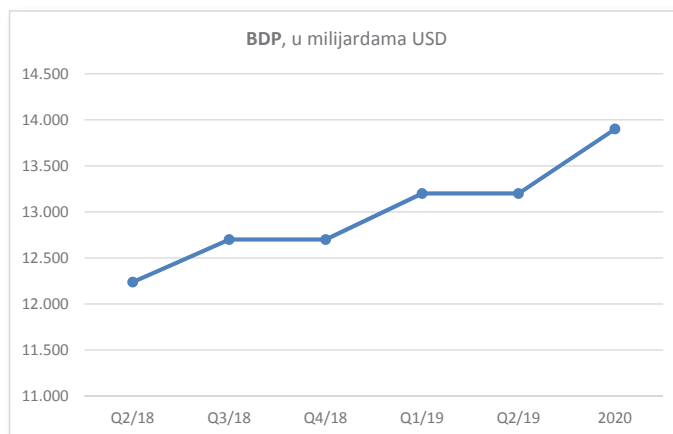
Prema podacima Državnog ureda za statistiku NR Kina je u drugom kvartalu 2018. imala 1,39 milijardi stanovnika, a prema projekcijama, 2020. godine imat će ih oko 1,41 milijardi.

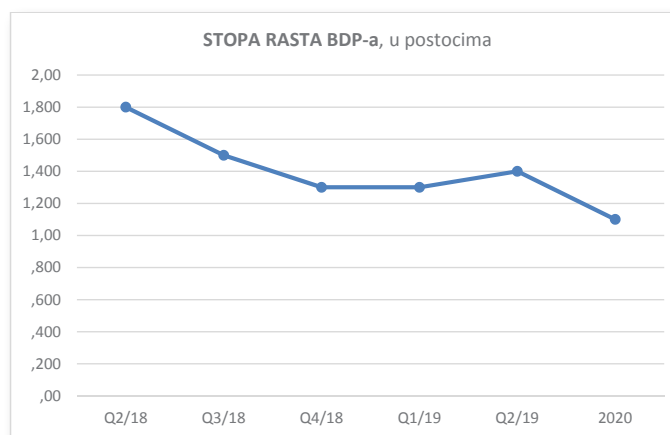
U drugom kvartalu 2018. godine stopa nezaposlenosti u NR Kini iznosila je 3,8 %, a prema projekcijama, do 2020. godine očekuje se povećanje na 5 %.

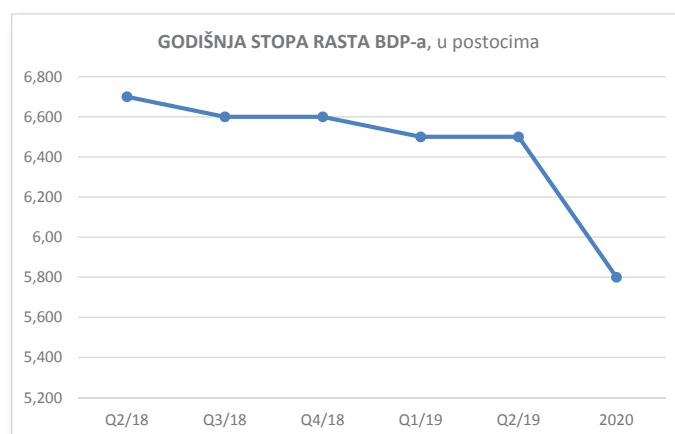
U drugom kvartalu 2018. godine bruto domaći proizvod (BDP) iznosio je oko 12.238 milijardi USD. Uz prosječnu godišnju stopu rasta od 6,5 % očekuje se da će BDP NR Kine do 2020. godine doći 13.900 milijardi USD.

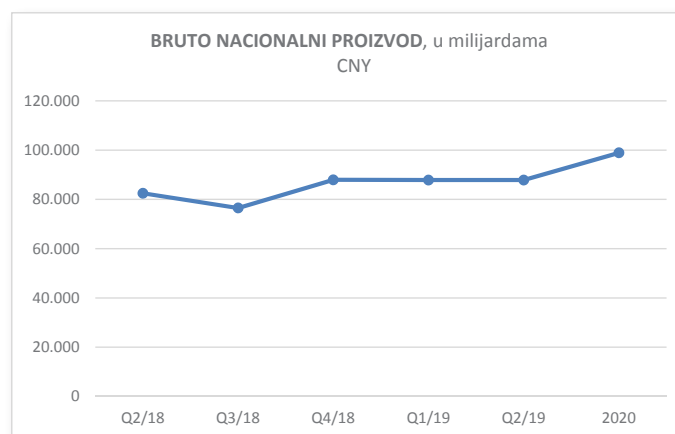
U drugom kvartalu 2018. godine stopa rasta BDP-a u NR Kini iznosila je 1,8 %, a do 2020. godine očekuje se da će se smanjiti na 1,1 %.

U drugom kvartalu 2018. godine godišnja stopa rasta BDP-a u NR Kini iznosila je 6,7 %, a do 2020. godine očekuje se da će smanjiti na 5,8 %.

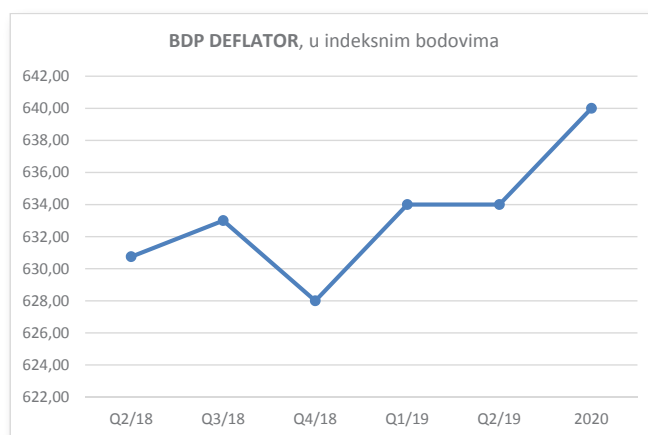

U drugom kvartalu 2018. godine bruto nacionalni proizvod u NR Kini iznosio je oko 82.483 milijarde CNY², a do 2020. godine očekuje se da će doseći oko 98.887 milijardi CNY.

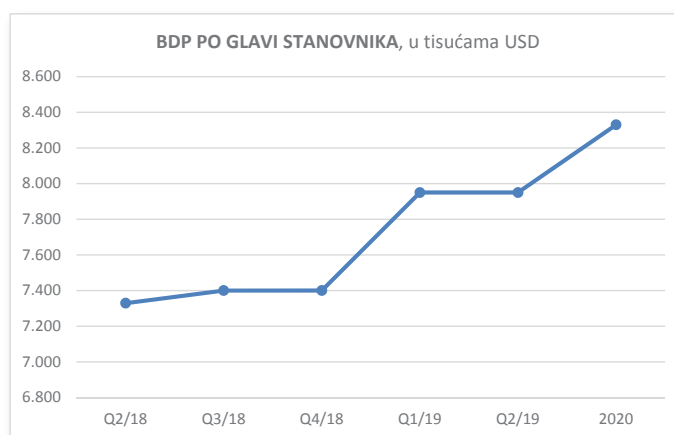

² Međunarodna kratica za kinesku valutu - Chinese yuan – CNY

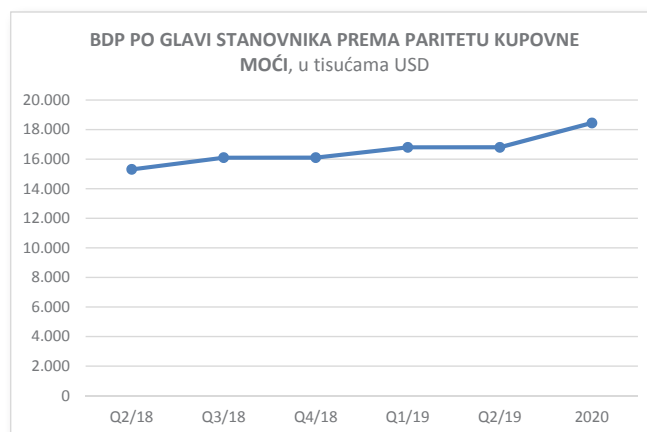
U drugom kvartalu 2018. godine BDP deflator u NR Kini iznosio je 630,8 indeksnih bodova, a do 2020. godine očekuje se da će doseći 640 indeksnih bodova.

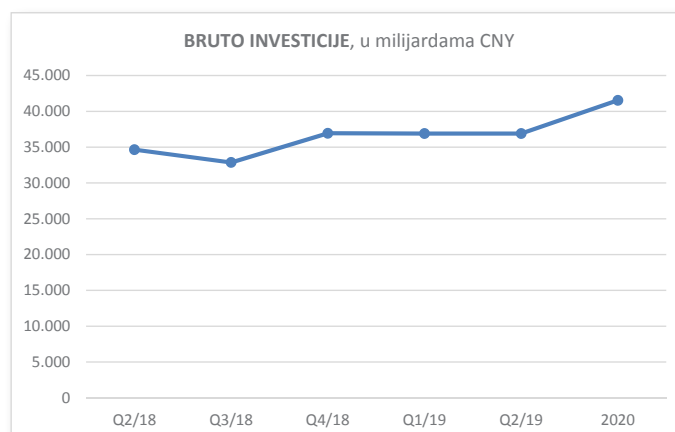
U drugom kvartalu 2018. godine BDP po glavi stanovnika iznosio je 7.329 USD. Uz prosječnu godišnju stopu rasta od 6,5 %, očekuje se da će BDP po glavi stanovnika NR Kine u 2020. godini iznositi 8.330 USD.

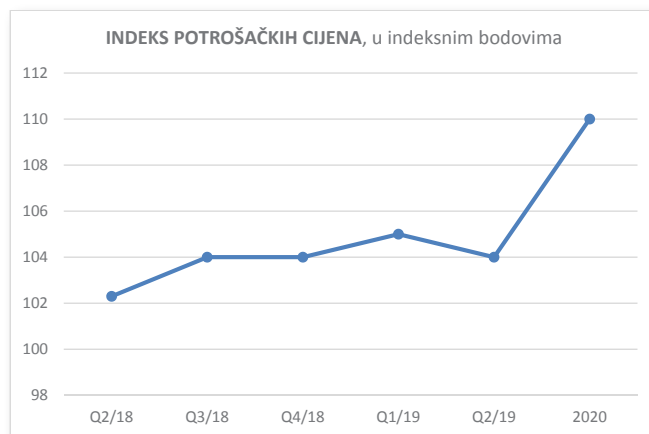
U drugom kvartalu 2018. godine BDP po glavi stanovnika korigiran paritetom kupovne moći iznosio je 15.309 USD. Uz prosječnu stopu rasta od 6,5 % očekuje se da će se u 2020. godine povećati na 18.450 USD.

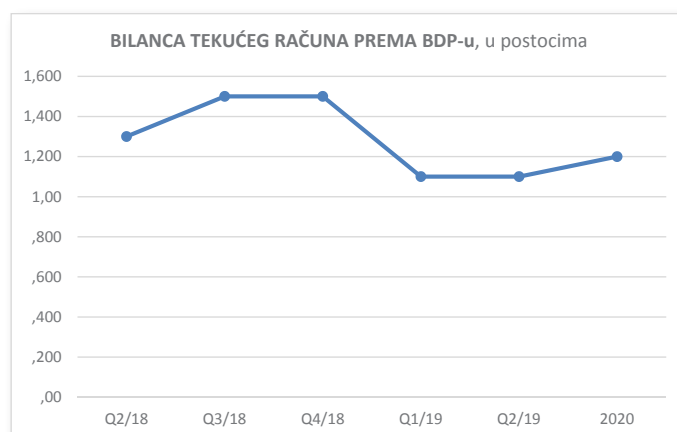
U drugom kvartalu 2018. godine bruto investicije u NR Kini iznosile su 34.644 milijarde CNY, a prema predviđanjima Državnog ureda za statistiku povećat će se na 41.534 milijarde CNY u 2020. godini.

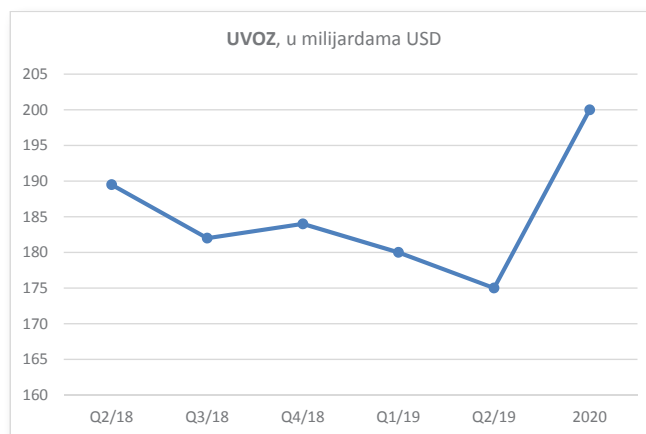
U drugom kvartalu 2018. godine indeks potrošačkih cijena u NR Kini iznosio 102 indeksna boda. Uz prosječnu godišnju stopu rasta od 6,5 % očekuje se da će se taj indeks do 2020. godine povećati na 110 indeksnih bodova.

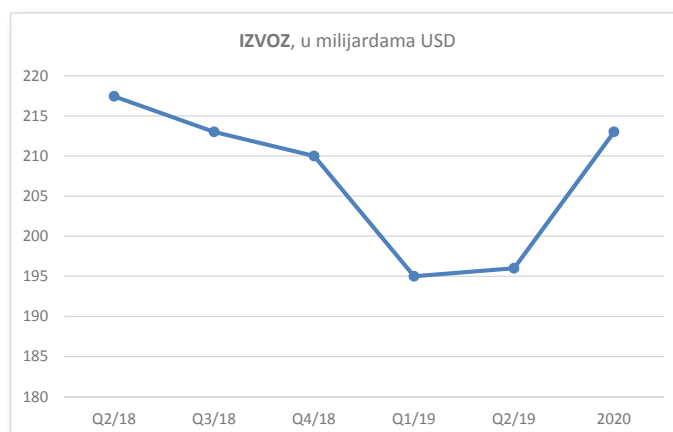
Prema podacima Državnog ureda za statistiku NR Kine i Svjetske banke bilanca tekućeg računa (% BDP-a) u drugom kvartalu 2018. godine iznosila je 1,3 %. Prema projekcijama do 2020. godine smanjit će se na 1,2 %.

U drugom kvartalu 2018. godine uvoz roba i usluga bio je na razini od 189,5 milijardi USD, dok je prema projekcijama izgledno da će do 2020. godine povećati na razinu od 200 milijardi USD.

U drugom kvartalu 2018. godine izvoz roba i usluga bio je na razini od 217,4 milijarde USD, a prema projekcijama će se do 2020. godine smanjiti na razinu od 213 milijardi USD.

Ostale makroekonomske vrijednosti se nalaze u Prilogu.

NAJZNAČAJNIJI INDUSTRIJSKI SEKTORI

Prema paritetu kupovne moći BDP NR Kine u 2017. godini iznosio je 23,2 trilijuna USD, što ju čini najvećim svjetskim gospodarstvom. Posljednjih je desetljeća NR Kina zabilježila najbržu stopu rasta u svijetu s prosječnom godišnjom stopom od 10 %. NR Kina najveći je svjetski izvoznik robnih proizvoda, ima jedno od najvećih svjetskih potrošačkih tržišta, te je drugi najveći svjetski uvoznik robe.

Prerađivački sektor

Prerađivački sektor u kineskom BDP-u doprinosi 46,8 % što je rezultat intenzivnog ulaganja u taj sektor zadnjih desetljeća. Kineska prerađivačka industrija doživjela je ogroman rast u prošlom stoljeću, pri čemu je NR Kina, od beznačajnog proizvođača u globalnoj proizvodnji, u 2010. godini postala najveći svjetski proizvođač, nadmašivši SAD koje su držale tu poziciju više od stoljeća. O kakvim je omjerima riječ, najbolje pokazuje podatak da je NR Kina između 2011. i 2013. godine koristila više cementa od ukupne potrošnje SAD-a u cijelom 20. stoljeću. Ukupna proizvodnja u NR Kini iznosi oko 20 % ukupne svjetske proizvodnje.

NR Kina najveći je svjetski proizvođač cementa, čelika i kemijskih gnojiva. Od deset najvećih tvrtki proizvođača čelika na svijetu, šest ih je u NR Kini s godišnjom proizvodnjom čelika u količini od 683 milijuna tona, što ukupno predstavlja najveću proizvodnju u svijetu. NR Kina također ima najveću proizvodnju pamučnog tekstila, koja čini 10 % bruto industrijske proizvodnje zemlje. Najveći je proizvođač automobila u svijetu s godišnjim izvozom koji se procjenjuje na vrijednost od 100 milijardi USD. Automobilski sektor je doživio enorman rast u posljednjih nekoliko desetljeća pa je tako, za usporedbu, u 1995. godini proizvedeno 1,45 milijuna primjeraka automobila, što je u odnosu na 24,8 milijuna primjeraka u 2017. godini, prava sitnica. Proizvodi iz prerađivačke industrije, koji uključuju automobile, brodove, lokomotive, tekstile, gnojiva i elektroniku, čine oko 94,3 % ukupnog izvoza od 2,09 bilijuna dolara u NR Kini.

Rudarski sektor

Rudarski sektor je jedan od najvažnijih u kineskom gospodarstvu i vrlo je značajan za kontinuirani rast BDP-a zemlje. NR Kina najveći je proizvođač zlata na svijetu i na godišnjoj razini proizvodi oko 463,7 tona zlata, što je dvostruko više od Australije, koja je na drugom mjestu. Većina kineskih zlatnih naslaga nalazi se u istočnom dijelu zemlje, u provincijama Liaoning, Henan, Fujian i Šandong. Zlato proizvedeno u NR Kini uglavnom se proda na domaćem tržištu. Budući da je NR Kina četvrti potrošač zlata na svijetu, to odgovara razini od oko 10 % globalne potrošnje zlata. NR Kina je i najveći proizvođač ugljena na svijetu, s proizvodnjom od oko 4,5 milijardi tona godišnje. Ima treće najveće rezerve ugljena u svijetu, iza SAD-a i Rusije, a prema trenutnom stupnju iskorištavanja, procjenjuje se da su te rezerve dovoljne za potrebe kineskog gospodarstva za više od sto godina. Najveći rudnik ugljena u NR Kini nalazi se u Haerwusu i ima zalihe oko 1,73 milijardi tona ugljena. Većina proizvedenog ugljena troši se u zemlji jer je NR Kina istovremeno i najveći svjetski potrošač ugljena, s godišnjom potrošnjom od oko 3,2 milijarde tona. NR Kina također je globalni lider u proizvodnji nemetalnih minerala. Primjerice, ima godišnju stopu proizvodnje od 97 milijuna tona fosfatne stijene. Bogata je i ostalim rudama pa tako, između ostalog, ima i značajnu proizvodnju volframa, bakra, kositra i željezne rude.

Energetski sektor

Energetski sektor je važan stup kineskog gospodarstva i jedna je od najvećih industrijskih grana zemlje. NR Kina vodeća je zemlja u svijetu u proizvodnji električne energije od 2011. godine, kada je prvi put premašila količinu proizvodnje SAD-a. Godišnja je proizvodnja električne energije u 2016. godini dosegla snagu od 5.920 TWh. Većina proizvodnje električne energije u NR Kini (57,2 % u 2016. godini) proizvedena je iz ugljena. Drugi najvažniji izvor električne energije su hidroelektrane koje su u 2016. godini činile 20,1 % ukupne proizvodnje

električne energije. No postoje veliki problemi s elektrodistribucijskom mrežom jer NR Kina nema jedinstven nacionalni sustav distribucije električne energije, a zbog veličine zemlje i nekvalitetne infrastrukture često u prijenosima električne energije na velike udaljenosti dolazi do pada napona. NR Kina je četvrti po veličini proizvođač nafte u svijetu s proizvodnjom od 3,8 milijarde barela u 2017. No, kako je istovremeno i najveći potrošač nafte u svijetu, unatoč ogromnoj proizvodnji još uvijek ne uspijeva pokriti sve svoje potrebe. Stoga ostatak potreba za naftom NR Kina podmiruje uvozom. NR Kina također ulaže u obnovljive izvore energije, pri čemu je vodeći proizvođač električne energije iz obnovljivih izvora. Ima brojne vjetroelektrane, a prema istraživanjima Sveučilišta Tsinghua, njihova proizvodnja električne energije može zadovoljiti sve potrebe zemlje. U 2017. godini ukupna proizvodnja električne energije iz izvora vjetra iznosila je 241 TWh.

Poljoprivredni sektor

Poljoprivreda je jedna od glavnih grana kineskog gospodarstva, pri čemu je NR Kina istovremeno i najveći potrošač i najveći proizvođač poljoprivrednih proizvoda u svijetu. Iako je samo 15 % zemlje pogodno za razvoj poljoprivrede, NR Kina može hraniti svoje ogromno stanovništvo, za koje se procjenjuje da je ekvivalentno 20 % svjetske populacije. Za usporedbu, NR Kina ima 30 % više poljoprivredne proizvodnje od SAD-a, unatoč tomu što površinski 15% manja. U kineskoj poljoprivrednoj industriji radi oko 300 milijuna ljudi, od kojih su većina mali poljoprivrednici. Najvažniji je usjev proizveden u NR Kini riža koja se uzgaja na milijunima hektara zemlje. NR Kina tradicionalno je poznata po preradi ribe i plodova mora, a također je najveći proizvođač peradi, jaja i svinja.

Uslužni sektor

Od 2013. godine samo su SAD i Japan postigli imali veću razmjenu roba i usluga od NR Kine, što je značajan pomak u ovom sektoru u Kini. Zdravstveni sektor bilježi značajan rast zbog povećanja broja usluga po glavi stanovnika, što znači da je kupovna moć kineskog stanovništva ojačala i da si mogu priuštiti i usluge privatnog zdravstvenog sektora. Uslužni sektor čini 43 % ukupne kineske proizvodnje, nešto manje od proizvodnog sektora. Međutim, još uvijek ima više Kineza zaposlenih u poljoprivredi nego u uslužnim djelatnostima, što je rijetkost za razvijene zemlje. Od 2015. godine tržište usluga u NR Kini značajno raste, što je doprinijelo razvoju turizma i dovelo do naglog širenja internetskih i telefonskih usluga. Velike inozemne tvrtke, kao što su Microsoft i IBM, ušle su na kinesko tržište u ovom sektoru što je doprinijelo još bržem razvoju industrije telekomunikacija, *cloud* tehnologija i e-trgovine.

Trendovi u gospodarstvu NR Kine

Nakon stanke i revidiranja politike ulaganja u kineskom gospodarstvu, sa svrhom eliminiranja neisplativih investicija, NR Kina planira nastaviti svoju uzlaznu putanju i u sljedećem periodu. S naglaskom na proizvodni sektor te tvrtke koje posluju putem interneta, velike investicije su planirane za razvoj u području umjetne inteligencije (AI) i pametnih uređaja (Internet of Things - IoT). Mnoge kineske tvrtke iz ovog sektora slabo su zastupljene na globalnoj razini te su još uvijek uglavnom usredotočene na unutarnje tržište. Realno je očekivati da će veći kineski ulagači nastaviti s investicijama u području računalne tehnologije, zrakoplovstva, automobilske industrije, upravljanja resursima te u razvoj školstva i zdravstvene skrbi.

Međunarodni doseg kineskih tehnoloških tvrtki i investitora raste kroz bezbroj malih investicija koje su možda premale za prikazivanje u nacionalnoj statistici, ali koje kineskim tvrtkama omogućavaju pristup inovativnoj tehnologiji i novim poslovnim modelima. U sljedećem razdoblju više će pozornosti biti posvećeno

globalnim kineskim investicijama u Izraelu, Skandinaviji i Velikoj Britaniji, jer su SAD zaoštrile trgovinske odnose s NR Kinom. Mnogi kineski investitori, stoga, pretpostavljaju da neće dobiti odobrenje za ulaganja u SAD pa ih ni ne traže. Ako se gospodarski odnosi SAD i NR Kine znatno pogoršaju, moglo bi doći i do raskida dosada sklopljenih trgovinskih sporazuma.

Inicijativa *Belt&Road*³ ostat će model za gospodarsku suradnju između država azijskoga dijela nekadašnjeg Puta svile, ali i za izgradnju infrastrukture koju NR Kina afirmira kroz politiku gospodarske suradnje širom svijeta.

Osim Inicijative *Belt&Road* Kina je pokrenula i Inicijativu 16 + 1 kao svojevrsnu modernizaciju nekadašnjeg Puta svile putem kojeg s Europom želi još više pojačati gospodarske odnose. Povezivanjem Kine kroz središnju Aziju s Mediteranom i Europom ekonomski analitičari smatraju kako je Kina ozbiljno zaprijetila odnosima koje SAD ima na području koje obuhvaća inicijativa, posebice Bliskog istoka. Radi se o 11 članica EU-a, 5 kandidata i potencijalnih kandidata za članstvo i Kina s kojom Europa razvija sve jače trgovinske veze.⁴

Osim pružanja podrške investorima koji promiču kinesko gospodarstvo u svijetu, kineska će vlada nastojati povećati *soft power* utjecaj ulažući više u svoje centre kulture na sveučilištima širom svijeta.

³ Inicijativa Jedan pojas, jedan put (*Belt&Road* – *BRI*) razvojna je strategija koju je usvojila kineska vlada. Odnosi se na kopnene međusobno povezane infrastrukturne koridore između zemalja Gospodarskog pojasa Puta Svile (*Silky Road Economic Belt* – *SREB*). Inicijativa je fokusirana na povezanost i suradnju između euroazijskih zemalja, prvenstveno s NR Kinom.

⁴ Inicijativu 16+1 čine: Kina, Albanija, BiH, Bugarska, Češka, Estonija, Hrvatska, Mađarska, Latvija, Litva, Makedonija, Crna Gora, Poljska, Rumunjska, Slovačka, Slovenija i Srbija.

PRAVNI OKVIR POSLOVANJA

Pokretanje poslovanja i osnivanje tvrtke

Poslovanje u NR Kini

Komisija za nacionalni razvoj i reforme (*National Development and Reform Commission – NDRC*) i Ministarstvo trgovine NR Kine u Katalogu industrija za usmjeravanje stranih ulaganja (*Catalogue of industries for Guiding Foreign Investment*) klasificirali su strana ulaganja u četiri kategorije:

- poticati
- ograničiti
- zabraniti
- dopustiti.

U lipnju 2017. godine, u ažuriranoj verziji ovog dokumenta definirane su odredbe kojima se smanjuje broj ograničenih ili zabranjenih kategorija za ulaganja sa 93 (prema katalogu iz 2015.) na 63 kategorije. U listopadu 2016. godine pojednostavljen je režim ishoda dozvola za strana ulaganja i osnivanje poduzeća sa stranim kapitalom (*Foreign Investment Enterprises – FIE*) u putem *online* sustava. Kako bi se olakšalo upravljanje i administriranje *online* sustava uveden je negativni popis. Sve vrste stranih ulaganja koje nisu navedene na negativnom popisu, smatraju se dozvoljenim i mogu se registrirati online. Vrste poslovanja i ulaganja koje podliježu posebnim upravnim mjerama za pristup stranim ulaganjima i dalje zahtijevaju odobrenje nadležnog tijela koje je u ovom slučaju kinesko Ministarstvo trgovine.

Istraživanje *Doing Business* o lakoci otvaranja i vođenja SME tvrtke u skladu s važećim propisima i komparacija s Republikom Hrvatskom

Pokretanje posla	HR	Kina	
		Šangaj	Peking
Pravna forma	Društvo s ograničenom odgovornošću	Društvo s ograničenom odgovornošću	Društvo s ograničenom odgovornošću
Broj procedura	8	7	7
Broj dana	22,5	22	24
Trošak (% dohotka po stanovniku)	7,2	0,6	0,7
Plaćeni min. kapital (% dohotka po stanovniku)	12,5	0	0

Izvor: *Doing Business* 2018

Plaćanje poreza	HR	Kina	
		Šangaj	Peking
Broj plaćanja u godini	35	9	9
Broj sati koji se troši na popunjavanje poreznih obrazaca	206	207	207
Trošak (% vrijednosti profita)	20,6	67,1	67,6

Izvor: *Doing Business* 2018

Procedure za izgradnju skladišta	HR	Kina	
		Šangaj	Peking
Broj procedura	18	23	23
Broj dana	126	279	208
Trošak (% vrijednosti skladišta)	9,4	7,6	7,9

Izvor: *Doing Business* 2018

Priklučenje na mrežu električne energije	HR	Kina	
		Šangaj	Peking
Broj procedura	5	5	6
Broj dana	65	145	141
Trošak (% od prihoda per capita)	298,5	355,8	356,2

Izvor: Doing Business 2018

Registracija vlasništva	HR	Kina	
		Šangaj	Peking
Broj procedura	5	4	4
Broj dana	62	28	9
Trošak (% vrijednosti nekretnine)	4	3,6	3,1

Izvor: Doing Business, 2018

S obzirom na to da je kineski pravni i regulatorni sustav kompliciran, može se dogoditi da nedostatak transparentnosti bude među glavnim problemima poslovanja u NR Kini. Vladine organizacije i regulatorna tijela često su izrazito protekcionistički nastrojene prema domaćim investitorima, dok s druge strane strogo provode propise nad stranim poduzećima i investitorima. U kineskom regulatornom sustavu različite agencije na središnjoj i lokalnoj razini određuju pravila i propise koji znatno utječu na poslovanje stranih poduzeća u različitim dijelovima NR Kine i različitim granama industrije. Budući da svi propisi i smjernice bitno utječu na strane investitore, strana su poduzeća često preopterećena složenim regulatornim sustavom.

Sudstvo u NR Kini temelji se na modelu građanskog prava koji je sličan pravnim sustavima Njemačke i Francuske. Taj je model prilagođen lokalnim karakteristikama. NR Kina nema specijalizirane trgovačke sudove, ali je 2014. započela trogodišnji pilot program za uspostavu tri suda za prava intelektualnog vlasništva u Pekingu, Guangzuu i Šangaju.

U NR Kini djeluju državni, provincijski, općinski i specijalni sudovi.

Na državnoj razini djeluju Narodni sud i Vrhovni narodni sud, na provincijskoj Viši narodni i prijelazni nadzorni sud, na općinskoj razini djeluje Osnovni narodni sud, dok specijalni sudovi mogu biti vojni, željeznički i pomorski.

	Vrhovni narodni sud	Viši narodni sud	Prijelazni narodni sud	Osnovni narodni sud	Ukupno
Vrhovni sud	1				1
Lokalni sud		29	337	2902	3268
Željeznički sud		1	13	62	76
Pomorski sud			5		5
Vojni sud		1	10	43	54
Ukupno	1	31	365	3007	3094

Kineski Ustav predstavlja pravnu osnovu za sudove koji samostalno donose sudske presude, a nekoliko zakona ima odredbe u kojima se navodi da sudovi moraju biti neovisni. Međutim, Ustav također naglašava "vodstvo Komunističke partije" što u praksi znači da kineski suci nisu potpuno neovisni od vladinih agencija ili Kineske komunističke partije, koji često znaju intervenirati u sudske sporove. Intervencije se događaju iz više razloga, uključujući sljedeće:

- Sudovi spadaju u nadležnost lokalnih vlasti.
- Sudske proračune donose lokalne upravne vlasti.
- Suci u NR Kini imaju administrativne funkcije i njima upravljaju kao administrativni dužnosnici.
- Komunistička partija Kine imenuje, razrješuje i promiče sudske administrativne dužnosnike.
- Ustav NR Kine propisuje da lokalna vlast uspostavlja i nadzire sudove.
- Korupcija također može utjecati na odluke lokalnih sudova.

Carinske procedure i regulative

Nakon što je 2001. godine NR Kina pristupila Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (*World Trade Organization – WTO*), kineska je vlada poduzela značajne korake kako bi revidirala svoje zakone i propise te ih uskladila s obvezama prema WTO-u i ojačala svoju ulogu u globalnom gospodarstvu. Ipak, unatoč napretku u mnogim područjima, još uvijek postoje značajne zapreke za strane investitore i strana ulaganja.

Za uvoz hrane i poljoprivrednih proizvoda NR Kina je propisala precizne odredbe i potrebnu dokumentaciju što se tiče kvalitete, karantene, podrijetla i kontrole uvoza. Proizvodi koji se uvoze moraju zadovoljiti i druge kriterije kao što su zahtjevi za odgovarajućom ambalažom, ispostavljanje predračuna, poštivanje opisanog načina čuvanja, pravilno označavanje i pridržavanje odgovarajućih pravila transporta. U većini slučajeva, kineski uvoznici mogu pružiti dovoljno informacija uvoznicima koji žele procijeniti trgovinsku izvedivost plasmana određenih proizvoda na kinesko tržište. Tijela državne uprave, zadužena za hranu i poljoprivredne proizvode, su Ministarstvo poljoprivrede i Opća uprava za nadzor kvalitete, inspekciju i karantenu NR Kine.

Procedura uvoza u NR Kinu

Dolje navedene točke pružaju savjete i specifične informacije o proceduri koju provodi kineska carinska služba prilikom uvoza roba u NR Kinu:

1. Prilikom podnošenja zahtjeva za uvozom roba najprije je potrebno kod kineskih špeditera provjeriti možete li se uvesti ta vrsta proizvoda i može li ga vaš lokalni kupac legalno uvesti.
2. Provjerite da li je već netko iz vaše zemlje ranije uvezio sličan proizvod u NR Kinu i pokušajte se informirati o trenutnoj situaciji na kineskom tržištu koja se odnosi na vaš proizvod.

3. Ako se proizvod prvi put uvozi u NR Kinu, uvoznik mora popuniti aplikaciju za prvi uvoz u NR Kinu.⁵
4. Za mnoge vrste uvezenih proizvoda NR Kina provodi pravila o registraciji koja zahtijevaju da se i uvoznik i kupac registriraju u kineskom Ministarstvu poljoprivrede i Općoj upravi za nadzor kvalitete, inspekciju i karantenu NR Kine. Svi uvoznici koji prvi put uvoze robu u NR Kinu, moraju proći proceduru potpune registracije, koja je propisana u uvjetima uvoza definiranim u Carinskom zakonu Kine. Agencije za registraciju dostupne su *online* kako bi se lakše prolazilo kroz cijeli proces. Uvoznici u NR Kinu koriste ovaj sustav za prikupljanje službenih informacije o špediterima. Špediteri uvoznicima osiguravaju tzv. HS kod koji uvozniku olakšava usklađivanje s carinskim propisima NR Kine. Ti kodovi omogućavaju uvozniku da odredi uvoznu tarifu i pripremi potrebne papire za carinu, posebno za pregled karantene.
5. Neki uzorci, poput životinja, biljaka, drva, sjemena i tla, ne mogu se u NR Kinu slati putem međunarodnih ekspresnih usluga. Štoviše, takvi su uzorci su podložni posebnim tarifama. Ako je ukupna vrijednost bilo kojeg paketa koji šaljete veća od 2.500 USD, kineska carina i špediter odredit će tarifu koju ćete morati platiti. Preporučljivo je prije slanja provjeriti izvedivost i troškove koji mogu znatno varirati ovisno o kvaliteti usluge špeditera.
6. Detaljno se upoznajte s propisima karantene jer se mogu različito tumačiti na različitim razinama vlasti i u različitim lukama. Pri pripremanju uvoznih dokumenata svakako konzultirajte svog špeditera i temeljito i precizno ispunite svu dokumentaciju.
7. Pripremite kopiju dokumentacije unaprijed, osobito za prve pošiljke. To može pomoći vašem špediteru u ishodu dozvola i razjašnjavanju nejasnoća s karantenskim dužnosnicima.
8. Nakon što roba stigne, održavajte kontakt s vašim špediterom i budite na raspolaganju za sve eventualne upite i probleme tijekom postupka inspekcije, carina i karantene. Uz broj teretnice, možete pratiti status carinjenja *online*: <http://service.customs.gov.cn/default.aspx?tabid=9405>

⁵ http://dzwjyjs.aqsiq.gov.cn/zwgk/slaq/jislij/zrmd/201109/t20110922_198927.htm

Porez na dodanu vrijednost (PDV) plaća se (najčešće 17 %) za uvezenu robu, a carinske pristojbe ovise samoj robi i određuju se prilikom rješavanja ukupne uvozne dokumentacije. S druge strane izvoz proizvoda i usluga iz NR Kine oslobođen je od plaćanja PDV-a. Štoviše, kineski porezni obveznici mogu vratiti postotak ulaznog PDV-a koji su platili svojim kineskim dobavljačima.

Uvoz određenih vrsta robe podliježe carinskoj tarifi po različitim cijenama, ovisno o predmetnoj robi.

Carinsku vrijednost uvezene robe čine cijena, osiguranje i prijevoz (*Cost, Insurance and Freight – CIF*) u što je uključena transakcijska cijena robe, trošak pakiranja, tereta, osiguranja i provizije prodavatelja. Prema carinskoj odredbi 954 (Administrativna uredba o ispitivanju i određivanju vrijednosti uvezene i izvezene robe)⁶ carinski službenici procjenjuju visinu carinskih davanja na svu uvoznju robu.

Kako bi procijenili visinu carinskih davanja, svi carinski službenici u NR Kini imaju pristup bazi podataka o vrednovanju koja propisuje procjene za uvoz različitih roba, temeljene na međunarodnim tržišnim cijenama, cijenama na inozemnim tržištima i domaćim cijenama. Kineski carinski službenici provjeravaju cijenu koju je uvoznik naveo u dokumentaciji i uspoređuju je s bazom podataka o vrednovanju. Obično se prihvati cijena koju uvoznik navede. Međutim, ako se prijavljena vrijednost robe previše razlikuje od one iz baze podataka, kineska carina procijeni vrijednost robe na temelju metoda navedenih u članku 7. Administrativne uredbe o ispitivanju i određivanju vrijednosti uvezene i izvezene robe.

⁶ <http://english.customs.gov.cn/statics/5fb0687f-2d3d-40a0-9f2a-333ec8ee5981.html>

Gospodarski i trgovinski sporazumi⁷

Međunarodni ugovori iz područja gospodarstva

- Memorandum o suglasnosti između Ministarstva poduzetništva i obrta Republike Hrvatske i Ministarstva trgovine Narodne Republike Kine o izradi studije za uspostavu Hrvatsko-kineske gospodarsko tehnološke zone (datum potpisivanja: 2.11.2012.; stupanje na snagu: 2.11.2012.)
- Memorandum o suglasnosti između Ministarstva gospodarstva Republike Hrvatske i Ministarstva trgovine Narodne Republike Kine o suradnji u području uzajamnih ulaganja (datum potpisivanja: 18.5.2012.; stupanje na snagu: 18.5.2012.)
- Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Narodne Republike Kine o zračnom prometu (datum potpisivanja: 20.6.2009.; objava u NN-MU: 3/2010)
- Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Narodne Republike Kine o gospodarskoj suradnji (datum potpisivanja: 20.6.2009.; objava u NN-MU: 9/2009; stupanje na snagu: 1.7.2013.; objava stupanja na snagu: 5/2013)
- Memorandum o suglasnosti između Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva Republike Hrvatske i Ministarstva trgovine Narodne Republike Kine o gospodarskoj suradnji (datum potpisivanja: 14.5. 2008.; stupanje na snagu: 14.5. 2008.)
- Sporazum o suradnji u poljoprivredi između Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva Republike Hrvatske i Ministarstva poljoprivrede Narodne Republike Kine (datum potpisivanja: 1.9.2006.)
- Zajednička izjava o uspostavi partnerstva u općoj suradnji između Republike Hrvatske i Narodne Republike Kine (datum potpisivanja: 26.5.2005.)
- Memorandum o suglasnosti između Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva Republike Hrvatske i Nacionalne komisije za razvoj i reformu

⁷ <http://gd.mvep.hr/hr/strana-trzista/kina,25.html#p>

Narodne Republike Kine o suradnji malih i srednjih poduzeća (datum potpisivanja: 26.5.2005.; stupanje na snagu: 26.5.2005.)

- Članak 9. (Izbjegavanje dvostrukog oporezivanja) Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Hong Konga (SAR) Posebnog Upravnog Područja Narodne Republike Kine o zračnom prometu (datum potpisivanja: 7.6.2002.; objava u NN-MU: 13/2002; stupanje na snagu: 6.8.2004.; objava stupanja na snagu 1/2005)
- Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Hong Konga (SAR) Posebnog Upravnog Područja Narodne Republike Kine o zračnom prometu (datum potpisivanja: 7.6.2002.; objava u NN-MU: 13/2002; stupanje na snagu: 30.1.2003.; objava stupanja na snagu: 11/2004)
- Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Narodne Republike Kine o suradnji na području turizma (datum potpisivanja: 29.5.2000.; objava u NN-MU: 04/2001; stupanje na snagu: 2.1.2002.; objava stupanja na snagu: 03/02)
- Protokol s drugog zasjedanja hrvatsko-kineskog međuvladinog odbora za gospodarsku i trgovinsku suradnju (datum potpisivanja: 9.11.1999.)
- Protokol s četvrtog zasjedanja hrvatsko-kineskog međuvladinog odbora za gospodarsku i trgovinsku suradnju (datum potpisivanja: 13.11.1997.)
- Sukcesija ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Narodne Republike Kine (datum potpisivanja: 27.8.1996.)
- Konzularna konvencija između Republike Hrvatske i Narodne Republike Kine (datum potpisivanja: 5.2.1996.; objava u NN-MU: 08/96; stupanje na snagu: 8.11.1997.; objava stupanja na snagu: 21/97)
- Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Narodne Republike Kine o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i sprečavanju izbjegavanja plaćanja poreza na dohodak (datum potpisivanja: 9.1.1995.; objava u NN-MU: 03/2001; stupanje na snagu: 18.5.2001.; objava stupanja na snagu: 10/01)

- Protokol s prvoga zasjedanja hrvatsko-kineskog međuvladinog odbora za gospodarsku i trgovinsku suradnju (datum potpisivanja: 15.9.1993.)
- Zajednička izjava Republike Hrvatske i Narodne Republike Kine (datum potpisivanja: 7.6.1993.)
- Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Narodne Republike Kine o promociji i uzajamnoj zaštiti ulaganja (datum potpisivanja: 7.6.1993.; objava u NN-MU: 02/94; stupanje na snagu: 1.7.1994.; objava stupanja na snagu: 2/2004)
- Ugovor o pomorskom prijevozu između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Narodne Republike Kine (datum potpisivanja: 7.6.1993.; objava u NN-MU: 07/94)
- Sporazum o trgovini i gospodarskoj suradnji između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Narodne Republike Kine (datum potpisivanja: 27.10.1992.; objava u NN-MU: 03/93; stupanje na snagu: 10.6.1993.; objava stupanja na snagu: 13/2003; prestanak: 1.7.2013.)
- Zajedničko priopćenje o uspostavi diplomatskih odnosa između Republike Hrvatske i Narodne Republike Kine (datum potpisivanja: 13.5.1992.; stupanje na snagu: 13.5.1992.)

Popis dvostranih međunarodnih ugovora preuzetih sukcesijom (NN-MU 1/97)

- Sporazum između SIV Skupštine SFRJ i Vlade Narodne Republike Kine o suradnji u carinskim pitanjima (datum potpisivanja: 23. 1. 1989.)
- Ugovor između SIV Skupštine SFRJ i Vlade Narodne Republike Kine o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja u odnosu na poreze na dohodak i na imovinu (datum potpisivanja: 2. 12. 1988.; objava u službenom listu države prednice: 16/1989; prestanak: 18. 5. 2001.)
- Sporazum između Vlade SFRJ i Vlade Narodne Republike Kine o uzajamnom poreskom izuzimanju dohotka od međunarodnog putničkog i robnog, odnosno putničkog ili robnog pomorskog saobraćaja (datum potpisivanja: 2. 3. 1979.)

Kineski trgovinski sporazumi

NR Kina ima bilateralne sporazume o ulaganju s više od 100 zemalja i gospodarstava, uključujući Austriju, Belgiju, Luksemburg, Kanadu, Francusku, Njemačku, Italiju, Japan, Južnu Koreju, Španjolsku, Tajland i Ujedinjeno Kraljevstvo. Kineski bilateralni sporazumi o ulaganju pokrivaju različita područja suradnje kao što su izvlaštenje, arbitraža, tretman najpovlaštenije nacije i repatrijacija prihoda od ulaganja.

NR Kina potpisala je 14 sporazuma o slobodnoj trgovini sa svojim trgovinskim i investicijskim partnerima, a u fazi pregovara ili pripreme provođenja je još dodatnih osam. Kineski trgovinski partneri su ASEAN, Singapur, Pakistan, Novi Zeland, Čile, Peru, Kostarika, Island, Švicarska, Hong Kong, Makao i Tajvan. NR Kina također je nedavno potpisala sporazume o slobodnoj trgovini s Republikom Korejom i Australijom.

POREZNI SUSTAV

Porezi na dohodak i dobit

Pojedinci koji imaju prebivalište ili boravište u NR Kini ili u njoj žive neprekidno tijekom cijele kalendarske godine porezni su obveznici. Strani državljanin koji živi u NR Kini smatra se rezidentom, ako tijekom te godine nije napuštao zemlju dulje od 30 dana za jedno putovanje ili ukupno dulje od 90 dana za više putovanja.

Vrste poreza

Vrste poreza	
Porez na dobit (% od dobiti)	11,1
Porezi i doprinosi (% od dobiti)	47,6
Ostali porezi (% od dobiti)	8,4

Porezi i obavezni doprinosi

Porezi i obavezni doprinosi	Plaćanje (broj)	Bilješke o plaćanjima	Vrijeme (sati/godini)	Stopa poreza	Porezna osnovica	Ukupna stopa poreza i doprinosa (% dobiti)
Porez na dodanu vrijednost (PDV)	1	online	64	17% i 6%	dodana vrijednost	47,67
Poslodavac plaća – doprinosi za socijalno osiguranje i stambene fondove	1	online	91	32.56%+7%	bruto plaća	47,64
Porez na dobit poduzeća	1	online	52	25%	oporeziva dobit	7,76
Porez na komunalnu potrošnju	0	zajednički		7%	PDV i Porez na dobit	3,37
Porez na dodanu vrijednost zemljišta	1	online		30%	vrijednost zemljišta	2,85
Obrazovni dodatak	0	zajednički		3%	PDV i Porez na dobit	1,45
Porez na promet nekretnina	1	online		1,20%	80% vrijednosti zgrade	0,97
Taksa	1	online		0,03%	transakcije	0,97
Dodatak za lokalno obrazovanje	0	zajednički		2%	PDV i Porez na dobit	0,96
Porez na poslovanje	1	online		5%	kapitalni dobitak	0,51
Primici za izgradnju i održavanje riječnih projekata	0	zajednički		1%	PDV i Porez na dobit	0,48
Porez na korištenje zemljišta	1	online		RMB 6 po kvadratnom metru	zemljište	0,15
Pečat na prijenos vlasništva	1			0,05%	prodajna cijena imovine	0,03
Plaćaju zaposlenici – doprinosi socijalnog osiguranja i stambenog fonda	0	zajednički		10.5%+7%	bruto plaća	0
Ukupno	9		207			67,1

Oporezivanje dohotka rezidenata

Rezidentni porezni obveznik dužan je prijaviti i platiti porez na dohodak na sve svoje godišnje prihode, neovisno o tome jesu li ostvareni u NR Kini ili drugdje u svijetu. Ako osoba koja je bila rezident u NR Kini između jedne i pet godina, iseli u inozemstvo, može u Kini biti oslobođena plaćanja poreza na osobni dohodak koji je ostvarila u inozemstvu i za koji je platila porez u inozemstvu.

Za osobe u radnom odnosu porez na osobni dohodak obračunava se temeljem sedam progresivnih stopa poreza između 3 % i 45 % koje su propisane u Zakonu o porezu na dohodak pojedinaca (*PRC Individual Income Tax Law*), ovisno o ukupnoj visini dohotka.

Za prihode ostvarene od nezavisnih uslužnih djelatnosti pojedinci plaćaju porez na dohodak po progresivnim stopama od 20 %, 30 % ili 40 %, ovisno o visini ostvarenog dohotka.

Pojedinačna stopa poreza na dohodak koju pojedinci ostvare od naknada, kamata, dividendi, iznajmljivanja i od kapitalnih dobitaka iznosi 20 %.

Doprinosi za socijalno osiguranje plaćaju i zaposlenici i poslodavci, osim u slučajevima koji uključuju:

- mirovinu
- zdravstveno osiguranje
- osiguranje od ozljeda na radu (plaća samo poslodavac)
- osiguranje za slučaj nezaposlenosti (plaća samo poslodavac)
- rođiljino osiguranje
- stambeni fond.

Samo nekoliko gradova u NR Kini dopušta rezidentima korištenje odredbi i programa socijalne zaštite.

Oporezivanje dohotka nerezidenata

Zaposlenici koji nisu rezidenti u NR Kini, plaćaju samo porez na osnovni dohodak koji ostvare u NR Kini. Stope su iste kao i kod oporezivanja dohotka rezidenata i često su regulirane bilateralnim sporazumima koji reguliraju dvostruko oporezivanje ovisno o tome iz koje države dolazi nerezident.

Ako je nerezident u NR Kini bio zaposlen 90 ili manje dana u jednoj kalendarskoj godini (ili 183 dana za rezidente koji su državljani države koja ima potpisan bilateralni ugovor o dvostrukom oporezivanju s NR Kinom), ne mora platiti porez na dohodak koji je ostvario u NR Kini jer taj teret snosi njegov inozemni poslodavac.

Poslodavci

Poslodavac je dužan provoditi Zakon o porezu na dohodak pojedinaca te prilikom isplate osobnih dohodaka obračunavati osobne odbitke koji su regulirani poreznim stopama prema visini dohotka. Poslodavci moraju plaćati propisane doprinose za socijalno osiguranje svojih zaposlenika.

Porez na dobit poduzeća (Corporate income tax - CIT)

Standardna porezna stopa na dobit poduzeća iznosi 25 %. Zakon uključuje dvije iznimke od ove porezne stope: mala poduzeća s manjim godišnjim prihodima plaćaju 20 %, a poduzeća koja potiču ulaganja u visokotehnoški sektor plaćaju 15 %. Također su osigurani i dodatni poticaji za ulaganje u očuvanje prirodnih resursa i vode, zaštitu okoliša i sigurnost na radu. Posebno se potiču ulaganja u poljoprivredu, stočarstvo, ribarstvo i razvoj infrastrukture jer se na ulaganja u ova područja primjenjuje povlašteni porezni tretman.

Porez na dodanu vrijednost (Value added tax - VAT)

Stope PDV-a u NR Kini iznose 17 %, 11 % ili 6 % i plaćaju se za obavljanje sljedećih djelatnosti:

- prodaju robe
- pružanje usluga, uključujući: obradu i popravak; usluge prijevoza; građevinske usluge; poštanske i telekomunikacijske usluge; financijske usluge; i moderne i potrošačke usluge
- prijenos nematerijalne imovine
- prodaju nekretnina
- uvoz robe u NR Kinu.

Porez na zemljište (Land appreciation tax - LAT)

Porez na zemljište plaća se na osnovu procijenjene vrijednosti nekretnine sagrađene na njemu i ovisno o definiranim pravima korištenja zemljišta i nekretnine te se obračunava progresivnim stopama između 30 % i 60 %.

Administrativne pristojbe

Plaćanje administrativnih pristojbi propisano je za sklapanje različitih carinskih ugovora, vođenje računovodstvenih knjiga, ishođenje potvrda i dozvola za otvaranje poduzeća i reguliranje vlasničkih odnosa. Sporazumi o prijenosu dionica/glavnice podliježu plaćanju administrativnih pristojbi ako predstavljaju dokaz o prijenosu vlasništva. Za prijenose vlasništva nad udjelima ili dionicama (dionice) u vlasništvo kineskih poduzeća plaća se administrativna pristojba od 0,05 % ukupne vrijednosti, a plaćaju je i prodavatelj i kupac. Pristojba se plaća za svaki originalni ugovor o prijenosu vlasništva nad kapitalom ili duplikatom koji je upotrijebljen kao izvornik.

VIZNI REŽIM

Viza je putni dokument izdan stranim državljanima koji se prijavljuju za ulazak, izlazak ili prolaz kroz teritorij zemlje NR Kine. U skladu s međunarodnim pravom i praksom svaka suverena država ima pravo utvrditi hoće li dopustiti stranom državljaninu ulazak ili izlazak s njezinog teritorija i hoće li izdati vizu, odbiti zahtjev za izdavanje vize ili otkazati izdanu vizu sukladno svojim nacionalnim zakonima.

Ovlaštena su tijela za izdavanje viza stranim državljanima u inozemstvu Kineska veleposlanstva, konzulati i ostale institucije koje se nalaze u inozemstvu, a su odgovorne Ministarstvu vanjskih poslova NR Kine. Prema kineskom zakonu, stranom državljaninu može biti odbijen ulazak u NR Kinu čak i ako ima valjanu kinesku vizu.

Strani državljani moraju dobiti vizu prije ulaska u NR Kinu, s iznimkom bezviznog ulaska na temelju relevantnih sporazuma ili propisa.

Za posjet Hong Kongu ili Macau, državljani zemalja koje su s NR Kinom sklopile ugovore o bezviznom režimu oslobođeni su od potrebe dobivanja vize ako je riječ o kratkoročnom posjetu.

Vrste viza

NR Kina izdaje četiri vrste viza: diplomatske, kurtoazne (počasne), službene i obične vize. Obične vize podijeljene su u 12 podvrsta kao što slijedi:

Vrsta vize	Podnositelji zahtjeva
C	Članovi inozemnih posada sredstava međunarodnog prijevoza, uključujući zrakoplove, vlakove i brodove ili vozače motornih vozila koji se bave prekograničnim prijevoznim aktivnostima ili pripadajući članovi obitelji članova posade gore spomenutih brodova
D	Strani državljani koji se imaju namjeru trajno nastaniti u NR Kini
F	Strani državljani koji namjeravaju posjetiti NR Kinu u svrhu studentske razmjene, studijske ture i drugih neposlovnih aktivnosti
G	Strani državljani koji prolaze (tranzit) kroz NR Kinu
J1	Strani dopisnici i novinari koji će boraviti u NR Kini dulje od 180 dana
J2	Strani dopisnici i novinari koji će boraviti u NR Kini manje od 180 dana
L	Strani državljani koji namjeravaju posjetiti NR Kinu kao turisti
M	Strani državljani koji namjeravaju posjetiti NR Kinu u svrhu komercijalnih i trgovinskih aktivnosti
Q1	Strani državljani koji su članovi obitelji kineskih građana ili stranaca sa stalnim prebivalištem u NR Kini te koji se namjeravaju nastaniti radi spajanja obitelji ili koji namjeravaju ući u NR Kinu radi udomiteljstva Ova viza izdaje se osobama čiji planirani boravak prelazi 180 dana.
Q2	Strani državljani koji namjeravaju posjetiti svoje rođake koji su kineski državljani i žive u NR Kini ili strani državljani s prebivalištem u NR Kini Ova se viza izdaje osobama čiji planirani boravak ne prelazi 180 dana.

Vrsta vize	Podnositelji zahtjeva
R	Strani državljani koji posjeduju posebna znanja i veliku razinu talenta, a čije su vještine od posebnog interesa NR Kini.
S1	Strani državljani koji namjeravaju posjetiti strance koji rade ili studiraju u NR Kini, bračne drugove, roditelje, sinove ili kćeri mlađe od 18 godina ili koji namjeravaju ući u NR Kinu radi drugih privatnih poslova Ova se viza izdaje osobama čiji planirani boravak prelazi 180 dana.
S2	Strani državljani koji namjeravaju posjetiti svoje članove obitelji koji su također stranci, koji rade ili studiraju u NR Kini ili oni koji namjeravaju ići u NR Kinu radi drugih privatnih poslova Ova se viza izdaje osobama čiji planirani boravak prelazi 180 dana.
X1	Strani državljani koji namjeravaju studirati u NR Kini dulje od 180 dana
X2	Strani državljani koji namjeravaju studirati u NR Kini ne dulje od 180 dana
Z	Strani državljani koji namjeravaju raditi i ostvariti zaposlenje u NR Kini

Valjanost viza, broj ulaza i trajanje boravka

Valjanost vize znači da je viza valjana ili se može koristiti za ulazak u NR Kinu od datuma izdavanja do datuma naznačenog na vizi (prema vremenu u Pekingu). Broj ulazaka odnosi se na dopušteni broj ulazaka u Kinu u razdoblju valjanosti vize. Ako viza ima neiskorištene ulaske, nositelj vize može ući u NR Kinu 24 sata (po pekinškom vremenu) prije isteka vize.

Viza postaje nevažeća kada se iskoriste dopušteni ulasci ili joj ističe rok valjanosti iako broj dopuštenih ulazaka nije iskorišten. U tom slučaju nositelj mora podnijeti zahtjev za novu vizu prije ulaska u NR Kinu jer će putovanje s nevažećom, rezultirati odbijanjem ulaska u zemlju.

Trajanje svakog boravka odnosi se na maksimalni broj dana za koji je nositelju vize odobren boravak u NR Kini. Rok počinje teći od datuma ulaska u NR Kinu.

Vlasnik kategorije viza D, J1, Q1, S1, X1 ili Z viza mora zatražiti odobrenje boravka kod lokalnih tijela javne sigurnosti u roku od 30 dana od dana ulaska u NR Kinu, osim ako je viza izdana na 30 dana. Članovi stranih diplomatskih ili konzularnih predstavništava u NR Kini moraju podnijeti zahtjev za odobrenje boravka u Ministarstvu vanjskih poslova ili lokalnim odjelima za vanjske poslove u roku od 30 dana od ulaska u NR Kinu.

Izuzeci od viza

Strani državljanin može ući u NR Kinu bez vize u sljedećim slučajevima:

- Strani državljani koji putuje kroz NR Kinu zrakoplovom oslobođeni su od ishođenja viza ako imaju tranzit u nekoj od kineskih zračnih luka pri čemu se ne zadržavaju dulje od 24 sata i imaju važeću povezanu kartu s potvrđenim sjedalom na međunarodnom letu.
- Građani s putovnicom ili nekom drugom međunarodnom putnom

ispravom mogu zatražiti boravak od 72 sata u tranzitnim gradovima bez viza na izravnom tranzitu putem sljedećih zračnih luka: PEK, PVG, SHA, CAN, CTU, CKG, SHE, DLC, XIY, HGH, KWL, KMG, ako su potvrdili zrakoplovnu kartu te imaju važeću vizu za treću zemlju. Pravilo vrijedi za građane sljedeći zemalja (51 država): Albanija, Argentina, Austrija, Australija, Belgija, Bosna i Hercegovina, Brazil, Brunej, Bugarska, Kanada, Čile, Hrvatska, Cipar, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Njemačka, Grčka, Mađarska, Island, Irska, Italija Nizozemska, Rumunjska, Rumunjska, Rusija, Srbija, Singapur, Slovačka, Slovenija, Koreja, Španjolska, Švedska, Švicarska, Nizozemska, Makedonija, Ujedinjeni Arapski Emirati, Ukrajina, Velika Britanija, Sjedinjene Američke Države.

Bilateralni vizni sporazumi

Na temelju bilateralnih sporazuma potpisanih ili postignutih između NR Kine i drugih država, strani državljani nekih zemalja koji zadovoljavaju određene uvjete mogu posjetiti Kinu bez vize. Ugovori o viznom izuzeću koji su potpisani između NR Kine i stranih država mogu se naći na poveznici:

<http://ee.china-embassy.org/eng/jbwzlm/lsqw/lxxx/t111171.htm>.

Izaslani radnici

Zapošljavanje izaslanih radnika u NR Kini regulirano je Pravilnikom o zapošljavanju stranaca u NR Kini⁸. Ovaj se pravilnik ne odnosi na osobe koje rade u stranim diplomatsko-konzularnim predstavništvima u NR Kini, koje uživaju diplomatski imunitet, predstavnike UN-a koji imaju urede u NR Kini i predstavnike ostalih međunarodnih organizacija koje su akreditirane u NR Kini.

⁸ <http://english.mofcom.gov.cn/aarticle/lawsdata/chineselaw/200211/20021100050543.html>

ZAŠTITA INTELJEKTUALNOG VLASNIŠTVA

Patenti

Definicija i zakonske odredbe. Prema definiciji i zakonskim odredbama patenti uključuju:

- izum patenta
- korisnost patenta
- dizajn patenta.

Kako bi izum bio patentiran, mora biti nov, inventivan i praktično primjenjiv. Dizajn mora biti lako prepoznatljiv i ne smije sličan drugim patentima koji su već zaštićeni.

Vlasnik patenta ima isključivo pravo na korištenje izuma i izum se ne smije koristiti bez njegovog pristanka.

Registracija. Zahtjev za registraciju patenata mora se podnijeti Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo (*State Intellectual Property Office – SIPO*).

Provedba i pravni lijekovi. SIPO i nadležni sud odgovorni su za zaštitu prava na patente te se u slučaju zlouporabe mogu izreći sljedeće kazne:

- novčane kazne
- oduzimanje ilegalno stečenih prihoda
- zabrana korištenja
- naknada štete.

Počinitelj također može biti kazneno odgovoran za teška kršenja i povrede prava intelektualnog vlasništva (na primjer, ako je ilegalni promet veći od 400.000 CNY).

Dužina zaštite. Patenti su zaštićeni 20 godina od registriranja, odnosno 10 godina

ako je riječ o uslužnim i dizajnerskim patentima. Ta se razdoblja ne obnavljaju, ali vlasnik patenta obvezan je plaćati godišnju naknadu počevši od godine kada je dodijeljeno pravo na patent kako bi održavao pravo na patent.⁹

Trgovačke marke

Definicija i zakonske odredbe. Zakon o trgovačkim markama definira zaštitne znakove kao zaštićene, kad je uključen bilo koji od sljedećih parametara ili njihova kombinacija:

- tekst
- grafičko uređenje
- pismo
- broj
- trodimenzionalni simbol
- kombinacija boja
- zvuk.

Da bi bio registriran kao zaštitni znak, znak mora imati lako prepoznatljive značajke i ne smije biti i ne smije sličan drugim patentima koji su već zaštićeni. Vlasnik registriranog zaštitnog znaka jedini može koristiti oznaku i mora dati svoj pristanak da drugi koriste oznaku.

Zaštita. Zahtjevi za registraciju robnih marki moraju se podnijeti SAIC-u. Neregistrirane oznake nisu zaštićene, prema Zakonu o zaštitni znakova, osim ako su općepoznate.

Provedba i pravni lijekovi. SAIC i nadležni sudovi odgovorni su za zaštitu prava.

Duljina zaštite i obnovljivosti. Trgovačke marke kontinuirano se štite, a zahtjev za zaštitu obnavlja se svakih deset godina.

⁹ Pravo na patent prestaje prije isteka trajanja ukoliko se ne plaća predviđena godišnja pristojba ili ako se vlasnik patenta pisanom izjavom odrekne prava na patent. Ako pravo na patent prestaje prije isteka trajanja Odjel za administraciju patenata registrira činjenicu prestanka i objavljuje odgovarajuće priopćenje. <http://english.sipo.gov.cn/lawpolicy/patentlawsregulations/915574.htm>

Registrirani dizajni. Registrirani dizajni zaštićeni su istim zakonom kao i patentni.

Neregistrirani dizajni. Neregistrirani dizajni zaštićeni su prema autorskim pravima.

Autorsko pravo

Definicija i zakonski zahtjevi. Autorska prava odnose se na intelektualne kreacije u književnim, umjetničkim i znanstvenim područjima, pod uvjetom da se mogu reproducirati u određenom materijalnom obliku. Vlasnik autorskog prava ima pravo spriječiti druge osobe da kopiraju ili reproduciraju rad bez njegovog pristanka, osim ako se dokaže da su takve osobe stvorile iste ili slične radove bez kopiranja djela zaštićenog autorskim pravima.

Zaštita. Autorska prava automatski su zaštićena pri samom stvaranju radova.

Provedba i pravni lijekovi. Opća prava za tisak i publikaciju u nadležnosti su sudova koji su odgovorni za zaštitu autorskog prava.

Duljina zaštite i obnovljivosti. Zaštita traje:

- za autorova života i 50 godina nakon smrti, za autorska prava u vlasništvu fizičke osobe
- 50 godina od prve objave ili stvaranja, za autorska prava u vlasništvu pravne osobe

PREHRAMBENI SEKTOR

Aktualno stanje i prognoze rasta

NR Kina druga je najveća ekonomija na svijetu nakon Sjedinjenih Američkih Država, te najveća i najmoćnija ekonomija u Aziji. Ona je glavni proizvođač hrane i poljoprivrednih proizvoda te glavni uvoznik žitarica i soje. Kao uvoznik, NR Kina je u 2017. godini dosegla preko 140 milijardi američkih dolara vrijednosti uvoza poljoprivrednih proizvoda, s porastom od 6.5 % u odnosu na 2016. godinu.

NR Kina ima stabilan ekonomski rast, rastući udio srednje klase u stanovništvu te konstantnu urbanizaciju, odnosno kontinuiranu selidbu stanovništva u gradove. U 2016. godini maloprodaja robe široke potrošnje dosegla je rekord od 4.98 trilijuna američkih dolara, od čega se čak 15 % odnosilo na kupnju putem internetskih trgovina. Najveći je rast prodaje zabilježen u malim samoposlužnim dućanima.

E-trgovina i IoT (*Internet of Things*) odnosno internetska trgovina i pametni uređaji u potpunosti su promijenili način marketinškog plasmana proizvoda i samih kupovnih navika Kineza. NR Kina postala je lider u naplatama računa na maloprodajnim mjestima putem mobilnih uređaja.

NR Kina je veliko, diverzificirano i izrazito kompetitivno tržište za uvozne prehrambene proizvode. Iako se radi o jednoj zemlji, velike su razlike u kulturnim obilježjima, gastronomiji, demografskim značajkama i trendovima u kupnji proizvoda po provincijama, pa se izvoznicima savjetuje ciljani odabir provincije koja je pogodna za plasman njihovih proizvoda.

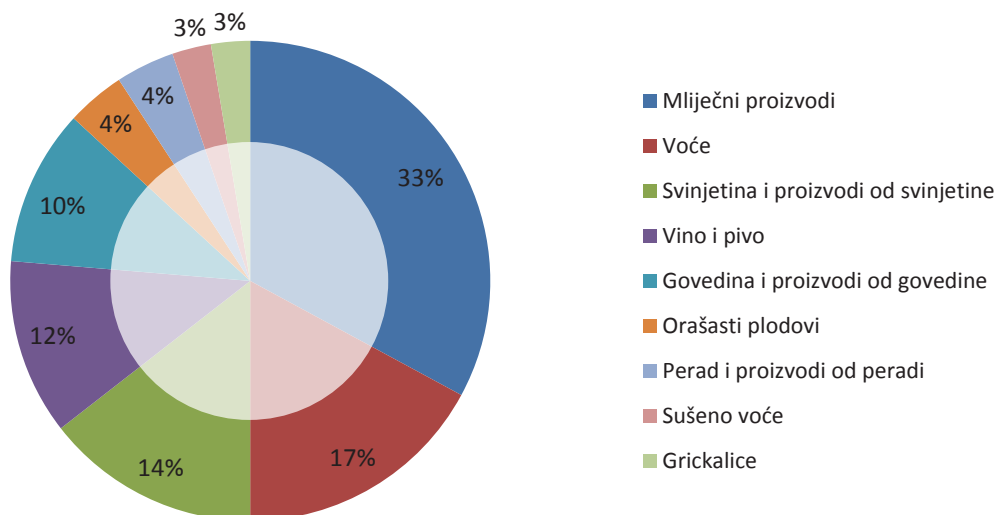
Šangaj i okolna regija nastavljaju biti vodeći u nacionalnim maloprodajnim trendovima, no Peking i Guangzhou više su fokusirani na maloprodajne tehnološke inovacije. Dva ključna grada kineske gospodarske ekspanzije i međunarodne trgovine su Chengdu i Shenyang. Stanovnici jugozapadne i sjeveroistočne Kine počinju kupovati više uvezenih prehrambenih proizvoda, osobito plodova mora.

Glavni globalni trendovi kineskih potrošača tijekom 2016. godine ukazuju na

nastavak rasta potražnje za prerađenim prehrambenim proizvodima spremnima za konzumaciju, svježom hranom te mliječnim proizvodima, peradi i crvenim mesom. Prodaja putem internetskih trgovina nastavit će rapidno rasti zbog dostupnosti 4G mobilnih usluga, koje će uskoro koristiti više od 60 % ukupnog kineskog stanovništva.

NR Kina i dalje je najveći generator potražnje za sojom, koja se koristi većinom mljevena, u proizvodnji stočne hrane i jestivog biljnog ulja. U sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda, kineski potrošači, zbog kvalitete i veće sigurnosti, preferiraju uvozne mliječne proizvode. Zbog sporazuma o slobodnoj trgovini većina uvoza u tom sektoru dolazi upravo iz Europske unije, a osjetan je rast potražnje za jogurtima i proizvodima vezanim uz fermentirano mlijeko. Također, putem prekograničnih internetskih trgovina, raste i uvoz mlijeka pasteriziranog na iznimno visokoj temperaturi te mlijeka u prahu.

KINESKI MALOPRODAJNI SEKTOR, PO KATEGORIJI PROIZVODA

Izvor: European Commission, Directorate-General for Agriculture and Rural Development, Agri-Food Trade Statistical Factsheet European Union – China, 2018.

Najveći rast u prehrambenom sektoru NR Kine bilježe sljedeće kategorije proizvoda: mlijeko i mliječni proizvodi, orašasti proizvodi, govedina, janjetina, meso peradi, riba i plodovi mora, jaja, voće i povrće te vino.

U prehrambenom sektoru posebnu pažnju treba posvetiti praćenju zakonske regulative, s obzirom na to da NR Kina često uvodi izmjene u zakonskoj regulativi vezanoj uz registraciju novih uvoznih proizvoda. Promjene se odnose na različite vrste potvrda i ovjera kojima kineska vlada povećava razinu sigurnosti uvezenih proizvoda. Često takve vrste promjena u regulativi nisu najavljene i objavljene su tek po početku njihove provedbe, stoga mogu značajno utjecati na produženje roka za odobrenje uvoza ili uzrokovati promjene u već predanoj dokumentaciji za uvoz pojedinog proizvoda.

Trgovinske barijere, carine i ostali sporazumi

Popis važnih internetskih adresa za informacije o aktualnim trgovinskim barijerama, carinskim tarifama, porezima i pravilima o podrijetlu, te o sanitarnim i fitosanitarnim pitanjima između Europske unije i NR Kine nalazi se na sljedećim poveznicama:

Popis trgovinskih barijera NR Kine i Europske unije

http://madb.europa.eu/madb/barriers_result.htm?isSps=false&countries=CN

Carinske tarife, porezi i protokol o podrijetlu

http://madb.europa.eu/madb/datasetPreviewFormATpubli.htm?datacat_id=AT&from=publi

Popis sanitarnih i fitosanitarnih pitanja (SPS)

http://madb.europa.eu/madb/sps_barriers_result.htm?isSps=true&countries=CN

Za izvoz pojedinih prehrambenih proizvoda iz kategorija životinja i proizvoda životinjskog podrijetla u NR Kinu potrebno je ishoditi veterinarski certifikat. Popis svih veterinarskih certifikata za izvoz životinja i proizvoda životinjskog podrijetla dostupan je na poveznici:

http://www.veterinarstvo.hr/UserDocsImages/POPIS%20CERTIFIKATA%20ZA%20WEB%20-%2027.11.2018_.pdf

Upute vezane uz izdavanje veterinarskog certifikata dostupne su na poveznici: <http://www.veterinarstvo.hr/default.aspx?id=1043>

Prema podacima Uprave za veterinarstvo Republike Hrvatske, nadležno tijelo Hong Konga od 11. siječnja 2017. godine je zabranilo uvoz peradi i proizvoda od peradi iz Hrvatske u Hong Kong zbog pojave influence ptica.

Identifikacija tržišnih potreba i potrošača

Slijedom fenomena rapidne urbanizacije, prvi put u povijesti, većina kineskog stanovništva živi u gradovima odnosno njih 57 %. Također, zbog antinatalitetne politike jednog djeteta, prema kojoj je kineskim obiteljima do 2013. godine bilo zabranjeno imati više od jednog djeteta po obitelji, NR Kina krajem 2016. godine imala je više od 10.8 % stanovništva starijeg od 65 godina. Na trećem Plenumu 18. sjednice Centralnog Komiteta KP Kine u studenom 2013. godine donesena je odluka kojom se „politika jednog djeteta“ ublažava te je roditeljima koji su i sami bili jedinci dopušteno imati dvoje djece. To je značajno pridonijelo rastu potražnje u kategorijama prehrambenih proizvoda vezanih uz dječje prehrambene navike te dječjih potrepština.

Zamjetan je trend porasta potražnje čokolade u svim kineskim pokrajinama, koji je u odnosu na prošlu godinu dosegao rast od preko 200 %. Povećanje potražnje za čokoladom i burzovne špekulacije s kakaovcem uzrokovale su rast cijena čokolade koji nije negativno utjecao na prodaju same čokolade, no potaknuo je i potrošnju proizvoda klasificiranih kao suplementi čokolade, odnosno proizvoda s malim ili nikakvim udjelom kakaovca, plasiranih kao čokolada. Povećanjem potražnje istovremeno je značajno porastao uvoz čokolade iz Sjedinjenih Američkih Država i Europske unije, te su čokolade vrlo tražene i klasificirane kao visokokvalitetni proizvodi.

Rastom potražnje za čokoladom porasla je i potražnja za uvoznim prehrambenim proizvodima iz kategorije pekmeza i džemova s oznakom geografskog podrijetla Europske unije i Sjedinjenih Američkih Država.

Potrošnja i kineski uvoz prehrambenih proizvoda iz kategorija vina i žestokih pića u konstantnom su rastu. Francuska, kalifornijska i čileanska vina te američka, irska i škotska žestoka pića među najtraženijim su uvoznim proizvodima.

Strani državljani koji žive u NR Kini, traže proizvode koji su im poznati ili su podrijetlom iz Europe ili Sjedinjenih Američkih Država, te su za njih spremni platiti više. Oni su glavna ciljna skupina maloprodajnim lancima, kao što su BHG i Ole. I lanci specijaliziranih malih lokalnih dućana, *City Super*, *Corner Deli* i *Jenny Lou's*, također su vrlo uspješni u plasmanu te vrste proizvoda.

Kineski potrošači koji su pripadnici više klase, traže isključivo proizvode kojima potvrđuju svoj status. Maloprodajni lanci orijentirani potrošačima visoke kupovne moći, kao što su *Sam's Club*, *Taste*, *Great* i *Treat*, usmjereni su toj ciljnoj skupini potrošača te izabiru uvozne proizvode koji na deklaracijama i ambalaži imaju vidljivo navedene podatke o zdravstvenoj i hranjivoj vrijednosti.

I kineski potrošači koji su pripadnici srednje klase, traže gotovo identične proizvode kao i kineski potrošači koji pripadaju višoj klasi i strani državljani, no cjenovno su osjetljivi te će usporediti više različitih proizvođača sličnog proizvoda prije kupnje. Ova grupa potrošača traži uglavnom proizvode koji su svježiji, lagani za pripremu te ujednačene kvalitete. Njihov izbor lokacije ovisi o razini kvalitete usluge koju nudi prodajno mjesto.

Mlađa generacija kineskih potrošača iznimno je zainteresirana i dobro upoznata s ponudom uvoznih proizvoda. Oni kupuju uglavnom u hipermarketima, supermarketima i putem interneta. Usmjereni su na zdravu prehranu, praktičnost i inovativnost proizvoda.

Kineski maloprodajni sektor

Kineski maloprodajni sektor primarni je kanal plasmana uvoznih prehrambenih proizvoda. Kineska mlađa generacija nastanjena u većim gradovima navikla je na konzumaciju uvoznih prehrambenih proizvoda. Tijekom 2016. godine potrošnja hrane u kineskim kućanstvima porasla je za 30 %. Slijedom toga, veliki maloprodajni lanci proširuju distribucijske kanale te uvode tehnološki napredna rješenja za kontrolu kvalitete i ubrzavanje naplate.

Kineski maloprodajni sektor prehrambenih proizvoda u tranziciji je zbog značajnog rasta potražnje kvalitetnih i vrhunskih proizvoda u velikim gradovima. NR Kina ima više od stotinu gradova s preko milijun stanovnika, koji dosad u ponudi nisu veću količinu kvalitetnih uvoznih proizvoda, te se većina velikih maloprodajnih lanaca odlučila takve proizvode ponuditi i na tim lokacijama.

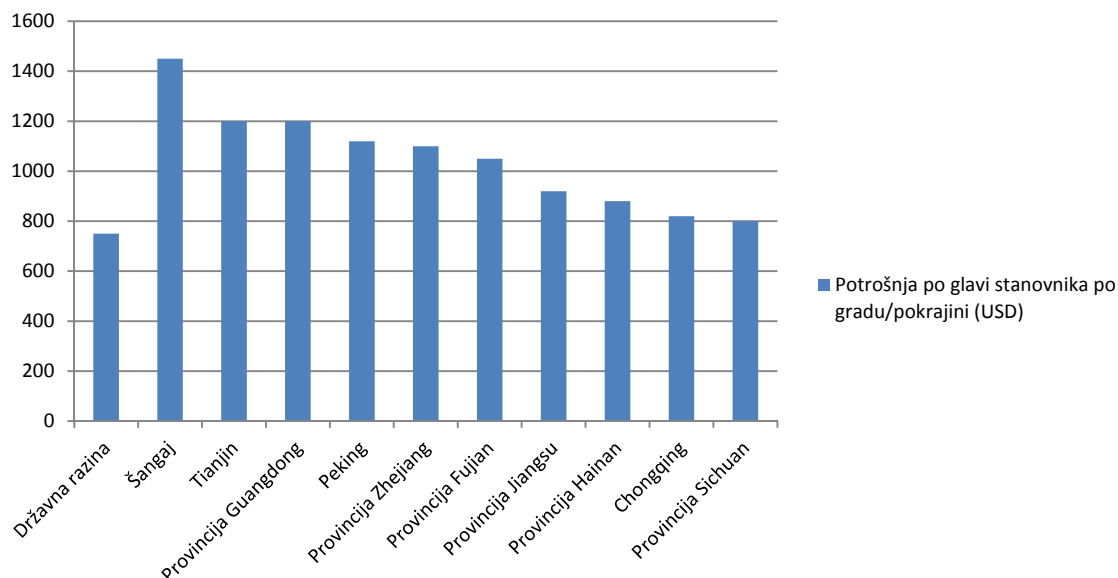
Strani maloprodajni lanci i dalje su vrlo uspješni na kineskom tržištu, iako im je rast u 2016. godini usporen. Tradicionalni maloprodajni lanci ubrzano uvode internetsku trgovinu u svoj portfelj usluga zbog značajnog porasta potražnje u tom distribucijskom kanalu.

U 2017. godini uočen je značajan porast broja lokacija i interesa za kupnju u visokotehnološkim malim dućanima bez nadzora s 24-satnim radnim vremenom. Ta vrsta dućana ima površinu manju od 15 m², nema zaposlenog osoblja te sadrži samo police s proizvodima. Kupac ulazi u dućan skeniranjem QR koda na ulaznim vratima, zatim skenira barkod svakog proizvoda koji želi kupiti te mobitelom obavlja plaćanje. Bingbo Box i Xiaomai dva su vodeća lanca malih visokotehnoloških dućana bez nadzora.

Potrošači su osobito zainteresirani za uvoznu hranu koja ističe njihov društveni status i poboljšava njihovo zdravlje. Uspješni maloprodajni lanci u marketinškim komunikacijama proizvoda ističu ključne riječi za proizvode visokog cjenovnog ranga: kvaliteta, sigurnost i zdravlje.

Potrošnja po stanovniku u 2016. godini dosegla je rekordne razine te je vidljivo značajno odstupanje pojedinih provincija u odnosu na nacionalni prosjek.

Potrošnja po glavi stanovnika po gradu/pokrajini (USD)

Izvor: 2017 China Yearbook, Nacionalni zavod za statistiku NR Kine

Pregled glavnih vrsta maloprodajnih formata i njihove karakteristike

Naziv	Broj trgovina (jedinica)	Broj zaposlenika (1000 osoba)	Prodaja (milijarde USD)	Nabavna vrijednost (milijarde USD)
Specijalizirana trgovina	118 601	900	308	266
Supermarket	33 372	420	46	42
Franšiza	32 413	176	30	23
Samoposlužna trgovina	18 588	8	6	5
Hipermarket	8452	535	77	70
Robna kuća	4987	263	58	48
Diskontna trgovina	540	2	0,45	0,4
Veletrovinne	97	12	4	4

Izvor: 2017 China Yearbook, Nacionalni zavod za statistiku NR Kine

Hipermarketi i supermarketi

Svi kineski hipermarketi i supermarketi prodaju i uvozne prehrambene proizvode. Zamjetan je trend postupne tranzicije poslovnica u vlasništvu stranih trgovačkih lanaca lociranih u središtima glavnih gradova na istočnoj obali, u novoosnovana prigradska područja. Ukupni broj poslovnica hipermarketa i supermarketeta, u odnosu na prošlu godinu, ostao je isti što upućuje na zaključak da veliki hipermarketi i supermarketi postupno mijenjaju svoju strategiju, prelaskom s postojeće ciljne skupine potrošača dosegnute u središnjim dijelovima gradova na novu ciljnu skupinu potrošača u prigradskim područjima.

Glavni inozemni maloprodajni lanci

Poredak	Naziv	Bruto prodaja (u milijunima USD)	Rast prodaje	Broj trgovina godine 2016.	Rast broja trgovina
1	RT Mart	13 987	4,0 %	368	9,9 %
2	Walmart	11 499	4,3 %	439	1,6 %
3	Carrefour	7568	25,9 %	319	36,3 %
4	Dennis Zhenzhou	3118	15,6 %	411	39,3 %
5	Metro Cash&Carry	2893	1,0 %	87	6,1 %
6	Watsons	2778	2,3 %	2,929	18,0 %
7	Parkson	2489	-8,3 %	53	-8,6 %
8	CP Lotus	1949	-3,7 %	82	0,0 %
9	Jusco	1675	-4,9 %	56	3,7 %

Izvor: China Chain Store & Franchise Association, 2017.

Tržišni lideri u sektoru hipermarketa i supermarketa

Beijing BHG

Vodeći supermarket koji distribuira uvozne prehrambene proizvode s ciljnom skupinom kineskih potrošača srednje i visoke kupovne moći. U ponudi ima širok portfelj uvoznih prehrambenih proizvoda.

Bravo YH

Premium marka Supermarketa Yonghui. Prodaje isključivo uvozne proizvode odnosno svježeg voća, zamrznutu govedinu i žive plodove mora (posebice jastoge i školjke) potrošačima visoke kupovne moći.

Bubugao

Maloprodajni lanac koji posjeduje 420 maloprodajnih trgovina u pokrajinama Guangxi, Hunan, Jiangxi i Sichuan. Vlasnik je internetske trgovine Yunhou koja prodaje uvoznju hranu.

Carrefour

Drugi najveći internacionalni maloprodajni lanac podrijetlom iz Francuske. Trenutno posjeduje 319 dućana u 73 grada diljem Kine.

China Resources Vanguard

Veliki maloprodajni lanac osnovan 1994. godine u Hong Kongu koji trenutno posjeduje preko 5000 prodajnih mjesta. Njegovi brendovi su i BLT, Legou Express, Leonardo Ole, Suguo, Vanguard, Vango, Vivo i Voila!. U 2015. godini plasirao je EWJ Zone internetsku trgovinu koja je još uvijek u eksperimentalnoj fazi s ponudom distribucije svojih proizvoda izvan granica Kine te nudi kupnju proizvoda direktno od proizvođača iz zemlje podrijetla proizvoda.

Happy Family Group

Trenutno najveći privatni maloprodajni lanac u sjeveroistočnoj Kini s preko 30 trgovačkih centara u vlasništvu i sjedištem u provinciji Shenyang. U 2015. godini

otvorili su svoj prvi dućan specijaliziran za svježe i prerađene prehrambene uvozne proizvode pod nazivom *OK*.

Ito-Yokado

Vodeći japanski maloprodajni lanac koji je na kineskom tržištu još od 1997. godine te na kinesko tržište plasira uglavnom japanske proizvode.

Lianhua

Veliki maloprodajni lanac koji posjeduje 4 325 dućana u različitim maloprodajnim formatima, koji su uglavnom locirani u istočnoj Kini, kao internetsku trgovinu pod nazivom *Lianhua Yigou* usmjerenu na dostavu u području Šangaja.

Metro

Multikanalni maloprodajni lanac koji je ušao u Kinu 1996. godine, sa sjedištem u Šangaju i 80 maloprodajnih lokacija diljem Kine. Ciljni potrošači su mali i srednji restorani i individualni kupci srednje i visoke kupovne moći.

Ole i BLT

Maloprodajne marke s vrhunskim uvoznim proizvodima, koje se prodaju na preko 65 prodajnih mjesta u Kini, orijentirane potrošačima visoke kupovne moći.

RT-Mart

Maloprodajni lanac koji posjeduje 368 hipermarketa diljem Kine. Dvije se trećine nalaze u malim gradovima s populacijom do milijun stanovnika. Samo se 9 % hipermarketa nalazi u velikim gradovima. Njihova internetska trgovina *Feiniu* pokrenula je projekt plasmana uvoznih prehrambenih proizvoda nazvan *Feiniu Global Sourcing*.

Sam's Club

Maloprodajni lanac s 19 prodajnih mjesta lociranih uglavnom u velikim gradovima te gradovima s visokim prihodima, Dalianu i Hangzhou. Ciljna skupina su isključivo potrošači visoke kupovne moći.

Wal-Mart China

Veliki maloprodajni lanac koji posjeduje 325 prodajnih mjesta diljem Kine. Godine 2015. otvorio je devet distribucijskih centara za skladištenje suhih namirnica te 11 centara za skladištenje svježih i zamrznutih proizvoda. Od 2015. Wal-Mart ulaže u visokotehnološki razvoj te je svojim potrošačima osigurao mobilnu aplikaciju za kupnju i dostavu u području Shenzhena.

Wu-Mart

Veliki maloprodajni lanac koji posjeduje preko 500 prodajnih mjesta u Pekingu, Tianjinu te provincijama Hebei, Ningxia i Zhejiang. Zastupljene su sve vrste prodajnih mjesta, od hipermarketa, supermarketa, samoposluga i lokalnih dućana. Ciljna skupina su potrošači srednje i niske kupovne moći. Wu-Mart je orijentiran i na tehnološki razvoj, na 148 prodajnih mjesta u Pekingu uveo je mobilno skeniranje barkodova na proizvodima te kupnju bez čekanja na blagajni.

Yonghui

Veliki maloprodajni lanac koji posjeduje 580 supermarketa u 150 gradova, uglavnom u Pekingu, Šangaju i Tianjinu, te provincijama Fujian, Guizhou, Hebei, Henan, Jiangsu, Shanxi, Sichuan i Zhejiang.

Mali samoposlužni dućani i specijalizirane trgovine

Kineski maloprodajni sektor samoposlužnih dućana i specijaliziranih trgovina u stalnom je rastu. Mali samoposlužni dućani uglavnom su locirani na javnim mjestima s puno prolaznika – stanice podzemne željeznice, zračne luke i željezničke stanice te u pješačkim zonama i shopping centrima. Po veličini prostora variraju od 50 do 150 kvadratnih metara, što njihovu ponudu proizvoda čini limitiranom pa mogu nuditi samo najtraženije proizvode. Njihova su ciljna skupina mladi urbani potrošači od 16 do 40 godina koji imaju užurban život, uglavnom studenti i turisti te djelatnici obližnjih ureda.

Tržišni lideri u malim samoposlužnim trgovinama

Poredak	Naziv trgovine	Korporacija	Broj trgovina u 2015. godini	Stopa rasta
1	Ejoy	Sinopec Ejoy	25 000	3,3 %
2	uSmile	PetroChina	17 000	3,0 %
3	Meiyijia	Dongguan Sugar and Liquor Group	9300	25,7 %
4	Tianfu	Guangdong Tianfu Group	3311	17 %
5	Hongqi (Red Flag)	Chengdu Hongqi	2704	18,9 %
6	Shizu	Zhejiang Shizu	1936	18,6 %
7	Family Mart	Shanghai Family Mart Co., Ltd	1810	20,6 %
8	Quick	Shanghai Lianhua	1551	-3,3 %
9	Tang Jui	Taiyuan Tang Jui Group	1420	2,2 %
10	Kedi, Alldays	NGS Group	1400	-6,7 %

Izvor: 2017 China Yearbook, Nacionalni zavod za statistiku NR Kine

Maloprodajni sektor kineskih specijaliziranih trgovina s trgovinama smještenim u poslovnim zgradama u središtima gradova, blizu shopping centara s ekskluzivnijim ponudama te u bogatijim dijelovima gradova cilja na imućnije potrošače. Broj specijaliziranih trgovina u Kini tijekom zadnje tri godine bilježi značajan rast. Kineski se potrošači tri puta duže zadržavaju u specijaliziranim trgovinama nego u ostalim maloprodajnim trgovinama prehrambenih proizvoda.

Tržišni lideri i distributeri u kategoriji specijaliziranih trgovina

City Shop

Lanac maloprodajnih trgovina s 13 poslovnica u Šangaju te ciljnom skupinom potrošača srednje i visoke kupovne moći. *Fruit Day* je *online* maloprodajni lanac koji je 2016. godine kupio *City Shop* te time zaokružio svoju ponudu mogućnosti *online/offline* maloprodaje sa stabilnom potražnjom i vjernim potrošačima.

City Super

Tehnološki napredna maloprodaja s 3 velike poslovnice u šangajskim *premium shopping centrima* za potrošače visoke kupovne moći. Poznat je po širokom portfelju vrhunskih uvoznih prehrambenih proizvoda te je među potrošačima percipiran kao kvalitetan izvor gurmanskih proizvoda.

Corner Deli

Lanac maloprodajnih trgovina s 12 prodajnih mjesta u Guangdongu i Hainanu, opskrbljen velikim brojem uvoznih prehrambenih proizvoda od kojih su najtraženiji uvozni sir, žitarice za doručak te pakirano sušeno voće, grickalice i orašasti plodovi.

Dili Fresh

Veliki lanac maloprodajnih trgovina s preko 80 prodajnih mjesta u Shenyangu te preko 200 prodajnih mjesta diljem cijele Kine. Poznat je po prodaji svježeg voća i povrća, ribe i morskih plodova, mesa, orašastih plodova i grickalica. Pojedine njegove poslovnice također prodaju i rižu, brašno i ulje za kuhanje. Ovaj kineski lanac maloprodajnih trgovina radi uglavnom s kineskim proizvođačima kako bi postigao što konkurentnije cijene i ponudio svježije proizvode. Prodajna mjesta mu se nalaze uglavnom pored stambenih zajednica, a planira širenje opsega lokacija na 500 poslovnica u Shenyangu do kraja sljedeće godine.

Jenny Lou's

Glavni pekinški uvoznik vrhunskih stranih prehrambenih proizvoda s ciljnom skupinom kineskih iseljenika srednje do visoke kupovne moći koji su prije živjeli

u inozemstvu. Tvrtka se 2011. godine podijelila na dva dijela – *Jenny Lou's* koji djeluje u bogatijim zajednicama i *Jenny's Store*. *Jenny Lou's* nalazi se najčešće u blizini gradskih područja u kojima su smještena diplomatsko-konzularna predstavništva stranih zemalja i misija. Polovica proizvoda *Jenny Lou's* uvezena je iz Sjedinjenih Američkih Država.

Pagoda

Najbrže rastući lanac malih specijaliziranih trgovina svježeg voća s preko 1500 prodajnih mjesta diljem Kine.

Seven-Eleven

Maloprodajni lanac trgovina s 24-satnim radnim vremenom. Prosječna *Seven-Eleven* trgovina veličine je 80 kvadratnih metara s najprodavanijim proizvodima poput grickalica, vina i likera, bezalkoholnih pića, toplih i hladnih delikatesa te neprehrambenih proizvoda poput malih igračaka i tiska.

E-trgovina u prehrambenom sektoru

Kineski sektor e-trgovine u konstantnom je rastu. Preko 15 % ukupne maloprodajne trgovine u Kini odvija se putem internetske trgovine, s trenutnom razinom od preko 750 milijardi američkih dolara na godišnjoj razini. Procjenjuje se da je zastupljenost kineske internetske prodaje maloprodajnih prehrambenih proizvoda i pića između 10 % i 30 %. Gotovo svi važniji internetski maloprodajni lanci poput Amazona, JD-ja, Tmall-a, Womai-a i YHD-a prodaju hranu i piće, a ostali internetski trgovci, specijalizirani za pojedine niše u ponudi imaju svježe voće i povrće, uvozna vina i jaka alkoholna pića, kolače i orašaste plodove.

Kina je pionir prekogranične internetske trgovine koja na svojim platformama kineskim potrošačima nudi mogućnost narudžbe proizvoda direktno od njihovih proizvođača u zemljama podrijetla. Taj način poslovanja predstavlja novi podsektor koji ima posebne propise i politike prilikom uvoza u odnosu e-trgovinu s proizvodima koji su već zastupljeni na kineskom tržištu i već se distribuiraju domaćim kanalima e-trgovine. Iako je taj podsektor u rapidnom rastu, politike automatske naplate troškova korištenja sustava, kolateralnih troškova i poreznih davanja razlikuju se od platforme do platforme.

Veliki trgovci i distributeri u ovoj vrsti e-trgovine vide ključ za budući rast te već sada značajna sredstva preusmjeravaju u istraživanje i razvoj te mogućnosti širenja svog distribucijskog kanala i portfelja ponude.

Nakon velike ekspanzije te vrste e-trgovine od 2006. godine do 2016. godine, u velikim je gradovima došlo do usporavanja, dok trenutno najznačajniji rast bilježi u srednje velikim gradovima kao što su Nanjing, Wuhan, Suzhou i Xi'an.

Najznačajniji maloprodajni lanci internetske trgovine sve češće eksperimentiraju s novim platformama uključujući u svoju strategiju razvoja otvaranje fizičkih poslovnica te preusmjeravanje potrošača na posjet poslovnica. U 2016. godini najznačajniji e-trgovinski lanac *Alibaba* otvorio je svoju prvu fizičku poslovnicu nazvanu *HeMa Fresh* u Šangaju. Nakon *Alibabe*, u 2017. godini fizičku poslovnicu otvorio je *JD*. U slijedećih pet godina trgovački lanac *JD* planira otvaranje milijun malih samoposlužnih trgovina diljem Kine.

Tržišni lideri i distributeri u e-trgovini prehrambenog sektora

Alibaba

Alibaba je najveća multikanalna internetska platforma u Kini koja djeluje kao maloprodajna internetska trgovina u svom B2C (*business to consumer*) dijelu gdje je orijentirana na krajnjeg kupca, te veletrgovina u svom B2B (*business to business*) dijelu platforme s orijentacijom na uvoz i distribuciju drugim kineskim maloprodajnim lancima.

Alibaba HeMa Fresh

HeMa Fresh je *Alibaba* B2C platforma internetske trgovine prehrambenim proizvodima koja nudi dostavu prehrambenih proizvoda u roku od jednog sata od narudžbe za narudžbe u perimetru od tri kilometra od njihove fizičke trgovine. Uspješno su razvili *online-to-offline* koncept prodaje odnosno otvaranje fizičkih prodajnih mjesta koja služe kao kanal podrške internetskoj maloprodajnoj trgovini, a u ponudi imaju svježe voće i povrće, meso, ribu i plodove mora te mliječne proizvode. *HeMa Fresh* trenutno ima 46 fizičkih maloprodajnih jedinica od kojih je 15 locirano u Šangaju.

JD.com

JD je druga po veličini kineska platforma internetske trgovine s 30 %-tnim tržišnim udjelom i preko 250 milijuna aktivnih korisnika. *JD* je najviše napredovao ostvarivši partnerstvo s najvećom kineskom društvenom mrežom *WeChat*. Preko 80 % aktivnih korisnika *JD* mreže koristi mobilne uređaje za narudžbe proizvoda te istodobno *WeChat* platformu za njihovo plaćanje. *JD.com* je 2016. godine osnovao odjel za svježe proizvode koji je zadužen za administraciju oko uvoza te distribuciju svježih uvoznih proizvoda.

Amazon.cn

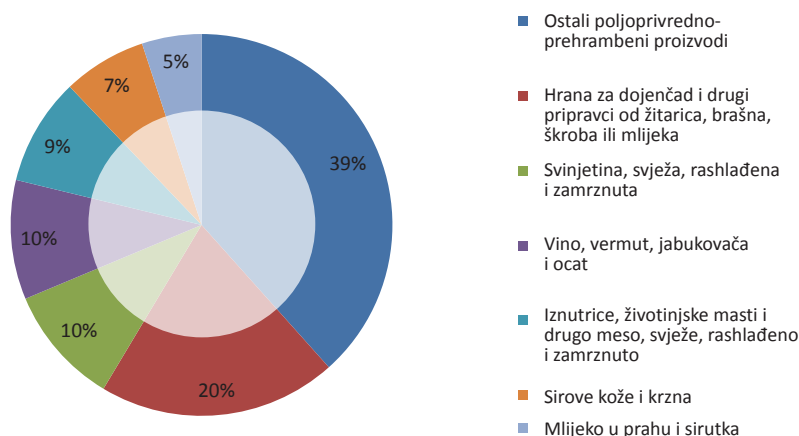
Kineski *Amazon*, s manje od 1 % tržišnog udjela u sektoru internetske trgovine, donio je 2015. godine odluku o fokusiranju na izravno dobavljanje proizvoda iz inozemstva. Kineski potrošači na njemu imaju mogućnost narudžbe proizvoda direktno iz Sjedinjenih Američkih Država, Francuske, Njemačke, Italije, Španjolske i Velike Britanije.

Netease Kaola

Vodeća kineska prekogranična e-trgovinska platforma sa sjedištem u Hangzhou. *Kaola* inozemnim dobavljačima nudi cjelovitu uslugu koja uključuje logistiku, skladištenje, rješavanje svih uvoznih procedura i punu korisničku podršku. Najpopularniji na *Kaoli* su proizvodi za njegu trudnica i dojenčadi te dodaci prehrani.

Najznačajniji uvozni i izvozni poljoprivredno-prehrambeni proizvodi iz EU

Glavni izvozni poljoprivredno-prehrambeni proizvodi iz EU-a u Kinu, 2017.

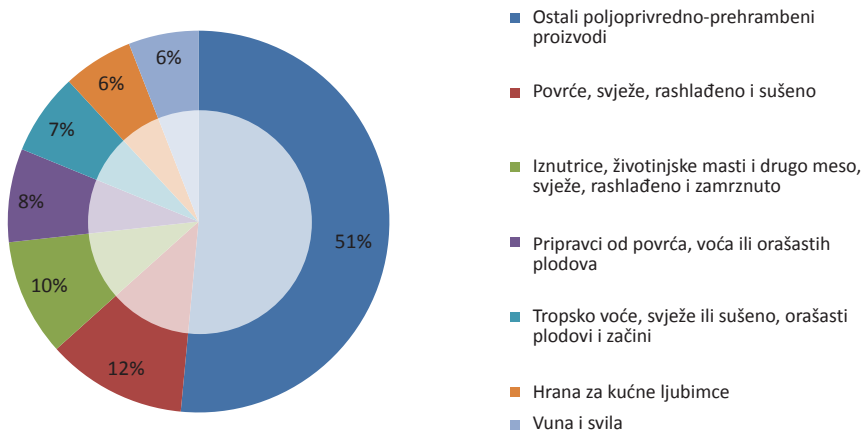

Izvor: European Commission, Directorate-General for Agriculture and Rural Development, Agri-Food Trade Statistical Factsheet European Union – China, 2018.

TOP 10 IZVOZNIH POLJOPRIVREDNO-PREHRAMBENIH PROIZVODA IZ EU U KINU, 2017., PO VRSTI	Milijuna € 2013.	Milijuna € 2014.	Milijuna € 2015.	Milijuna € 2016.	Milijuna € 2017.	% udjela u sektoru 2017.	% promjene 2016. – 2017.
1 Hrana za dojenčad i drugi pripravci od žitarica, brašna, škroba ili mlijeka	740	877	1298	1851	2405	20,1	29,9
2 Svinjetina, svježa, rashlađena i zamrznuta	446	431	934	1756	1253	10,5	-28,6
3 Vino, vermut, jabukovača i ocat	665	655	828	932	1166	9,7	25,1
4 Iznutrice, životinjske masti i drugo meso, svježe, rashlađeno i zamrznuto	668	723	1011	1379	1130	9,4	-18,0
5 Sirove kože i krzna	1256	950	1179	876	789	6,6	-9,9
6 Mlijeko u prahu i sirutka	544	523	482	547	657	5,5	20,1
7 Žestoka pića i likeri	455	338	412	479	617	5,2	28,8
8 Pivo	146	268	419	479	472	3,9	-1,5
9 Svježe mlijeko i vrhnje, mlaćenica i jogurt	108	199	300	350	419	3,5	19,7
10 Pamuk, lan i konoplja, materijali za pletarstvo	267	316	335	356	328	2,7	-7,8

Izvor: European Commission, Directorate-General for Agriculture and Rural Development, Agri-Food Trade Statistical Factsheet European Union – China, 2018.

Glavni uvozni poljoprivredno-prehrambeni proizvodi iz Kine u EU, 2017.

Izvor: European Commission, Directorate-General for Agriculture and Rural Development, Agri-Food Trade Statistical Factsheet European Union – China, 2018.

TOP 10 UVOZNIH POLJOPRIVREDNO-PREHRAMBENIH PROIZVODA IZ EU U KINU, 2017., PO VRSTI		Milijuna € 2013.	Milijuna € 2014.	Milijuna € 2015.	Milijuna € 2016.	Milijuna € 2017.	% udjela u sektoru 2017.	% promjene 2016. – 2017.
1	Povrće, svježe, rashlađeno i sušeno	527	514	542	623	623	11,5	0,0
2	Iznutrice, životinjske masti i drugo meso, svježe, rashlađeno i zamrznuto	493	482	489	447	565	10,4	26,4
3	Prepravci od povrća, voća ili orašastih plodova	444	404	486	476	416	7,7	-12,6
4	Tropsko voće, svježe ili sušeno, orašasti plodovi i začini	279	321	398	353	387	7,2	9,6
5	Hrana za kućne ljubimce	138	129	158	170	313	5,8	84,1
6	Vuna i svila	330	308	330	325	303	5,6	-6,8
7	Sjemenke uljarica, osim soje	246	259	322	286	291	5,4	1,7
8	Gume, smole i biljni ekstrakti	127	150	181	178	194	3,6	9,0
9	Tjestenina, peciva, keksi i kruh	140	147	174	180	191	3,5	6,1
10	Nepržena kava, čaj u rasutom stanju i mate-čaj	158	156	169	177	172	3,2	-2,8

Izvor: European Commission, Directorate-General for Agriculture and Rural Development, Agri-Food Trade Statistical Factsheet European Union – China, 2018.

Struktura poljoprivredno-prehrambene razmjene EU i Kine, 2007. – 2017.

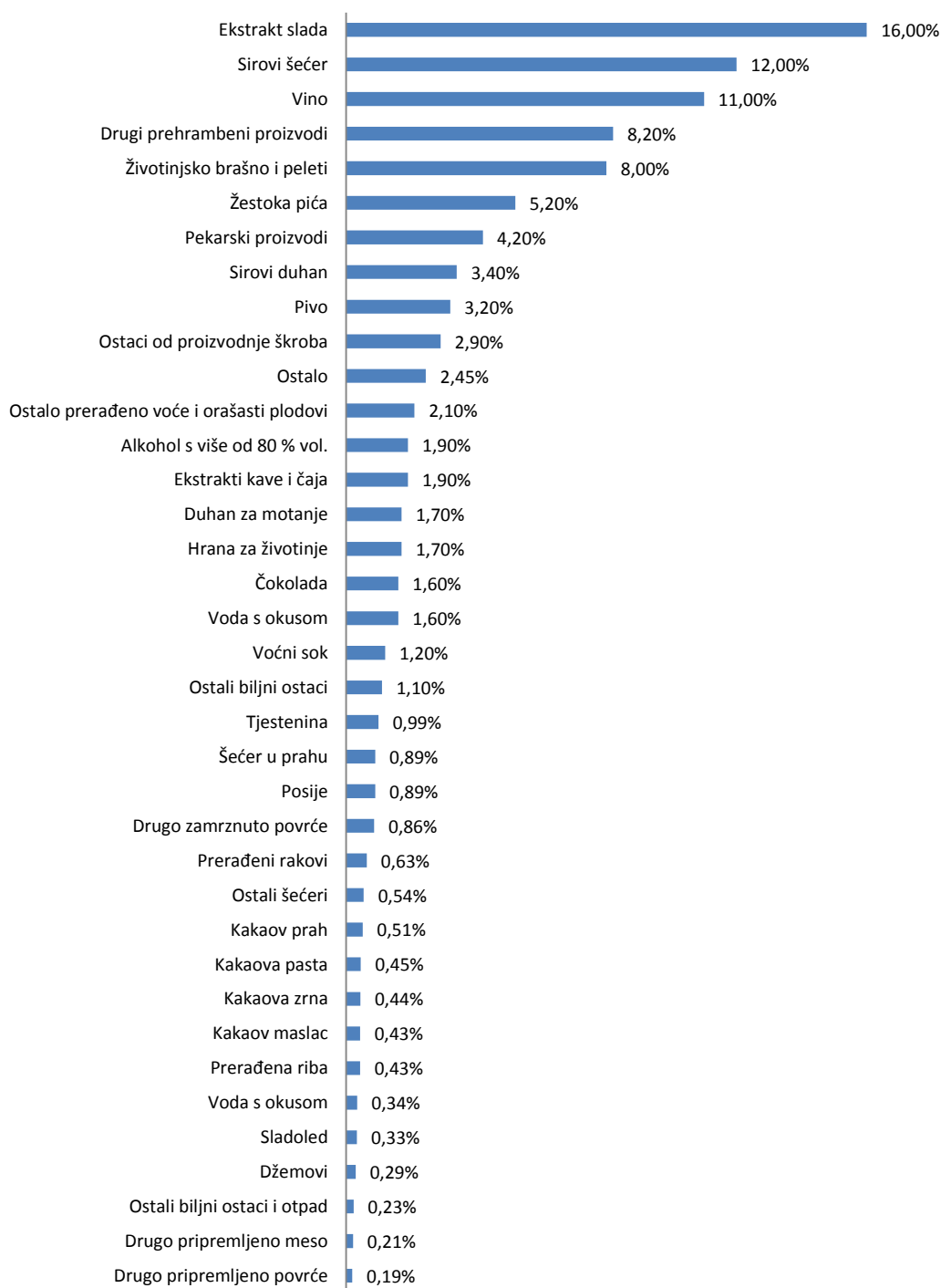

Legenda: Commodities = Potrošni proizvodi; Other Primary = Ostali primarni proizvodi; Processed (incl. wine) = Prerađeni (uklj. vino); Food preparations = Prehrambeni proizvodi; Beverages = Pića; Non-edible = Nejestivi proizvodi; Balance = Bilanca

Izvor: European Commission, Directorate-General for Agriculture and Rural Development, Agri-Food Trade Statistical Factsheet European Union – China, 2018.

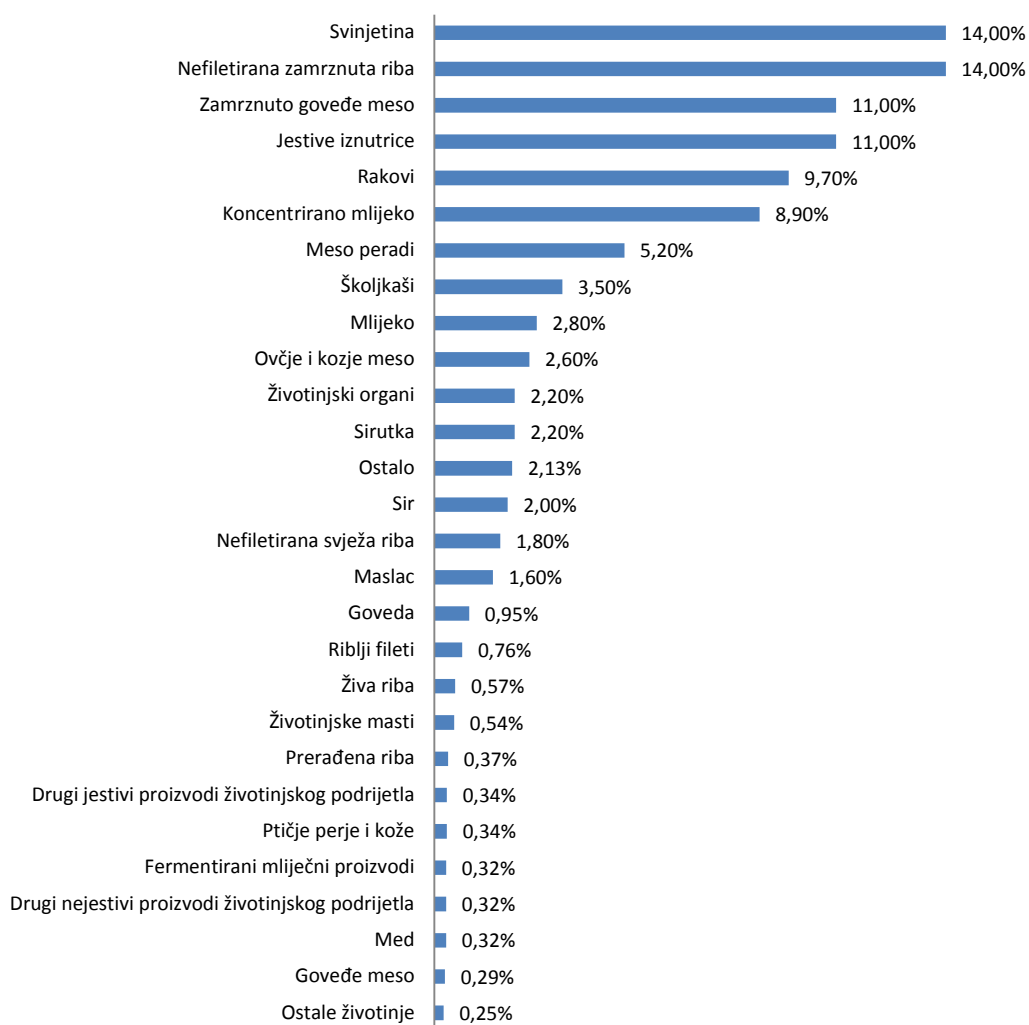
Najznačajniji uvozni i izvozni prehrambeni proizvodi iz svijeta

STRUKTURA KINESKOG UVOZA PREHRAMBENOG SEKTORA, po vrsti

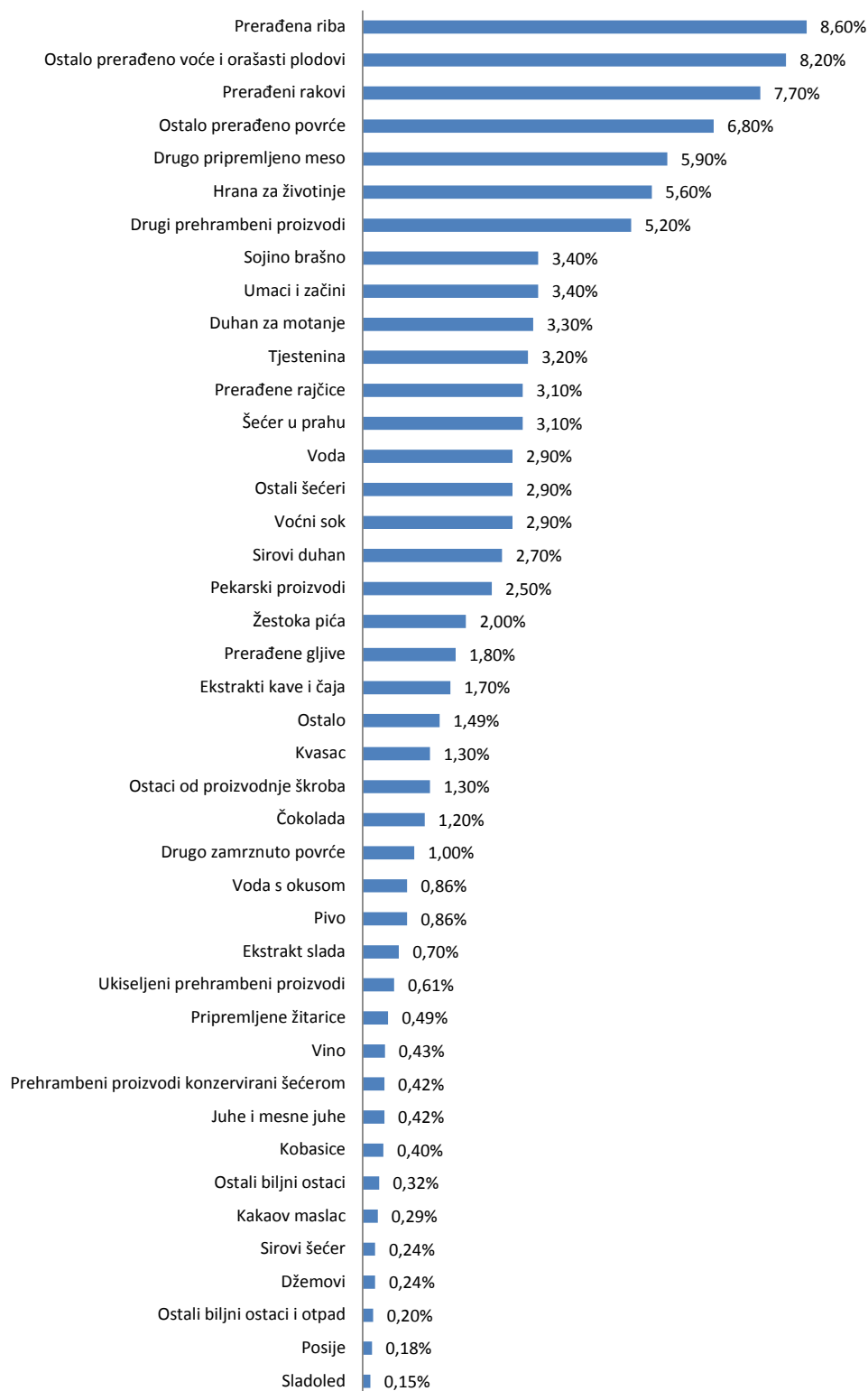
Izvor: The Observatory of Economic Complexity (2016);
UN Comtrade (2016); Parlov Digital Intelligence

STRUKTURA KINESKOG UVOZA PROIZVODA ŽIVOTINJSKOG PODRIJETLA, po vrsti

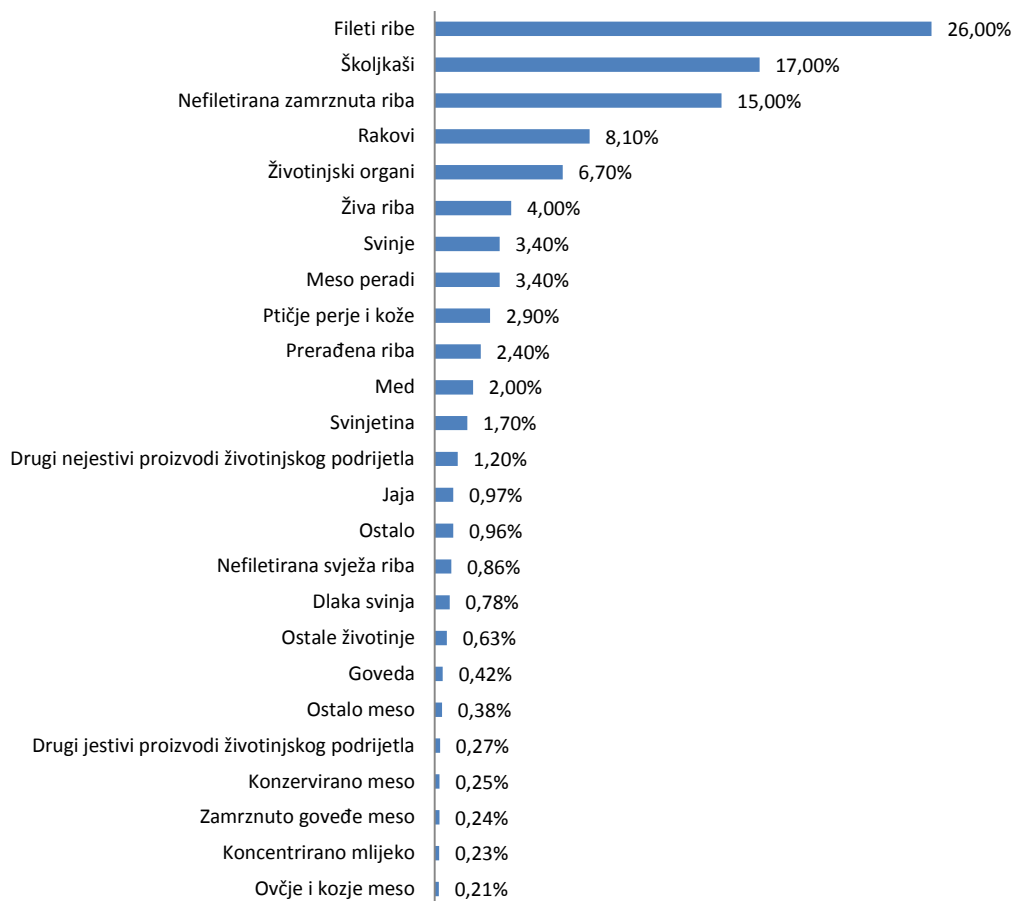
Izvor: The Observatory of Economic Complexity (2016);
UN Comtrade (2016); Parlov Digital Intelligence

STRUKTURA KINESKOG IZVOZA PREHRAMBENOG SEKTORA, po vrsti

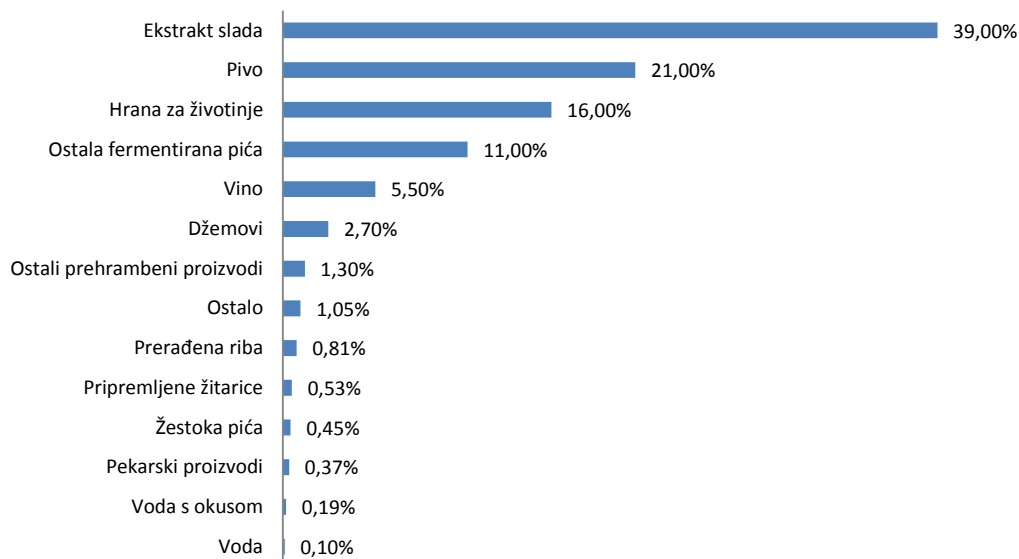
Izvor: The Observatory of Economic Complexity (2016);
UN Comtrade (2016); Parlov Digital Intelligence

STRUKTURA KINESKOG IZVOZA PROIZVODA ŽIVOTINJSKOG PODRIJETLA, po vrsti

Izvor: The Observatory of Economic Complexity (2016);
UN Comtrade (2016); Parlov Digital Intelligence

STRUKTURA HRVATSKOG IZVOZA U KINU PREHRAMBENOG SEKTORA, po vrsti

Izvor: The Observatory of Economic Complexity (2016);
UN Comtrade (2016); Parlov Digital Intelligence

STRUKTURA HRVATSKOG IZVOZA U KINU PROIZVODA ŽIVOTINJSKOG PODRIJETLA, po vrsti

Izvor: The Observatory of Economic Complexity (2016);
UN Comtrade (2016); Parlov Digital Intelligence

Najznačajniji sajmovi

China Agricultural Trade Fair – CATF Changsha

1. – 5. studenog 2018.

Poljoprivredni trgovački sajam Kine; održava se svake godine

www.chinaagtradefair.com

ANUFOOD China Beijing

5. – 7. studenog 2018.

Međunarodni trgovački sajam za maloprodaju hrane i ugostiteljstvo u Sjevernoj Kini; održava se svake godine

www.anufoodchina.com

Hong Kong International Wine & Spirits Fair

8. – 10. studenog 2018.

Trgovački sajam vina i jakih alkoholnih pića; održava se svake godine

www.hktdc.com

Interwine China Guangzhou

9. – 11. studenog 2018.

Međunarodna kineska izložba vina i jakih alkoholnih pića; održava se svake godine

www.interwine.org

iFresh Shanghai

13. – 15. studenog 2018.

Trgovački sajam voća i povrća, uzgajivača, izvoznika, postžetvene tehnologije, logistike, tehnologije i strojeva za uzgoj; održava se svake godine

www.ifreshfair.cn

FHC China Shanghai

13. – 15. studenog 2018.

Međunarodna izložba hrane i pića; održava se svake godine

www.fhcchina.com

ProWine China Shanghai

13. – 15. studenog 2018.

Međunarodni trgovački sajam vina i jakih alkoholnih pića; održava se svake godine

www.prowinechina.com

FBIE CHINA Shanghai

16. – 18. studenog 2018.

Međunarodna izložba uvozne i izvozne hrane i pića u Šangaju; održava se svake godine

www.importfoodfair.com

Vegetarian Food Asia Hong Kong

22. – 24. veljače 2019.

Sajam sektora vegetarijanske hrane; održava se svake godine

www.vegfoodasia.com

LOHAS Expo Hong Kong

22. – 24. veljače 2019.

Trgovačka izložba prirodnih i organskih proizvoda te proizvoda za zeleni život; održava se svake godine

www.lohasexpohk.com

China Xiamen International Tea Fair Xiamen

18. – 22. listopada 2018.
Izložba čaja, opreme i strojeva za čaj;
održava se svake godine u proljeće i jesen
www.teafair.com.cn

International Organic & Green Food Industry Expo Beijing

17. – 19. travnja 2019.
Međunarodni trgovački sajam organske hrane; održava se svake godine
www.gnfexpo.com

CIMAE China International Modern Agricultural Exhibition Beijing

27. – 29. travnja 2019.
Međunarodni sajam moderne poljoprivrede;
održava se svake godine
www.cimae.com.cn

Hofex Hong Kong

7. – 10. svibnja 2019.
Međunarodni trgovački sajam hrane, pića, hotela, restorana, ugostiteljstva i opreme;
održava se svake druge godine
www.hofex.com

SIAL China Shanghai

14. – 16. svibnja 2019.
Međunarodni trgovački sajam hrane;
održava se svake godine
www.sialchina.com

Biofach China Shanghai

16. – 18. svibnja 2019.
Sajam organskih proizvoda;
održava se svake godine
www.biofachchina.com

FMA CHINA Shanghai

11. – 13. lipnja 2019.
Međunarodna kineska izložba hrane, mesa i proizvoda akvakulture;
održava se svake godine
www.fmachina.cn

ife - China International Food Exhibition Guangzhou

26. – 28. lipnja 2019.
Izložba hrane; održava se svake godine
www.ifechina.com

Hong Kong International Bakery Expo IBE Hong Kong

Datum još nije definiran
Međunarodna izložba pekarstva, kolača, finih peciva, konditorskih proizvoda, kave, umjetnosti i tehnologije;
održava se svake godine
www.hkbakeryexpo.com

China Global Oil Shanghai

Datum još nije definiran
Međunarodna izložba visokokvalitetnih jestivih ulja i maslinovih ulja;
održava se svake godine
www.en.oilexpo.com.cn

CIHIE – China International Nutrition & Health Industry Expo Shanghai

Datum još nije definiran
Zdravstveni sajam za wellness, ljepotu, sport, zdravlje, dodatke prehrani;
održava se svake godine
www.en.jianbohui.com

Finefood Shanghai

Datum još nije definiran

Međunarodni trgovački sajam hrane, pekarskih proizvoda, sladoleda, kave, čaja, vina i jakih alkoholnih pića; održava se svake godine

www.en.hotelex.cn

Oil China Shanghai

Datum još nije definiran

Međunarodna izložba maslinovog ulja i jestivih ulja; održava se svake godine

www.eoliveoil.com

Hosfair Xi'an

Datum još nije definiran

Međunarodni sajam ugostiteljske opreme i pribora; održava se svake godine

www.xajdzh.com

FI Food Ingredients Asia China Shanghai

Datum još nije definiran

Međunarodni trgovački sajam prehrambenih aditiva; održava se svake godine

www.fi-asia-china.com

BRIFE Belt & Road International Food Expo Hong Kong

Datum još nije definiran

Međunarodna izložba hrane; održava se svake godine

www.brifexpo.com

SIFCE Shanghai

Datum još nije definiran

Međunarodni trgovački sajam zamrznute hrane; održava se svake godine

www.ffb2b.com

Seafood Expo Asia Hong Kong

Datum još nije definiran

Azijsko tržište vrhunskih plodova mora; održava se svake godine

www.seafoodexpo.com

Restaurant & Bar Hong Kong

Datum još nije definiran

Izložba restorana i barova; održava se svake godine

www.restaurantandbarhk.com

Hosfair Guangzhou

Datum još nije definiran

Međunarodni sajam ugostiteljske opreme i pribora; održava se svake godine

www.hosfair.com

China International High-end Bottled Drinking Water Expo Beijing

Datum još nije definiran

Međunarodna izložba ekskluzivnih flaširanih voda za piće; održava se svake godine

www.en.sbwexpo.com/bj

IKT – INFORMACIJSKE KOMUNIKACIJSKE TEHNOLOGIJE

Informacijske komunikacijske tehnologije (IKT) su jedan od najdinamičnijih sektora u kineskom gospodarstvu. Kineskom je IKT trenutno drugo najveće na svijetu, a do 2020. godine mu se predviđa rast vrijednosti na 844 milijarde američkih dolara. Glavna pokretačka snaga razvoja kineskog IKT sektora je razvojna strategija „Jedan pojas, jedan put“ (*Belt & Road – BRI*) koju je usvojila kineska vlada. Inicijativa je usmjerena na povezanost i suradnju između euroazijskih zemalja, prvenstveno s NR Kinom, a svrha joj je olakšavanje pristupa inozemnim tržištima.

Fokus razvoja IKT-a je na IoT (*Internet of Things*) tehnologiji odnosno razvoju novih IoT uređaja, protokola i platformi. U najbrže rastućem sektoru usko je vezan uz prodaju pametnih uređaja i pametnih telefona. *Big Data market*, odnosno tržište velike količine podataka za analitičke svrhe, predstavlja najveći potencijal rasta cijelog sektora. Prikupljanjem te vrste podataka moguća je analiza svih preferencija potrošača s visokom točnošću predikcije kretanja trendova u potrošnji. Tržište *big data* podataka u Kini doseglo je 31.3 milijarde američkih dolara u 2015. godini, što je gotovo 50 %-tno povećanje u odnosu na 2014. godinu.

Razvojem IoT tehnologija te povećanjem korištenja IoT uređaja i pametnih telefona u Kini, kontinuiran rasta ostvaruje i cjelokupno tržište internetskih trgovina. Kineska vlada podržava i razvoj aplikacija iz IKT podsektora *Smart Cities*, odnosno pametnih gradova, kojima se stanovnicima u urbanim područjima olakšava dolazak do informacija, rješavanje određenih administrativnih obveza i pristup automatskoj ponudi različitih proizvoda i usluga temeljen na profiliranju korisnika praćenjem njihovog kretanja i kupovnih navika.

Iako je tržišni potencijal ovog sektora u Kini gotovo nemjerljivo velik, treba uzeti u obzir da je riječ o jednom od najtežih sektora za prodor inozemnih tvrtki u Kinu. Kina, naime, posebnu pažnju obraća upravo na taj sektor gledajući ga kroz prizmu nacionalne sigurnosti.

Prekretnica za kineski IKT sektor bila je 2016. godina kad je donesen Zakon o kibernetičkoj sigurnosti koji je stupio na snagu 1.6.2017. Njime je uspostavljen

kompletan regulatorni okvir za promicanje kibernetičke sigurnosti u svojstvu zaštite nacionalne sigurnosti te nadgledanje cjelokupnog kineskog IKT sektora. Unutar regulatornog okvira, središnja kineska vlada donijela je niz smjernica za provođenje tog zakona. Smjernice važne za strane ulagače u kineski IKT sektor su: Smjernice državnog vijeća za razvoj sustava koji služe prikupljanju i obradi velike količine podataka (*State Council Guidelines for Big Data Development*), Akcijski plan za poslovanje računalstva u oblaku (*Cloud Computing Action Plan 2017-2019*), Strateške smjernice Nacionalnog državnog vijeća za provedbu informatizacije i razvoja (*State Council National Informatization Strategic Guidelines for Development*) i Akcijski plan Internet Plus.

Jačanjem sektora kineske internetske industrije, posebice internetskih trgovina i svih e-commerce platformi NR Kina potiče razvoj svojih manje razvijenih pokrajina i stanovništvu osigurava smanjenje razlike u dostupnosti i ponudi proizvoda. Širokopolasna mobilna i podatkovna mreža značajno je poboljšana od 2016. godine, a broj stanovnika kojem je dostupna 4G premašio je 734 milijuna. U mnogim kineskim operaterima tehnologija 5G je u eksperimentalnoj fazi.

Kineska industrijska arhitektura interneta svakodnevno se unaprjeđuje novim tehnologijama. IoV (*Internet of Vehicles*), odnosno sustavi pametnih vozila, sve češće su korišteni u kineskoj autoindustriji te su temeljeni na korištenju umjetne inteligencije. Virtualna stvarnost (VR) i proširena stvarnost (AR) u kombinaciji s umjetnom inteligencijom (AI) vodeće su nove tehnologije u Kini na kojima se bazira razvoj gotovo svih internetskih i IoT usluga.

E-COMMERCE

Kina je najveće svjetsko tržište internetske trgovine, s kojeg dolazi više od 40 % globalne potrošnje, a predviđa se da će do 2020. godine dosegnuti vrijednost od 1,6 trilijuna USD. *Online* transakcije u Kini u 2015. su godini dosegle razinu od 622,5 milijardi USD, dok je samo u 2016. godini broj registriranih *online* kineskih potrošača bio preko 460 milijuna. Do 2020. godine predviđa se da će kinesko tržište internetske trgovine biti veće od američkog, britanskog, japanskog, njemačkog i francuskog zajedno, s prosječnom stopom rasta od oko 30 % u sljedeće četiri godine.

U Kini dominiraju domaće *e-commerce* platforme. Alibabini Taobao¹⁰ i Tmall¹¹ imaju 57 % tržišnog udjela, dok JD.com ima 25 % tržišnog udjela. Ostalih 18 % tržišnog udjela u Kini dijele platforme Suning, Vipshop, Gome, Yihaodian, Dangdang, Amazon.cn i JMei.

Prekogranična internetska trgovina u značajnom je rastu. Kina je zbog politike ujednačenog razvoja svih svojih dijelova, odnosno inicijative za smanjivanje razlika između istočnog razvijenog dijela u odnosu na ostatak Kine, na svom tržištu olakšala ponudu inozemnih proizvoda koji se prodaju kineskim internetskim trgovinama. U tu je svrhu uspostavljeno desetak tzv. zona prekograničnih skladišta u kojima su olakšane carinske i administrativne procedure vezane uz plasman proizvoda tim distributivnim kanalom. Kineski potrošač ima ograničenje internetske kupnje tim kanalom do maksimalno 2 000 CNY (oko 300 USD) po transakciji, odnosno maksimalno 20 000 CNY (oko 3 000 USD) godišnje.

Posebnu pažnju treba obratiti na zakonski okvir *e-commerce* poslovanja i regulative vezane uz njega jer je on dio sektora informacijskih komunikacijskih tehnologija (IKT), koji je pod posebnim vladinim nadzorom. Također, kineska vlada ne običava uvijek zakone ili promjene u postojećoj zakonskoj regulativi objavljivati prije početka njihove primjene pa je od izuzetne važnosti kontinuirano praćenje cjelokupnog zakonskog okvira vezanog uz pojedini sektor.

¹⁰ <https://www.english.taobao.com>

¹¹ <https://www.alibaba.com/showroom/tmall-english-translation.html>

Online novčanici najučestaliji su izbor plaćanja Kineza koji kupuju putem internetskih trgovina ili plaćaju pametnim telefonima. Preko 300 % kineskih potrošača koristi tu tehnologiju za plaćanje svojih troškova. Oko polovice prodaje putem kineskih internetskih trgovina završava se putem *online* novčanika.

Društvene mreže u Kini su jako popularne i svi ponuđači usluga internetskih trgovina ih koriste kao jedan od glavnih kanala za strategije povećanja prodaje. Tri najveće društvene mreže u Kini su *WeChat*, *QQ Zone* i blog platforma *Weibo*. *WeChat* dopušta maloprodajnim lancima oglašavanje svoje ponude i nudi usluge plaćanja putem treće strane.

Dan samaca odnosno *Singles Day*, 11. studenog svake godine, najpopularniji je dan u Kini za kupnju putem internetskih trgovina jer sve trgovine tada imaju jako velike popuste. Pojedine robne marke na taj dan ostvare gotovo 80 % svog godišnjeg prihoda. Čak 43 % svih kupnji na taj se dan odvija putem mobilnih uređaja. Dani poput *Valentinova* i kineske *Nove godine* također generiraju izuzetno visoke prihode internetskom trgovinom.

Kršenje prava nad intelektualnim vlasništvom čest je slučaj u Kini, posebice u internetskim tehnologijama i internetskim trgovinama. Snažno se sugerira pokretanje registracije intelektualnog vlasništva, koje može trajati i do 18 mjeseci, a smatra se registriranim tek po dovršetku postupka.

TURIZAM

Krajem sedamdesetih i početkom osamdesetih godina prošlog stoljeća Kina je decentralizirala svoje gospodarstvo te ukinula model planske privrede, prešavši u potpunosti na tržišnu ekonomiju. To je pokrenulo i turizam koji je postao važan doprinos domaćem gospodarstvu. Olakšano kretanje i pojava bogate srednje klase, kao i otvorenost stranim turistima, transformiralo je ovaj sektor u jedno od najpoželjnijih svjetskih turističkih tržišta s oba aspekta – odlazaka velikog broja Kineza u turističke posjete drugim kineskim provincijama te dolazak velikog broja stranih turista u Kinu. Procjenjuje se da će do 2020. godine broj domaćih putovanja u Kini dosegnuti 2,38 milijarde. Ukupni prihod kineskog turističkog sektora u 2016. godini iznosio je 3,94 bilijuna CNY, što je za više od 15 % više u odnosu na prošlu godinu.

Kineski turistički sektor osigurao je preko 22 milijuna radnih mjesta, a broj je još i veći kad se uzme u obzir neizravno zapošljavanje, odnosno otvaranje radnih mjesta zbog povećanja potražnje u proizvodima koji nisu direktno dijelom turističkog proizvoda, ali su vezani uz turističku industriju. Procjenjuje se da kineski turistički sektor posredno zapošljava oko 65 milijuna ljudi.

Glavne destinacije koje posjećuju strani turisti su kineske turističke atrakcije povijesni lokaliteti, megalopolisi i njihova ekonomija te kineske nacionalne manjine i njihove kulture. Samo do 2015. godine prihodi od ulaznog turizma dosegli su 114 milijardi USD. Iste je godine najveći broj međunarodnih turističkih noćenja ostvarila provincija Guangdong. Najmanje posjećene provincije bile su Ningxia, Gansu i Qinghai. S druge pak strane kineskim turistima najpopularnija destinacija, posebice mladim kineskim turistima visoke kupovne moći, bila je Europa s 61 % učestalosti izbora destinacije od ukupne kineske turističke populacije. Vodeće destinacije izbora ukupnog broja kineskih turista su Kanada, Singapur, Australija, Japan i Sjedinjene Američke Države.

Gledajući podatke o dolasku kineskih turista u RH, bilježi se trend rasta dolazaka kineskih turista. Prema podacima Hrvatske turističke zajednice u 2017. godini je u Republici Hrvatskoj boravilo 160 081 turista iz Kine, što je povećanje od 56,6 %

u odnosu na prethodnu godinu, dok je noćenja bilo 236 811, što je povećanje od 48 % u odnosu na prethodnu godinu. U prvih osam mjeseci 2018. godine porast je iznosio 36,2 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine i 138 344 dolazaka. Treba istaknuti sve veću aktivnost HTZ-a na kineskom tržištu kroz organizaciju turističkih prezentacija i radionica. HTZ je u studenom 2018. otvorio i ured u Šangaju.¹²

¹² Izvor: Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske

ZAŠTITA OKOLIŠA I OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE

Zaštita okoliša

U ožujku 2018. godine Državno vijeće NR Kine predstavilo je planove za upravljanje politikom zaštite okoliša kroz novoutemeljeno Ministarstvo za ekološki okoliš. O učinkovitosti djelovanja ovog ministarstva ovisi ne samo budućnost Kine nego i stabilnost i učinkovitost svjetske politike usmjerene na rješavanje ekoloških izazova.

Kineska politika zaštite okoliša postala je značajno ambicioznija od dolaska na vlast aktualnog predsjednika Xi Jinpinga. Na predavljanju Vladinog plana za 2018. godinu kineski premijer Li Keqiang pozvao je na zatvaranje neefikasnih tvornica ugljena i čelika te na razvoj zelene energije i smanjenje onečišćenja okoliša.

U kineskom društvu stasala je nova generacija koja je svjesna da su desetljeća brze industrijalizacije donijela dvoznamenkasti rast BDP-a, rastući izvoz i ekspanzivno smanjenje siromaštva, ali i onečišćenje rijeka i podzemnih voda, kao i lošu kakvoću zraka u gradovima. Kina je za to vrijeme postala najveći odašiljač stakleničkih plinova na svijetu. Nezadovoljstvo kakvoćom života, koje je povezano s nebrigom vlasti za okoliš, postalo je strateški problem za kinesko vodstvo, koje traži društvenu stabilnost kroz čišći okoliš i uravnoteženiji gospodarski razvoj te koje stavlja razinu kvalitete života ispred povećanja prihoda.

Uzročno-posljedično dovelo je to do strože primjene ekoloških standarda i kažnjavanja tvornica i proizvođača energije, koji su najveći onečišćivači stakleničkim plinovima, uvođenja korištenja nefosilnih goriva i definiranja tržišnih instrumenata koji će smanjiti štetne emisije i povećati energetske učinkovitost.

Uspjeh ove politike ovisit će o sposobnosti novih institucija da potiču i utječu na široke javne rasprave o strateškim prioritetima zemlje, kao i o pokazivanju rezultata provedbe ove politike.

Reforme

Državno vijeće dodijelilo je glavne odgovornosti različitim agencijama u okviru novog Ministarstva za ekološki okoliš. One uključuju:

- sve odgovornosti koje su bile u nadležnosti bivšeg Ministarstva zaštite okoliša
- definiranje politike o klimatskim promjenama i smanjenju emisija stakleničkih plinova koje su bile u nadležnosti Nacionalnog odbora za reformu i razvoj
- Uredbu o onečišćenju podzemnih voda koja je bila u nadležnosti Ministarstva zemljišta i resursa
- zaštitu okoliša koja je bila u nadležnosti Ministarstva vodnih resursa
- kontrolu onečišćenja poljoprivrede koja je bila u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede
- zaštitu mora koja je bila u nadležnosti Državne uprave za zaštitu oceana.

Novo ministarstvo ovim će promjenama riješiti "razlike u odgovornosti i vlasništvu" među različitim agencijama i pojednostaviti funkcije preklapanja ovlasti uklanjanjem uskih grla u definiranju politike. Ministarstvo za ekološki okoliš utemeljeno je i osmišljeno kako bi zamijenili pojmovi jednostavnog upravljanja zagađenjem te proširila uloga politike u donošenju odluka o zaštiti okoliša za bolju i učinkovitiju politiku upravljanja prirodnim bogatstvom Kine.

Obnovljivi izvori energije

NR Kina ima najveće kapacitete hidroelektrana, solarnih i vjetroelektrana u svijetu. U 2017. godini obnovljiva energija obuhvaća 36 % ukupne proizvodnje električne energije u Kini i 26 % ukupne proizvodnje energije. Posljednjih godina konstantno raste udio obnovljivih izvora energije u energetskej proizvodnji.

Hydroenergija

Značajna ulaganja u hidroenergetska postrojenja donijela su Kini dvojaku korist: od ispunjavanja preuzetih međunarodnih obaveza koje su definirane Sporazumom iz Kyota o klimatskim promjenama do značajnih povećanja energetske kapaciteta i razvoja obnovljive energije. Od 2016. godine hidroelektrane su daleko najveća komponenta u proizvodnji obnovljive električne energije NR Kine sa proizvodnjom od 1 193 TWh.

Energija vjetra

Kina ima najveće resurse vjetra na svijetu, a tri četvrtine tog prirodnog resursa nalazi se na moru. U planu za ulaganje u ovaj energetski sektor Kina je postavila cilj da do 2020. godine kapaciteti izgrađenih vjetroelektrana dosegnu snagu od 210 GW. Kina potiče strane investitore, posebice SAD, da ulažu u kinesku energiju vjetra. Budući da sadašnji kapaciteti vjetroelektrana daju mali udio u proizvodnji električne energije, s ukupnom proizvodnjom od 237 TWh, plan do 2020. godine već je ispunjen i premašen.

Solarna energija

Kini pripada 63 % svjetske proizvodnje solarnih fotonaponskih ćelija. Proizvodnja solarne energije iz fotonaponskih ćelija u 2008. godini iznosila je 152 GWh, da bi se intenzivnim ulaganjem i realiziranjem pokrenutih projekata ta proizvodnja u 2016. godini podignula na razinu od preko 75,3 TWh. Ukupni udio električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora rastao je od preko 17 % u 2008. do 26 % u 2016. godini.

Biomasa i biogorivo

Kina je treći najveći svjetski proizvođač biogoriva na bazi etanola (nakon SAD-a i Brazila). Unatoč ovoj razini proizvodnje, stručnjaci kažu da nema opasnosti za sigurnost hrane, iako će sve veći broj poljoprivrednika početi koristiti tzv. poljoprivredno ulje, ovisno o visini cijene sirove nafte. Na temelju planiranih projekata u nekim pokrajinama u Kini, proizvodnja kukuruza bila bi nedovoljna za osiguranje sirovine za proizvodnju etanola. Međunarodni monetarni fond zbog toga je izrazio zabrinutost da će se svjetska proizvodnja biorazgradivih goriva i potrošnje hrane povećati i da će to rezultirati povećanjem cijene usjeva. Proizvodnja energije iz biomase i biogoriva u Kini trenutno iznosi 64 TWh.

Geotermalna energija

Kina je bogata geotermalnim resursima, koji su široko rasprostranjeni diljem zemlje. Na površini se pojavljuje više od 2 700 vrućih vrela s temperaturama vode većim od 250 °C. Od ukupno pronađenih 181 geotermalnih izvora s procijenjenim potencijalom proizvodnje od 1740 MW, izgrađena je infrastruktura za iskorištavanje samo sedam izvora, ukupnog kapaciteta 32 MW.

PROMET

Zračni promet

Uprava za civilno zrakoplovstvo Kine (*Civil Aviation Administration of China* – CAAC), vladina je agencija zadužena za upravljanje kineskim civilnim zračnim prometom putnika i zračnim transportnim uslugama s Pekingom kao glavnim gradom, mreža zračnog prometa uključuje 44 lokalne zračne linije i povezuje 130 gradova širom zemlje. U 2017. godini Kina je imala 229 zračnih luka u 224 grada (ne uključujući Hong Kong, Macao i Tajvan), a međunarodni su letovi dostupni u većim gradovima u svim pokrajinama. Kina ima 3261 civilni zrakoplov, a zrakoplovi Boeing 737 i A320 serije čine 80 % od ukupnog broja. NR Kina i dalje ulaže u razvoj zrakoplovstva i izgradnju zračnih luka te konstantno u modernizaciju flote, a glavne zračne luke opremljene su modernim sadržajima.

Željeznički prijevoz

Prema službenim podacima, krajem 2017. godine ukupna dužina željezničke pruge, koja je stavljena u promet u NR Kini, iznosi oko 127 949 km, a dužina željezničke pruge za superbrze vlakove je oko 25 000 kilometara. Željeznice NR Kine posjeduju 37 942 kompozicije putničkih vlakova i 416 različitih ruta. Kineska željeznička služba opslužuje domaći i međunarodni putnički promet te međunarodni promet prijevoza tereta.

Domaći vlakovi dijele se u četiri kategorije kao što slijedi:

- **Brzi vlak** – najnoviji i najmoderniji vlak s klimatizacijom i udobnim sjedalima, najniže brzine od 250 km/h, a serijski mu broj počinje oznakom G (linija Peking – Shanghai dostiže brzinu do 350 km/h).

Serijski vlakovi s oznakom D također spadaju u kategoriju brzih vlakova koji prometuju brzinama do 250 km/h

- **Poseban ekspresni vlak** – brzi putnički vlak koji spada u vlakove s oznakom T
- **Ekspresni vlak** – također brzi putnički vlak koji spada u seriju vlakova sa oznakom K
- **Normalni putnički vlak** – obični vlak koji spada u seriju vlakova s oznakom P.

Cestovni promet

Prije dvadeset godina je izgradnja cesta u NR Kini označena kao veliki projekt. Izgrađene autoceste su kategorizirane kao autoceste prve i druge klase. Korištenje autocesta za stanovništvo je besplatno. U NR Kini izgrađeno je 1,18 milijuna km autocesta, uključujući 68 nacionalnih autocesta i više od 1.600 provincijskih autocesta.

Brze ceste dijele se na nacionalne i provincijske, a svaki od većih gradova nastoji pojačati svoju cestovnu infrastrukturu izgradnjom dodatnih brzih cesta i obilaznica. Brze se ceste naplaćuju svakodnevno, besplatne su za korištenje samo u vrijeme državnih blagdana. Kineska vlada nastoji potaknuti i ubrzati razvoj i izgradnju brzih cesta na obje razine, između ostalog, i zbog ubrzanog razvoja turizma u Kini koji zahtjeva solidnu cestovnu infrastrukturu.

Vodni promet

NR Kina izlazi na Tihom oceanu i ima obalu dugu 18 000 km te ima mnogo morskih luka, od kojih su neke među najvećim svjetskim lukama za pretovar tereta, poput luke Šangaj. Te su luke različitim morskim rutama povezane s drugim transportnim lukama širom svijeta. S velikim brojem rijeka, prijevoz unutarnjim

riječnim putovima maksimalno je iskorišten za prijevoz tereta. Morske luke i sustavi unutarnjih riječnih putova pružaju dostatnu logistiku za razvoj domaće i međunarodne trgovine. Sjeverna zona ima Šangaj i Dalian kao glavna pomorska čvorišta. Južno pomorsko čvorište je Guangzhou. Danas je luka Šangaj jedna od najvećih luka na svijetu, između 20 drugih luka koje se nalaze u Kini.

Glavne kineske rijeke su Yangtze, Biserna rijeka, Heilongjiang i Žuta rijeka. Rijeka Yangtze smatra se "zlatnim plovnim putem", a koristi se za prijevoz tereta i putnika.

Poznatiji plovni putovi:

- zemljopisna linija Šangaj-Chongqing, koja se uz rijeku Yangtze, proteže duljinom od 2399 kilometara
- veliki kanal Suzhou-Hangzhou, duljine 146,6 km, koji se nalazi južno od rijeke Yangtze
- ruta Guilin-Yangshuo, dužine 83 km, koja prolazi duž glavne sekcije rijeke Lijiang
- plovni put od Guangzhoua do Guipinga, duž rijeke Xijiang, koji povezuje obalu oceana s tri nacionalna lječilišta: Guilinom, Lijiangom i Zhaoqingom.

**ANALIZA MOGUĆNOSTI
ULASKA HRVATSKIH TVRTKI
NA TRŽIŠTE NR KINE**

OPĆENITO

Industrija ovisi o velikom broju čimbenika iz makrookruženja, koji izravno utječu na konkurentnost i sposobnost stvaranja nove vrijednosti, od kvalitete i dostupnosti osnovnih proizvodnih resursa do ljudskog kapitala. Glavni je strateški cilj Industrijske strategije Republike Hrvatske 2014. – 2020. repozicioniranje identificiranih strateških djelatnosti na globalnom lancu vrijednosti prema razvoju aktivnosti koje stvaraju dodanu vrijednost.¹³

Strategija mogućnosti ulaska hrvatskih tvrtki na tržište NR Kine obuhvaća pregled informacija od visoke važnosti za svakog pojedinog malog i srednjeg poduzetnika u donošenju odluke o izvozu proizvoda na to tržište ili otvaranju pravnog subjekta na tom tržištu.

Prethodna analiza kineskog tržišta sadrži informacije o aktualnom gospodarskom stanju, osnovnim makroekonomskim pokazateljima, najznačajnijim industrijskim sektorima, kupovnoj moći te trendovima robne razmjene i razmjene usluga. Pravni okvir poslovanja sadrži informacije o pokretanju i osnivanju tvrtke, carinske procedure i regulative s važećim trgovinskim sporazumima, poreznim sustavom, viznim režimom i dijelom o zaštiti intelektualnog vlasništva koje je predmet visokog rizika kod izvoza proizvoda i usluga na kinesko tržište. Detaljniji osvrt na prehrambenu gospodarsku granu sadrži informacije o aktualnom stanju i prognozi rasta, aktualnu identifikaciju tržišnih potreba i potrošača, najznačajnije uvozne i izvozne proizvode iz Europske unije i svijeta, tržišne lidere, najznačajnije uvoznike i distributere te najznačajnije sajmove. Također je dan pregled na IKT sektor, e-trgovinu, turizam, zaštitu okoliša i obnovljive izvore energije te promet.

Uz pregled zakonskih regulativa i sektorskih informacija iz analize tržišta, neophodne su i informacije poput općih pokazatelja investicijske klime i trgovinske razmjene s Republikom Hrvatskom, indeksa percepcije korupcije u Kini, direktnih poveznica za provjeru trgovinskih barijera za svaki pojedini proizvod, administrativnih formalnosti, procedure uvoza na ciljno tržište te PESTEL analize kineskog tržišta (analiza političkih, ekonomskih, društvenih, tehnoloških, okolišnih i pravnih čimbenika) te kontakata institucija koje pružaju pomoć poduzetnicima pri plasmanu na to tržište.

¹³ Ministarstvo gospodarstva Republike Hrvatske, Industrijska strategija Republike Hrvatske 2014-2020.

Opći pokazatelji investicijske klime i trgovinska razmjena s Republikom Hrvatskom

Kina ima vrlo restriktivnu uvoznu politiku te štiti domaće proizvođače. Iako je i dalje jedna od zemalja prvog izbora za izravna strana ulaganja, u mnogim svojim sektorima ne dozvoljava strane investicije. Kineski režim odobravanja stranih ulaganja prvenstveno štiti od konkurencije poduzeća u državnom vlasništvu i druge kineske monopolističke poduzetnike. Strani investitori često su opterećeni dugotrajnim administrativnim procedurama i selektivnim provođenjem zakona. Drugi je izazov plasmana na kinesko tržište loše provođenje prava nad intelektualnim vlasništvom, prisilni prijenos tehnologije zbog zakonske regulative vezane uz kinesku nacionalnu sigurnost te sustavni nedostatak vladavine prava. Ciljevi industrijske politike otvoreno štite domaće proizvođače preferirajući lokalne proizvode, osobito u ključnim tehnološki naprednim proizvodnim sektorima.

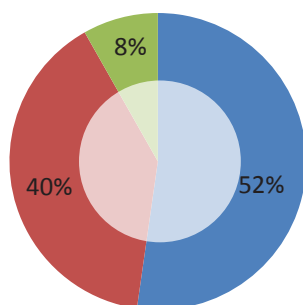
Tijekom 2016. godine kineska je vlada zbog stalnih žalbi stranih investitora odlučila poboljšati investicijsku klimu provedbom tzv. negativnih lista za upravljanje investicijama diljem zemlje. Negativne liste dio su kineskog Kataloga za usmjeravanje stranih ulaganja koji sadrži popis industrija u koje su zabranjena ulaganja. Popis je ažuriran 2017. godine i njime je liberalizirano 20 investicijskih sektora s povećanjem broja slobodnih trgovinskih zona.

Na forumu međunarodne suradnje Pojas i put, održanom u svibnju 2017. godine u Kini, kineski predsjednik Xi Jinping donio je odluku o pokretanju prvog kineskog međunarodnog uvoznog sajma. Cilj je sajma pružiti nove mogućnosti zemljama širom svijeta za proširenje izvoza u Kinu te stvoriti platformu za suradnju država i tvrtki koje se bave međunarodnom trgovinom i razmjenjuju poslovne prilike. Prvi kineski međunarodni sajam (China International Import Expo) održan je od 5. do 10. studenoga 2018. godine u Šangaju.

Najznačajniji pokazatelji vanjskotrgovinske razmjene

Struktura kineskog BDP-a u 2017.

■ Usluge ■ Industrija ■ Poljoprivreda

Izvor: Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske

Najvažnije su industrije: proizvodnja riže, rudarstvo i prerada drugih metala, ugljen, strojogradnja, oružje, tekstilna industrija, nafta, cement, kemikalije, gnojiva, roba široke potrošnje, elektronički proizvodi, prerada hrane, oprema za transport, brodove i zrakoplove, oprema za telekomunikacije, satelite i komercijalne svemirske letjelice.

Najznačajnije su zemlje kineskog izvoza SAD (18,2 %), Hong Kong (13,8 %), Japan (6,1 %) i Južna Koreja (4,5%).

Najznačajniji su kineski izvozni proizvodi električni i ostali strojevi (uključujući računala i telekomunikacijsku opremu), odjeća, namještaj, tekstil.

Najznačajnije su zemlje uvoza Južna Koreja (10,0 %), Japan (9,2 %), SAD (8,55 %), Njemačka (5,4 %) i Australija (4,4 %).

Najznačajniji uvozni proizvodi u Kinu su električni i ostali strojevi (uključujući integrirane sklopove i druge računalne komponente), naftna i mineralna goriva, optička i medicinska oprema, metalne rude, motorna vozila i soja.¹⁴

¹⁴ Izvor: Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske

Trgovinska razmjena s Republikom Hrvatskom¹⁵

U 2016. godini izvoz je iznosio 75,8 milijuna eura, što je 10 % više nego u 2015. godini, dok je uvoz iznosio 581 milijun eura, što je povećanje od 12,5 % u odnosu na 2015. godinu. Dakle, očigledan je trend rasta trgovinske razmjene. U 2017. godini hrvatski je izvoz bio 112 milijuna eura (48 % više nego u 2016. godini), dok je uvoz bio 694,5 milijuna eura (19,5 % više). Trend povećanja obima trgovinske razmjene se nastavlja. Tako je u prvih šest mjeseci 2018. godine izvoz iznosio 65,4 milijuna eura, što je povećanje od 32,5 %, dok je uvoz iznosio 399 milijuna eura, što je povećanje od 16,8 % u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

U bilijunima USD

	2014.	2015.	2016.	2017.	I.-VI. 2018.
IZVOZ	68,09	77,34	83,84	125,97	79,86
UVOZ	588,80	578,40	645,48	777,79	485,34
UKUPNO	656,89	655,74	729,32	903,76	565,2
RAZLIKA	-520,71	-501,06	-561,64	-651,82	-405,48

Izvor: DZS, HGK

¹⁵ Izvor: Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske

STRUKTURA NAJZNAČAJNIJIH IZVOZNIH PROIZVODA U 2017. GODINI

R.br.	Tarifna oznaka	Naziv robe	USD	%
1.	4407	Obrađeno drvo	29.963.983	23,79
2.	8705	Motorna vozila, za posebne namjene	16.758.441	13,3
3.	8477	Strojevi za obradu i preradu gume	16.749.263	13,3
4.	2515	Mramor, travertin, ekozin i dr.	7.381.967	5,86
5.	3004	Lijekovi	6.120.175	4,86
Prikazan izvoz			76.973.829	61,11
Ukupan izvoz			125.966.236	100,00

Izvor: DZS, HGK

STRUKTURA NAJZNAČAJNIJIH UVOZNIH PROIZVODA U 2017. GODINI

R.br.	Tarifna oznaka	Naziv robe	USD	%
1.	9019	Aparati za mehanoterapiju	114.711.539	14,75
2.	8517	Električni aparati za žičanu telefoniju	58.493.961	7,52
3.	8471	Strojevi za automatsku obradu podataka	48.507.166	6,24
4.	8415	Uređaji za klimatizaciju s ventilatorom	27.291.446	3,51
5.	9401	Sjedala	14.573.389	1,87
Prikazan izvoz			263.577.501	33,89
Ukupan izvoz			777.789.766	100,00

Izvor: DZS, HGK

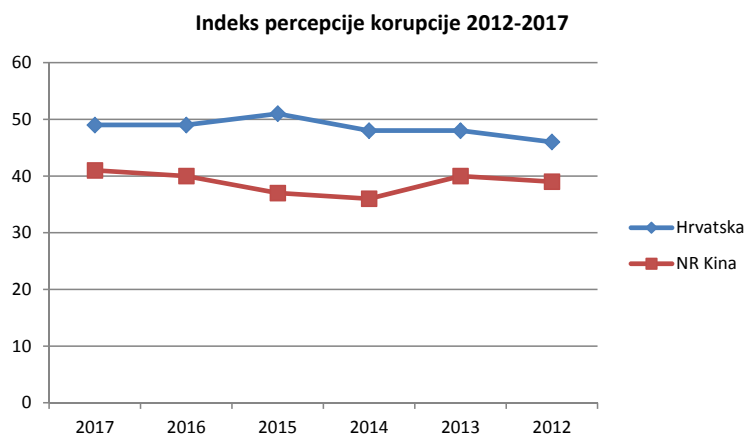
Indeks percepcije korupcije

Indeks percepcije korupcije koji svake godine izdaje Transparency International važan je za odlučivanje o procjeni investicijske klime u određenoj zemlji.

Indeks rangira 180 zemalja i teritorija, prema percepciji razine korupcije javnog sektora, koje su ocijenili stručnjaci i poslovni ljudi. Koriste se skale od 0 do 100, gdje je 0 vrlo korumpirano područje, a 100 područje bez korupcije, odnosno područje s vrlo transparentnim i uređenim javnim sektorom.

Po indeksu percepcije korupcije Transparency Internationala, Kina se nalazi na 77. mjestu od 180 zemalja s postignutom indeksiranom stopom 41 u 2017. godini.

Za usporedbu, Hrvatska se nalazi na 57. mjestu od 180 zemalja s postignutom indeksiranom stopom od 49.

Izvor: Transparency International, 2018, Parlov Digital Intelligence

Direktne poveznice vezane na aktualne međunarodne sporazume, trgovinske barijere i ostalu regulativu vezanu uz izvoz

- **Središnji državni portal – Postupak izvoza**
<https://izvoz.gov.hr/strana-trzista-i-prilike/98>
- **Gospodarska diplomacija – Gospodarski profil Kine**
<http://gd.mvep.hr/hr/strana-trzista/kina,25.html#p>
- **Carinske tarife, porezi i protokol o podrijetlu**
http://madb.europa.eu/madb/datasetPreviewFormATpubli.htm?datacat_id=AT&from=publi
- **Procedure i formalnosti vezane uz izvoz iz Europske unije u NR Kinu**
<http://madb.europa.eu/madb/datasetPreviewIFpubli.htm?countries=CN&hscode=>
- **Pregled uvoznih procedura u NR Kinu**
<http://madb.europa.eu/madb/viewPageIFPubli.htm?doc=overview&hscode=&countryid=CN#h17>
- **SPS: Popis sanitarnih i fitosanitarnih pitanja vezanih uz NR Kinu**
http://madb.europa.eu/madb/sps_barriers_result.htm?isSps=true&countries=CN

PESTEL ANALIZA

Politički čimbenici

Kineski politički sustav uređen je kao jednostranački komunistički sustav. No bez obzira na neke negativne konotacije koje donose takva politička uređenja i kritike koje se na razini međunarodnih političkih odnosa upućuju NR Kini u vezi s kršenjem ljudskih prava i relativno snažnoj politici protekcionizma domaćeg tržišta, komunistička je vlast dopustila razvoj tržišnog gospodarstva i osmislila model razvoja koji iznimno doprinosi nacionalnoj stabilnosti te omogućuje dinamično i održivo gospodarstvo.

Međutim, kada je gospodarski sustav dereguliran s planskog na tržišno gospodarstvo 1978. godine, upravljanje razvojem ukupnog kineskog gospodarstva je decentralizirano, što je dovelo do nekoordiniranog razvoja regionalnog gospodarstva. Središnja vlada u Pekingu nastoji smanjiti jaz između manje razvijenih područja u pogledu razvojnih standarda. Pojedine razvijenije pokrajine na istoku zemlje sklonije su lokalnu dobit ulagati u daljnji razvoj na lokalnoj razini nego u integrirani napredak cijelog gospodarstva. Lokalni protekcionizam ima negativne utjecaje na širenje tržišta i sprječava uspostavu učinkovitijeg modela distribucije sredstava koja se privuku iz inozemnih stranih ulaganja u cijeloj Kini.

Od uvođenja gospodarskih reformi 1978. godine Kina je postala jedno od najbrže rastućih gospodarstava na svijetu. Prema podacima Svjetskog gospodarskog foruma (*World Economic Forum*¹⁶) Kina je danas drugo najveće gospodarstvo na svijetu te je također najveći izvoznik i uvoznik robe na svijetu. Ima status regionalne azijske sile, a velik broj svjetski priznatih analitičara u svojim je analizama označava kao potencijalnu supersilu¹⁷.

¹⁶ <https://www.weforum.org/agenda/2018/04/the-worlds-biggest-economies-in-2018/>

¹⁷ <https://www.hudson.org/research/13270-the-eight-great-powers-of-2017>

Kina je na drugom mjestu u svijetu po izravnim stranim ulaganjima u njezino gospodarstvo, nakon SAD-a koji zauzima prvo mjesto. Prema podacima iz godišnjeg izvješća UNCTAD-a¹⁸ o svjetskim stranim ulaganjima za 2018. godinu, kinesko je gospodarstvo multinacionalnim kompanijama preporučeno kao drugo najatraktivnije za ulaganja u razdoblju od 2018. do 2020. godine. Sa stalnim i stabilnim rastom, koji traje već nekoliko godina, izravna strana ulaganja se konstantno povećavaju pa su u 2017. godini dosegla iznos od 136,3 milijarde USD. Stabilan rast ostvaren je liberalizacijom tržišta, brzim razvojem visokotehnološkog sektora i uspostavom slobodnih trgovinskih zona. Apsorpcija izravnih stranih ulaganja dio je politike otvaranja Kine prema vanjskom svijetu, s ciljem stvaranja boljeg poslovnog okruženja, strukture i distribucije ulaganja. Vlada ulaže napore za bolje zemljopisno širenje ulaganja koje će omogućiti i središnjem dijelu Kine pristup izravnim stranim ulaganjima.

Jedina legitimna politička stranka u zemlji je Komunistička partija Kine koja kontrolira politički sustav. U Kini, uz odobrenje i nadzor KPK, djeluje još osam manjih stranaka. U kontekstu sveobuhvatnih društvenih i gospodarskih reformi krajem prošlog stoljeća Kina je uspostavila tzv. višestranački sustav političke suradnje s Kineskom političkom savjetodavnom konferencijom (*Chinese People's Political Consultative Conference – CPPCC*), kao najvažnijom institucijom za političke konzultacije i demokratski nadzor. CPPCC je zadužena za evaluaciju i prijedloge o upravljanju državnim poslovima svojih stranaka-članica, organizacija i osoba iz raznih etničkih skupina. Ovaj se sustav razlikuje od dvostranačkih ili višestranačkih sustava zapadnih zemalja, ali i od jednostranačkih sustava prisutnih u nekim drugim zemljama, te u potpunosti odgovara političkim uvjetima u Kini i ključna je komponenta kineske socijalističke demokratske politike.¹⁹

Temeljni zadatak i ciljevi kineske države usredotočenost su na modernizaciju socijalizma s kineskim značajkama, održavanje socijalističkog političkog uređenja, ustrajnost u reformama i programu otvaranja, poboljšanje socijalističkog sustava u svim aspektima, razvoj tržišnog gospodarstva, širenje demokracije i poboljšanje vladavine prava; zatim, daljnja modernizacija industrije i poljoprivrede, jačanje kapaciteta nacionalne sigurnosti i obrane te razvoj znanosti i tehnologije.

¹⁸ Konferencija Ujedinjenih naroda za trgovinu i razvoj (United Nations Conference on Trade and Development)

¹⁹ <http://bs.china-embassy.org/eng/sgxw/t992474.htm>

Gospodarski čimbenici

Trenutni ekonomski pokazatelji

U prvom tromjesečju 2018. godine BDP u Kini rastao je stopom od 6,8 % dok je u drugom tromjesečju rastao stopom od 6,7 %. Dodana vrijednost industrijske proizvodnje u kolovozu 2018. godine je rasla je za 6,1 %, a ulaganja u fiksnu kapitalnu imovinu rasla su između siječnja i kolovoza 2018. godine za 5,3 %. U istom je razdoblju maloprodaja narasla za 9,3 %.

Inflacija je u kolovozu 2018. godine iznosila je stabilnih 2,3 %. Cijene hrane rasle su za 1,7 %, a cijene neprehrambenih proizvoda za 2,5 %.

U kolovozu 2018. godine izvoz se povećao za 9,8 %, dok se istodobno uvoz povećao za 20,0 %, što je rezultiralo trgovinskim viškom od 27,9 milijardi USD.

Indeks omjera proizvedenog i nabavljenog u ukupnoj prerađivačkoj industriji u kolovozu 2018. godine iznosio je 51,3 indeksna boda.

Kada je riječ o gospodarskom razvoju, NR Kina jedna je od najdinamičnijih zemalja na svijetu. Reforma gospodarskog sustava i otvaranje Kine prema svijetu 1978. godine, ubrzali su rast kineskog BDP-a s 362,4 milijarde CNY na 30 trilijuna CNY u razdoblju od 30 godina.

Prema podacima Svjetske banke, Kina je drugo po veličini gospodarstvo na svijetu, iza SAD-a te ispred Japana. Po izravnim stranim ulaganjima u njezino gospodarstvo, Kina se također nalazi na drugom mjestu u svijetu, a prema podacima iz godišnjeg izvješća UNCTAD-a o svjetskim stranim ulaganjima za 2018. godinu, iznos stranih ulaganja za 2017. godinu kretao se oko 136,3 milijardi USD²⁰.

Prema podacima Svjetske trgovinske organizacije (*World Trade Organization* – WTO) za 2017. godinu, NR Kina je bila najveći svjetski izvoznik roba, s ostvarenom vrijednošću od 2.263 milijardi USD. Prema istim je podacima peti svjetski izvoznik komercijalnih usluga u vrijednosti od 226 milijardi USD.

²⁰ Za usporedbu, prema istom izvješću izravna strana ulaganja u gospodarstvo SAD-a za 2017. godinu iznosila su oko 275 milijardi USD.

Prema podacima Međunarodnog monetarnog fonda za prošlu 2017. godinu, Kina ima najveće devizne pričuve na svijetu koje su dosegle 3.140 tisuća milijardi USD.

Prema podacima Godišnjeg izvješća Svjetske turističke organizacije (*World Tourism Organization* – UNWTO) za 2017. godinu, Kina generira najveći turistički promet na svijetu u vrijednosti od 258 milijardi USD), a slijede je SAD sa 135 i Njemačka sa 84 milijarde USD.

Komisija za vrijednosne papire i buduća ulaganja u Hong Kongu objavila je krajem ožujka 2018. godine da je tržišna kapitalizacija Šangajske burze druga po veličini u Aziji (nakon Japana) i četvrta po veličini u svijetu.

Na temelju navedenih podataka može se procijeniti da kineski proizvođači, uključujući i ostale industrijske grane, mogu u određenoj mjeri ostati optimistični glede budućnosti i daljnjeg razvoja kineskoga gospodarstva.

Projekti i inicijative kineske vlade

U ožujku 2016. godine Nacionalni narodni kongres (*National People's Congress* – NPC) usvojio je 13. petogodišnji plan. Dokument ističe potrebu za potpunim implementiranjem koncepta razvoja gospodarstva koji se temelji na načelima “inovacije, koordinacije, zelenog rasta, otvaranja i dijeljenja”. Cilj mu je unaprijediti kvalitetu razvoja kako bi se osigurala uspostava umjereno uspješnog društva. Plan omogućava inovacijama da postanu primarni pokretač razvoja gospodarstva. Također najavljuje pokretanje šest ključnih znanstvenih i tehnoloških dostignuća (S&T) i devet velikih projekata u okviru projekta “Znanstvene inovacije 2030” kao i provedbu strategije “Made in China 2025” za izgradnju jake proizvodne zemlje.

Nastavak provođenja razvojne strategije Inicijativa jedan pojas, jedan put (The Belt and Road Initiative – BRI) pokrenute u ožujku 2015. godine sa svrhom promidžbe gospodarske suradnje među zemljama članicama Inicijative, i dalje ostaje prioritet kineske vlade. Strategija je usmjerena na produblјivanje i širenje međusobno korisne suradnje u područjima kao što su trgovina, investicije, financije, transport i komunikacije.

Sporazum o produbljivanju suradnje između Guangdonga, Hong Konga i Macaa u razvoju zaljevskog područja (*Framework Agreement on Deepening Guangdong-Hong Kong-Macau Co-operation in the Development of the Bay Area*) potpisan je u srpnju 2017. godine. Ovim su sporazumom određena ključna područja suradnje, a kao posebni prioriteti istaknuti su promocija infrastrukturne povezanosti, poboljšanje integracije tržišta, tehnološki razvoj i inovacije te uspostavljanje i koordinirani razvoj suvremene industrijske mreže.

Društveni čimbenici

Kina ima milijardu i 390 milijuna stanovnika. Stopa nezaposlenosti je 3,8 % od ukupne radne snage.

Zbog nekontroliranog rasta stanovništva, NR Kina je sedamdesetih godina prošlog stoljeća uvela politiku jednog djeteta po obitelji. U studenom 2013. godine centralna je vlast donijela odluku o ublažavanju te politike dopustivši roditeljima koji su i sami bili jedinci, mogućnost da imaju dvoje vlastite djece. Natalitetna se stopa smanjila, ali ukupno stanovništvo raste prosječnom stopom od 0,59 %. Iz tog razloga, bez obzira na ublažavanje politike jednog djeteta, parovi još uvijek moraju ishoditi dozvolu od vlasti kako bi imali dvoje djece. Kontrola broja stanovništva u Kini predstavlja konstantan problem pa se može očekivati ponovna promjena politike planiranja obitelji ako se prirast stanovništva naglo počne povećavati.

Jezici koji se govore su mandarinski kineski (putonghua), temeljen je na pekinškom narječju te nekoliko lokalnih narječja.

Najzastupljenije religije i uvjerenja službeno su ateizam, konfucijanizam, budizam, taoizam, islam (više od 22 milijuna), katolicizam (više od 4 milijuna) i protestantizam (više od 10 milijuna ljudi).

Priča o vrijednostima kineske kulture vrlo je složena, ali znanstvenici diljem svijeta slažu se da, unatoč brojnim raznolikostima, kineske zajednice imaju mnogo zajedničkog. One velikim dijelom potječu od rasprostranjenog utjecaja

konfucijanske filozofije kineske kulture i nalaze se u samoj srži kineskog identiteta. Najvažnije vrijednosti kineske kulture uključuju važnost obitelji, hijerarhijsku strukturu društvenog života, njegovanje morala i suzdržanosti te naglasak na napornom radu i postignućima.

Za osnivanje poduzeća u NR Kini ključ uspjeha su snažne privatne veze s različitim dionicima. To, međutim, oduzima mnogo vremena, a i održavanje je vrlo skupo. Potencijalni sukobi interesa lako mogu narušiti odnose. Osim privatnih veza, i korupcija je nezaobilazan kineski problem.

Prema Indeksu percepcije korupcije, 2018. godine, NR Kina se našla na 77. mjestu između 180 zemalja. Međutim, šteta koju uzrokuje korupcija mogla bi biti mnogo opasnija od očekivane, osobito za gospodarski razvoj. Korupcija se smatra najvećom preprekom djelovanju na kineskom tržištu zbog iznimnih pozadinskih izdataka i posljedične nepravde.

Godine 2014. ukupni vladini izdatci za zdravstvo tvorili su 5,6 % BDP-a. Omjer žensko/muško bruto broja upisanih u osnovne škole na 100 stanovnika 2014. godine bio je 104/103,8. Iste je godine omjer žensko/muško bruto broja upisanih u srednje škole na 100 stanovnika bio 95,4/93,4. Omjer žensko/muško bruto broja upisanih u visokoškolske ustanove na 100 stanovnika bio je 42,5/36,6.

Udio žena u nacionalnom parlamentu je 23,6 %.

U travnju 2017. godine potrošačke cijene porasle su za 2,34 % na godišnjem nivou, što je 0,3 postotnih poena više od cijena u ožujku.

Grupirano po kategorijama, cijene hrane, duhana i alkohola pale su za 1,8 %, cijene odjeće porasle su za 1,3 %, troškovi stanovanja porasli su za 2,4 %, cijene proizvoda i usluga za svakodnevnu uporabu porasle su za 0,8 %, prijevoz i komunikacije poskupile su za 1,8 %, cijene obrazovanja, kulture i rekreacije porasle su za 2,6 %, a zdravstva za 5,7 %, dok su cijene ostalih proizvoda i usluga porasle za 3,4 %.

Godine 2016. inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena (IPC-om) u NR Kini bila je 117,2. Očekuje se da će do 2022. godine dosegnuti 137,6. To znači da će kineski građani morati trošiti više na kupovinu istih proizvoda i usluga u usporedbi

s iznosima koje su plaćali 2015. godine. IPC mjeri promjene u cijenama proizvoda i usluga koje konzumiraju kućanstva u nekom gospodarstvu. Te promjene utječu na realnu kupovnu moć potrošača, a time i njihovo blagostanje. Budući da se cijene različitih proizvoda i usluga ne mijenjaju istom stopom, IPC odražava samo njihovo prosječno kretanje.

Tehnološki čimbenici

Kineska vlada posljednjih je desetljeća stavila naglasak na razvoj znanosti i tehnologije kroz financiranje, reformu sustava obrazovanja i poboljšanje društvenog statusa znanstvenika i djelatnika u obrazovnom sektoru. Rezultat toga je stalni gospodarski rast i modernizacija kineske industrije te izniman socioekonomski napredak zemlje.

NR Kina postigla je brz napredak u područjima poput obrazovanja, izgradnje infrastrukture, visokotehnološke proizvodnje, akademskog izdavaštva te patenata.

U svrhu razvoja gospodarstva kineska vlada aktivno potiče razvoj domaćih inovacija te je kao dugoročni cilj postavila privlačenje stranih investicija u smjeru uspostave i otvaranja centara za istraživanje te razvoj velikih svjetskih multinacionalnih korporacija. Na taj način vlada planira smanjiti odljev kineskih mozgova jer su do sada od njihove inovativnosti i stručnosti profitirale samo strane multinacionalne korporacije, a manje kinesko gospodarstvo. Vlada između ostalog smatra da strani centri za istraživanje i razvoj djeluju kao uzor i poticaj za domaća poduzeća i stvaraju kvalificiranu radnu snagu koja se nakon određenog vremena lako može iskoristiti u razvoju domaće industrije.

Državni izdaci za istraživanje i razvoj u 2013. godini dosegli su 1,18 trilijuna CNY (oko 193 milijarde USD), što je povećanje od 15 % na godišnjoj razini i na putu je da pretekne Europsku uniju i Sjedinjene Američke Države, koji najviše ulažu u taj sektor. Inovacijski polet zemlje doveo je do značajnog porasta osnivanja poduzeća u privatnom sektoru, koja se bave inovacijama i nastoje se probiti na domaćem i globalnom tržištu.

U NR Kini također se dogodio procvat dizajnerske kulture, a razvojne tvrtke kroz različite *start up* programe u ovom području koriste domaće grupno financiranje, preferiraju korištenje otvorenog koda (*open-source*) i osnivanje inkubatora za inovacije, kako bi premostile zapreke u plasmanu proizvoda ili daljnjem razvoju tehnologije. Uspostavljeno je nekoliko visokotehnoloških okruga za istraživanje i razvoj tehnoloških potreba.

Okolišni čimbenici

Razvoj NR Kine i njezin odnos prema okolišu rezultirao je činjenicom da je postala jedan od najvećih svjetskih zagađivača okoliša te znatno utječe na regionalne i globalne probleme s okolišem, uključujući i pojave kiselih kiša, oštećivanje ozonskog sloja, globalne klimatske promjene i gubitak bioraznolikosti. Degradacija i onečišćenje okoliša u Kini također stvaraju izazove koji ne utječu samo okoliš nego i na kvalitetu života.

Posljedice koje su nastale kao rezultat nebrige za okoliš, odražavaju se i na društveno i ekonomsko blagostanje kineskog naroda. Problemi s javnim zdravljem, masovne migracije, prisilna preseljenja i društveni nemiri posljedice su nedostatka analiza utjecaja gospodarskog razvoja na okoliš. To međutim ne znači da kineska vlada zanemaruje izazove zaštite okoliša. Kao rezultat domaćih i međunarodnih pritisaka, kineske su vođe sve svjesnije potrebe znatnog unaprjeđenja zaštite okoliša u NR Kini na svim razinama.

Državne institucije za zaštitu okoliša i druge relevantne agencije tek su posljednjih par godina dobile jaku potporu kineskog vodstva te nastoje uspostaviti opsežan pravni okvir i administrativnu infrastrukturu za rješavanje problema u vezi sa zaštitom okoliša. Međutim, kineska administracija koja se bavi pitanjima zaštite okoliša, još je uvijek slaba i podkapacitirana, a razine financiranja značajno su ispod potrebne razine i dostatne samo za sprječavanje daljnjeg pogoršanja situacije.

Novo Ministarstvo ekološkog okoliša utemeljeno je s ciljem objedinjavanja svih administrativnih kapaciteta u izvršnoj vlasti, koji su odgovorni za provedbu

politike zaštite okoliša, te zakona i propisa koji se odnose na zaštitu okoliša. Zadaci Ministarstva su i zaštita kineskog zraka, vode i tla od onečišćenja i zagađenja. NR Kina također aktivno sudjeluje u razgovorima o klimatskim promjenama i drugim multilateralnim pregovorima o okolišu, osobito u raspravama o načinima na koji se razvijene zemlje bave ozbiljnim problemima s okolišem. Kina je potpisala Bazelsku konvenciju o prijevozu i obradi opasnog otpada, Montrealski protokol o zaštiti ozonskog sloja i druge velike sporazume o zaštiti okoliša.

Pravni čimbenici

Pravni sustav NR Kine utemeljen je na Ustavu NR Kine i hijerarhiji koja počiva na zakonima, propisima i administrativnim uredbama. Ustav formalno definira da je vlast u rukama naroda koji svoju političku volju ostvaruje od dna prema vrhu kroz svoje predstavnike u narodnim kongresima na lokalnoj, provincijskoj i nacionalnoj razini. U praksi, donošenje politika i upravljanje može biti vrlo centralizirano i jednoliko, a također i vrlo decentralizirano i raznoliko.

Zakonodavna funkcija: Nacionalni narodni kongres (*National People's Congress* – NPC) i njegov Stalni odbor imaju ovlast donositi zakone u ime države. NPC može mijenjati ustav, donositi i mijenjati osnovne zakone koji se odnose na upravljanje kineskom državnim administracijom te javnim građanskim i kaznenim pitanjima. Stalni odbor NPC-a ima ovlasti za tumačenje, donošenje i mijenjanje zakona, osim onih koji su u isključivoj nadležnosti NPC-a.

Komunistička partija Kine: Iako joj kineski Ustav ne daje nikakav formalni pravni status, te je, ako se strogo formalno gleda, odvojena od vlade, u praksi se KP Kine preklapa se s vladom i kontrolira je na svim razinama. Takav sustav pomaže KP Kine da osigura visoku razinu nacionalnog jedinstva i kohezije, ali također je postavlja iznad vlade, zbog čega je u praksi nemoguće i samu KP Kine i njezine pojedine članove podčiniti vladavini prava.

Izvršna vlast: Državno vijeće NR Kine (vlada) najviša je instanca državne izvršne administracije i ima ovlast za donošenje administrativnih pravila i propisa u skladu

sa zakonima. Ministarstva i komisije u sklopu Državnog vijeća također imaju ovlast izdavati naredbe, direktive i propise unutar svojih odgovarajućih područja nadležnosti. Državno vijeće također podnosi zakonodavne prijedloge NPC-u ili njegovom Stalnom odboru za donošenje zakona.

Pravosudna funkcija: Pravosudna je vlast dužna provoditi i primjenjivati pravo u građanskim i kaznenim predmetima. Obnašaju je narodni sudovi na različitim razinama – Vrhovni narodni sud, provincijski Visoki narodni sud, općinski Srednji narodni sud i lokalni Osnovni narodni sud. Postoje i specijalni narodni sudovi, koji mogu biti vojni, pomorski i trgovački.

Lokalna razina: Središnja zakonodavna, izvršna i pravosudna struktura pod kontrolom je KP Kine na svim nižim razinama. Narodni kongresi pokrajina i općina mogu donositi lokalna pravila i propise. Administrativna tijela na tim podnacionalnim razinama, poput lokalnih ureda središnjih državnih ministarstava i administracija, provode lokalne i središnje akte i mogu donositi administrativna pravila i direktive primjenjive na odgovarajuća administrativna područja.

Narodni sudovi na nižim razinama obraćaju se sudovima na višim razinama, vladi i Stranci na istim i višim razinama za upute. Zakoni i propisi doneseni na nižim razinama ne smiju biti u sukobu s onima donesenima na višim razinama i općenito služe samo za provođenje akata središnje razine. Međutim, propisi, pravila ili direktive koji se donose ili izdaju na razini pokrajine, najprije služe kao probni modeli koji služe zakonodavcima na nacionalnoj razini, kao putokaz u donošenju konačnih zakona na nacionalnoj razini.

OPĆE KARAKTERISTIKE ULASKA NA KINESKO TRŽIŠTE

Kina se sastoji od više preklapajućih tržišta diferenciranih geografijom, kulturom, gastronomijom, demografijom, narječjem i ekonomijom. Ne postoji jedinstvena formula za uspjeh na kineskom tržištu zbog njegove regionalne različitosti i usmjerenosti kontinuiranom tehnološkom napretku, koji posljedično uvjetuje prilagodbu i svih distribucijskih kanala te brze promjene u preferencijama potrošača i afinitetima zainteresiranih strana (dionika).

Osnovni korak u planiranju izvoza proizvoda ili otvaranja pravnog subjekta na kineskom tržištu odabir je ciljne regije s obzirom na njene tržišne karakteristike. Kinesko poslovno okruženje brzo se tehnološki i trendovski razvija, stoga bi strategija izlaska izvoznika na to tržište trebala biti usmjerena na jednu nišu i prilagodljiva.

Od velike je važnosti određivanje ciljne skupine, odnosno krajnjih potrošača proizvoda ili korisnika usluga koje možete ponuditi tom tržištu. Postoji mogućnost da se kod izvoza proizvoda ili usluga putem posrednika (uvoznici i distributeri), ukupni broj troškova njihove procedura i cijena njihovih usluga razlikuje u većoj mjeri.

Uvoznici i distributeri ili posrednici dobro poznaju kinesku zakonsku regulativu sektora u kojima djeluju te preferencije svojih potrošača i u većini će slučajeva moći osigurati potpune informacije o neophodnoj dokumentaciji za pristupanje tom tržištu ako procjene da ponuđeni proizvod ili usluga imaju dovoljan prodajni potencijal u toj regiji.

Kod pokretanja poslovanja otvaranjem pravnog subjekta na području NR Kine preporučljivo je korištenje odvjetničkih ureda ako je ta vrsta poslovanja uvrštena u Katalog industrija za usmjeravanje stranih ulaganja i ne nalazi se na negativnoj listi kataloga.

Osobito treba obratiti pažnju na činjenicu da planiranje izvoza iziskuje i nužna financijska sredstva za operativno djelovanje, vezana uz korespondenciju s potencijalnim kineskim partnerima, koje gotovo uvijek uključuje pravnike, a ponekad

i sudske tumače za kineski jezik, slanje većih količina promotivnih proizvoda na daleku lokaciju, adaptacije promotivnih materijala, ambalaže i deklaracija, osiguravanje svih potrebnih dokaznica o ispunjavanjima zahtjeva propisanih kineskim uvoznim regulativama pojedinog sektora te troškove zaštite intelektualnog vlasništva nad vašim proizvodom ili uslugom, koje je svakako preporučljivo.

Čimbenici tržišne uspješnosti

Poznavanje poslovne kulture Kineza od presudne je važnosti za uspostavljanje kvalitetnog poslovnog odnosa. Kinezi prije svega žele poznavati sve uključene dionike te istražiti zajedničke točke jer vole graditi timove i veze od povjerenja. Ponekad su potrebni mjeseci pregovora i visok stupanj strpljenja kako bi se uspostavila okolina koju će okarakterizirati povoljnom. Poticanje i održavanje bliskih osobnih odnosa s kineskim relevantnim vladinim agencijama, posrednicima ili distributerima te krajnjim korisnicima važno je u osiguravanju ubrzanog vladinog postupanja vezanog uz pojedinog uvoznika ili lakšeg razvoja poslovanja u NR Kini. Osobni odnosi u NR Kini jednake su važnosti kao i pravni ugovori.

Kineski potrošači imaju povjerenje u uvozne proizvode, no preferiraju servisne centre lokalizirane u Kini, lokalne predstavnike uvoznika te sve kataloge i priručnike na kineskom jeziku. Osjetljivi su na pogreške u pisanoj komunikaciji na kineskom jeziku. Visoki i viši menadžment te posrednici služe se engleskim jezikom ograničeno u pismu i govoru te preferiraju što jednostavniji izričaj. Svi važni dokumenti vezani uz ambalažu, deklaracije, ugovori, probni otisci, protokoli za testiranje, uputstva za uporabu i slično, moraju biti na kineskom jeziku.

Pravodobna dostava i dovoljna količina zaliha krucijalne su za uspjeh na kineskom tržištu. Kina konstantno radi na povećavanju prometnih mogućnosti i poboljšanjima autocesta, zračne, željezničke i lučke infrastrukture. Većina svjetskih međunarodnih logističkih tvrtki posluje u Kini, iako se suočavaju sa značajnim regulatornim preprekama koje ograničavaju njihovu sposobnost pružanja usluga na tom tržištu te su moguća zakašnjenja u isporuci.

Poslovni običaji

Posjetnice su sveprisutne i gotovo uvijek se razmjenjuju na sastancima. Posjetnicu drugoj strani treba uručiti objema rukama, tekstom imena i prezimena te funkcije okrenutim prema osobi koja je prima. Predavanje posjetnice jednom rukom smatra se nedostatkom poslovnog bontona. Posjetnica se također prima objema rukama te ju treba proučiti ispred osobe koja ju je dala i zahvaliti joj. Ukoliko ste u mogućnosti, preporučljivo je koristiti tumača ili prevoditelja, kako biste bili sigurni da ste ispravno razumjeli drugu stranu. Poslovni odnosi (*guanxi*) u Kini su vrlo važni i iskoristite svaku priliku za nove poslovne kontakte jer će vas sugovornici cijeniti i vrednovati i po mreži kontakata koju imate u tom sektoru.

STRATEGIJE ULASKA NA KINESKO TRŽIŠTE

Provođenje temeljitog istraživanje tržišta. Prije izrade poslovnog plana potrebno je proučiti ciljno tržište do najsitnijeg detalja jer će svaki propust značiti dodatni neplanirani trošak. U početnoj fazi razvoja izvozne ponude preporučljivo je fokusirati se samo na jedan ili dva proizvoda te njima ulaziti na ciljno tržište. Kinezi u poslovanju jako cijene postavljanje pitanja, koja ukazuju na dobro planiranje izvoza na njihovo tržište, pa se uputno o specifičnostima ciljne regije na kineskom tržištu korisno posavjetovati s lokalnim predstavnikom ili distributerom koji razumije preferencije potrošača i regulativu na tom području. Potrebno je redovito provjeravati trgovinske barijere te administrativne zahtjeve i procedure vezane uz plasman proizvoda jer su uvjeti na kineskom tržištu podložni promjenama bez posebnih najava, a mogu se odnositi i na sve već uvezene proizvode.

Posjet NR Kini. Putovanje u Kinu iznimno je važno za procjenu partnerstva i izgradnju veza s industrijskim stručnjacima jer će poslovni partneri potencijalnog uvoznika procijeniti i vrednovati prema mreži kontakata koje ima s lokalnim stručnjacima u tom sektoru. To je uvozniku ujedno i prilika za prepoznavanje mogućih prepreka u poslovanju. Poslovni sastanci u NR Kini često će uključivati cijele timove tvrtke poslovnog partnera, ne samo jednog prodajnog predstavnika s kojim je uvoznik do tada imao kontakt. Kinezi su temeljiti u istraživanju tko su njihovi poslovni partneri kao osobe, ne samo kao tvrtke-uvoznici.

Sudjelovanje na sajmovima. Planiranje putovanja u vrijeme održavanja specijaliziranih sajmova omogućit će osobni pristup zainteresiranim stranama i stvaranje novih mreža međunarodnih kontakata u povezanim sektorima. Na sajmovima je uputno da član višeg menadžmenta stranog uvoznika osobno prilazi štandovima s ponudom koju smatra zanimljivom. Istovremeno, na zakupljenom štandu izlagač treba imati educiranu osobu koja će pružati informacije o njegovoj ponudi zainteresiranim stranama, ali i paziti na promotivne materijale i besplatne uzorke svojih proizvoda jer su krađe sa štandova na kineskim sajmovima učestale.

Odabir lokalnog partnera, posrednika ili distributera. Za manje tvrtke, koje nemaju dostupne veće financijske resurse za promociju svojih proizvoda na kineskom tržištu, iznimno je važno odabrati dobrog distributera. U NR Kini kvalitetni lokalni kontakti mnogo su važniji od karakteristika samog proizvoda i cijene. Kineski tržišni kanali rapidno se mijenjaju zbog porasta prihoda i kontinuiranog rasta regionalnih i nacionalnih trgovina te elektroničke trgovine. Lokalni partner točno će prepoznati vašu ciljnu skupinu iz preferencija poznatih potrošača i sugerirati vam prodajni kanal, ali i procijeniti potražnju te vam sugerirati količinu minimalnih zaliha.

Razumijevanje osnovnih kineskih propisa koji su usko vezani uz sektor. Kineski propisi često su neodređeni i ne provode se dosljedno, a mogu se i razlikovati od luke do luke. Stoga je osnovna pogreška kod uvoza u NR Kinu računati da ista pravila vrijede za sve uvoze i sve luke. Lokalni partner ili distributer često je neprocjenjiv resurs koji će pomoći uvozniku u posebnim okolnostima, koje se često pojavljuju čak i kad je sva potrebna dokumentacija unaprijed administrativno zadovoljena i provedena.

Fokusiranje na jednu tržišnu nišu. Kina je izuzetno veliko i diferencirano tržište s velikim razlikama u kupovnim navikama i preferencijama potrošača. Planiranje mora uključiti i geografski i tržišni segment. Svako širenje na drugu regiju, makar i u istoj tržišnoj niši, zahtijevat će ponovne posjete zemlji i upoznavanju nove mreže ljudi, čak i kod istog distributera.

Prilagodba proizvoda tržištu. Kineski potrošači imaju svoje preferencije, često temeljene na kulturološkim obilježjima, te specifične kupovne navike. Prilagodbe okusa, pakiranja, označavanja, boja i ponekad materijala bit će presudne za kvalitetno kreiranje potražnje za proizvodom. Analizirajte glavne konkurentske proizvode.

Investiranje u promociju na ciljnom tržištu. Marketinške kampanje kritična su točka ulaska novog proizvoda na tržište jer svijest potrošača o njemu još ne postoji, a potrošači imaju povjerenje u glavni konkurentski proizvod. Veći distributeri imaju iskustva s plasmanom novih uvoznih proizvoda i često će snositi veći dio troška promocije, no od uvoznika će očekivati sudjelovanje. Odbijanje sudjelovanja u trošku promocije može predstavljati točku spoticanja u budućoj suradnji s potencijalnim partnerom pa je uputno dobro definirati točan omjer sudjelovanja u trošku promocije prije njegovog nastanka.

Registracija zaštitnog znaka. Svim se uvoznicima u NR Kinu preporučuje što ranije, ako je moguće prije samog uvoza, registrirati zaštitni znak marke u kineskom zavodu za intelektualno vlasništvo – *China Trade Mark Office* (CTMO). To sprječava krađu intelektualnog vlasništva i dugoročno gradi ugled robne marke. Kineski način provođenja politike registracije zaštitnog znaka funkcionira prema pravilima „prvog predavanja dokumentacije“. To znači da će patent ili zaštitni znak za marku biti dodijeljen onome tko je prvi predao dokumentaciju za njegovu registraciju. Sam proces može potrajati i do dvije godine, a zaštitni je znak ili patent zaštićen tek kad cijeli postupak registracije završi. Službena je internetska stranica s bazom podataka postojećih zaštitnih znakova te svim pravilnicima za njihovo registriranje <http://sbj.saic.gov.cn/>. Svi strani državljani koji nemaju prebivalište ili osnovan pravni subjekt u NR Kini, prijavu zaštitnih znakova ili patenata moraju pokrenuti isključivo putem određenih agencija. Popis kvalificiranih agencija dostupan je samo na kineskom jeziku i nalazi se na stranici <http://samr.saic.gov.cn/>.

INFORMACIJE I KONTAKTI ZA POTENCIJALNE IZVOZNIKE

Gospodarska diplomacija Republike Hrvatske

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske omogućilo je poduzetnicima korištenje sustava gospodarske diplomacije koji podrazumijeva sve elemente potrebne za učinkovito, transparentno i održivo promicanje hrvatskih gospodarskih interesa u inozemstvu – od novih nadležnosti u trgovinskoj politici, prilagođenog institucionalnog ustroja, određivanja prioritetnih tržišta, novih kategorija diplomatskog komuniciranja i upravljanja informacijama, prilagodbe lokacija diplomatsko-konzularne mreže, pa sve do nove institucionalne kulture fokusirane na građanina-izvoznika.

Aktivnosti hrvatske gospodarske diplomacije

Hrvatska gospodarska diplomacija pridružila se praksi modernih diplomacija koje danas stavljaju gospodarstvo u samo središte svog djelovanja te se bore za svako strano ulaganje i za svaki izvozni posao. Njezine su tri glavne zadaće:

1. Potpora hrvatskom izvozu
2. Zaštita interesa hrvatskih tvrtki u inozemstvu
3. Pomoć u privlačenju stranih investicija.

Usluge koje pruža hrvatskim izvoznicima ogledaju se kroz diplomatsko-konzularna predstavništva RH, kao i u nizu ostalih usluga. Ukupno 74 diplomatsko-konzularna predstavništva Republike Hrvatske u inozemstvu pružaju sljedeće usluge:

- davanje informacija o propisima i ostalim uvjetima poslovanja
- usmjeravanje na izvore informacija o financijskom poslovanju partera ili pružatelja pravnih usluga

- pomoć u organizaciji promotivnih događanja / sudjelovanja na sajmu
- pomoć pri organizaciji posjeta službenim institucijama
- pomoć u traženju poslovnih partnera
- pomoć pri uspostavi poduzeća ili podružnice
- zalaganje za pravedan tretman kompanija kod službenih institucija
- pomoć u uklanjanju ostalih trgovinskih barijera.

Ostali načini na koje se pomaže hrvatski izvoz su:

- dojavljivanje izvoznih prilika iz hrvatskih diplomatsko-konzularnih predstavništava putem poslovnih udruženja HGK, HIZ-a, HUP-a, HOK-a
- umrežavanje izvoznika u RH i u inozemstvu, po tržištu i pojedinim projektima
- organiziranje ciljanih posjeta hrvatskih tvrtki u pratnji visokih dužnosnika
- koordiniranje rada Povjerenstva za internacionalizaciju hrvatskog gospodarstva u kojem djeluje, u interesu hrvatskog izvoza, zajedno s ostalih 18 vladinih i nevladinih partnerskih institucija
- suorganizacija posjete Gospodarskog kluba stranih veleposlanstava RH institucijama i vodećim kompanijama
- aktivno promicanje interesa hrvatskih izvoznika u Europskoj uniji i u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji.

Na svojoj internetskoj stranici s hrvatskom poslovnom zajednicom dijeli sljedeće informacije:

- osnovne informacije o hrvatskim izvoznim tržištima
- vijesti o gospodarskim događanjima u inozemstvu
- najave događanja, konferencija i sajmovima
- informacije o trgovinskoj politici EU i važećim trgovinskim režimima
- informacije o radu Povjerenstva za internacionalizaciju hrvatskoga gospodarstva.

Glavne koristi za hrvatske poduzetnike koje omogućava hrvatska gospodarska diplomacija:

- olakšavanje donošenja poslovnih odluka kroz davanje relevantnih informacija i uvida o tržištu direktno 's terena'
- pomoć pri otklanjanju poteškoća u poslovanju kroz rušenje pravnih ili administrativnih trgovinskih barijera u bilateralnoj komunikaciji ili kroz mehanizme trgovinske politike EU
- smanjivanje vremena potrebnog za realizaciju izvoznih poslova kroz olakšavanje uspostave poslovnih kontakata i facilitiranje komunikacije s državnim institucijama
- umanjivanje rizika u poslovanju pojašnjavanjem specifičnosti tržišta i lokalne kulture poslovanja
- doprinos rastu i kompetitivnosti hrvatskih kompanija kroz traženje odgovarajućih partnera te njihovo umrežavanje s drugim hrvatskim izvoznicima
- pružanje aktivne zaštite hrvatskim kompanijama koje su tretirane suprotno pravilima tržišnog poslovanja.

Važne internetske poveznice s detaljnijim informacijama o izvoznim tržištima i dostupnim servisima za potencijalne izvoznike

Portal gospodarske diplomacije:

<http://gd.mvep.hr/>

Osnovne gospodarske informacije o stranim tržištima:

<http://gd.mvep.hr/hr/strana-trzista/>

Zajednička trgovinska politika Europske unije:

<http://gd.mvep.hr/hr/trgovinska-politika-europske-unije/madb/>

Informacije o pristupu trećim tržištima (MADB):

<http://gd.mvep.hr/hr/trgovinska-politika-europske-unije/madb/>

Zahtjev za podrškom izvozniku:

<http://gd.mvep.hr/hr/zahtjev-za-podrskom-izvozniku/>

Online test izvozne pripremljenosti:

<http://izvoz.mvep.hr/upitnik.php>

Institucije za kontakt

Hrvatska gospodarska komora
Sektor za međunarodne poslove i EU
Odjel za bilateralnu i multilateralnu suradnju

Rooseveltov trg 2

10000 Zagreb

Tel.: + 385 1 48 28 382

Faks: + 385 1 48 28 379

E-adresa: eoic@hgk.hr

Veleposlanstvo Republike Hrvatske u NR Kini

Villa 5-2 Qijiyuan Diplomatic
 Compound No. 9 Jianguomenwai Street
 Chaoyang District 100600 Beijing Tel.: +
 86 10 6532 6241

Tel.: + 86 10 6532 6242

Faks: + 86 10 6532 6257

E-adresa: croemb.beijing@mvep.hr

Predstavništvo HGK u Šangaju

Room 2712-13, Tower B, The Place

No. 100 Zunyi Road

Changning District

Shanghai

Tel.: +86 21 6219 5001

E-adresa: cceshangai@hgk.hr

Veleposlanstvo NR Kine u Hrvatskoj

Mlinovi 132 10 000 Zagreb

Tel.: + 385 1 46 37 011

Faks: + 385 1 46 37 012

E-adresa: veleposlanstvo.nr.kine1@zg.t-com.hr

Ured za gospodarstvo i trgovinu pri Veleposlanstvu NR Kine u Republici Hrvatskoj

Mlinovi 132 10 000 Zagreb

Tel.: + 385 1 46 93 636

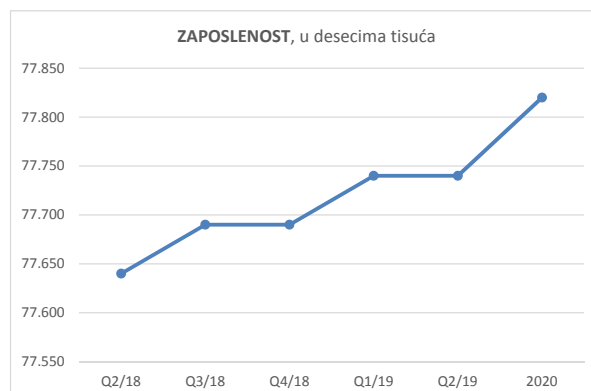
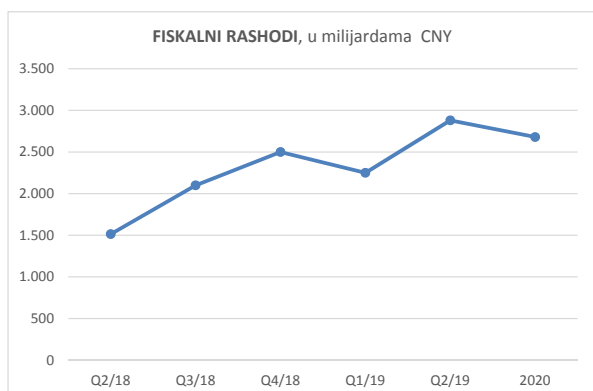
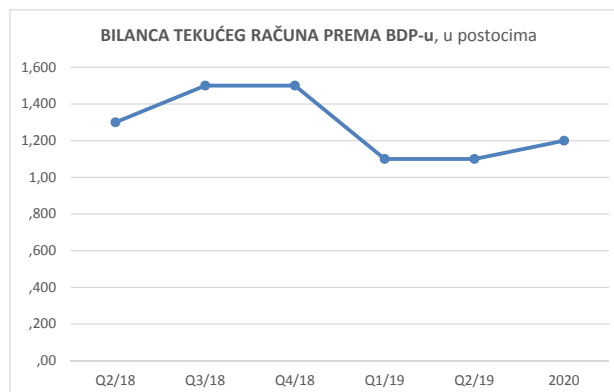
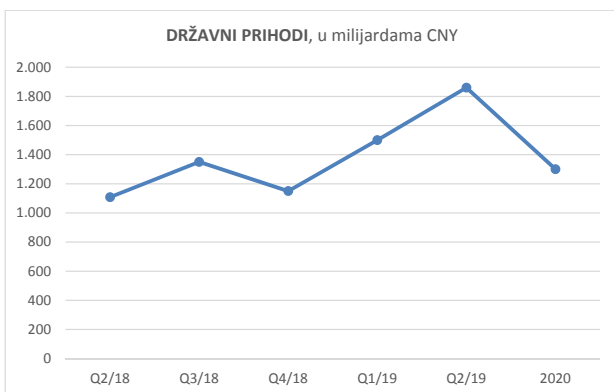
Faks: + 385 1 24 21 686

E-adresa: e.c.office.chn@zg.t-com.hr

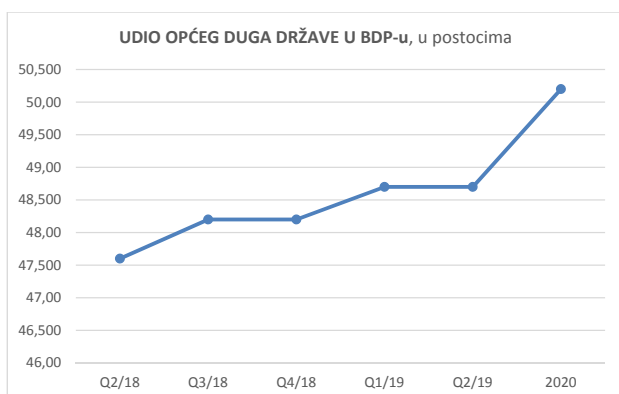
IZVORI

Agencija za investicije i konkurentnost
Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova
Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta
Hrvatska gospodarska komora
Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske
Središnji državni portal, Izvozni portal
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Gospodarska diplomacija
Industrijska strategija RH 2014-2020.
Europska unija
Europska komisija
The Observatory of Economic Complexity: OEC
UN Comtrade
Doing Business
The World Bank
FAS China
Transparency International
National Bureau of Statistics of China
Invest in China
Ministry of Transport of the People's Republic of China
Ministry of Commerce People's Republic of China
Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China

PRILOZI

117

IMPRESSUM

Izdavač:	Hrvatska gospodarska komora
Za izdavača:	Luka Burilović
Pripremio:	Parlov Digital Intelligence
Autori publikacije:	Natalija Parlov , doktorand Željko Sičaja , doktorand
Lektura:	dr.sc. Ozana Ramljak
Korisnik projekta:	Hrvatska gospodarska komora Rooseveltov trg 2, 10000 Zagreb Tel.: +385 1 4561 555 E-mail: hgk@hgk.hr www.hgk.hr
Dizajn i prijelom:	Parlov Digital Intelligence

Zagreb, listopad 2018.

Više informacija o EU fondovima: www.strukturnifondovi.hr

HGK.HR